

خدا، وطن، وظیفه

ارگان نشراتی وزارت دفاع ملی

ماهنامه

اردو

سال نود نهم شماره مسلسل
۱۰۴۴

د تاسیس نیټه ۱۲۹۹ هجری لمریز کال
د ۱۳۹۸ لمریز کال د چنگاښ (سرطان) میاشت څلورمه گڼه

افغان ځواکونه په تعرضي حالت کې دي!

سوله زموږ هدف دی خو په دفاعي
او امنیتي ځواکونو معامله نه کو.

(جمهور رئیس محمد اشرف غنی)

د ملي دفاع وزارت نشراتي ارگان

د تاسيس نېټه: ۱۲۹۹ لمرېز کال

پر له پسي گڼه: ۱۰۴۴

د ۱۳۹۸ لمرېز کال د چنگاښ (سرطان) څلورمه گڼه

مسول مدير

تورن سيد بديع الزمان «هاشمي»

شماره تيلفون: ۰۷۹۸۲۰۵۵۹۰

PBX: 2661486

Mail: S.b.hashmi@mod.gov.af

مدير عمومي معلومات و قوماندانيت

دگروال محمد نعمان «هاتفی»

M.Neman.Pak@mod.gov.af Mail:

۰۷۹۹۵۶۵۶۶۴۸PBX: 2671426 -

کتنپلاوی

د ستراتيژيکو اړيکو او عامه چارو رياست سرپرست

ويس «بارکزی»

داود تپان/ مشاور فرهنگي و مطبوعاتي وزير

محمد کريم «جبران» مشاور مطبوعاتي

دگروال عبدالصبور «شاکر»

دگروال محمد داد «بدخشي»

ملالی «مهمند»

ديزاین و کمپوز

محمد قاسم «رحيمي»

مونیکا «سلطانی»

تیراژ: - ۶۰۰۰ جلد/ چاپ مطبوعه اردوی ملی

آدرس: ششدرک، کابل - افغانستان

مقابل مطبوعه اردوی ملی

صفحه ويب سايت وزارت دفاع ملی

www.mod.gov.af

د ملي دفاع وزارت فيسبوک پاڼه

www.facebook.com/modafghanistan

په دي گڼه کې

- شمبره عنوان مخ
- ۱- تعهد ما خدمت به وطن و دفاع از حاکمیت و ارزش های ملی... ۱
  - ۲- جایگاه نیروهای امنیتی از منظر اسلام ۲
  - ۳- اشرف غنی: افغان ځواکونه په تعرضي حالت کې دي... ۳
  - ۴- په فاریاب ولایت کې د طالبانو یو زندان مات کړل شو ۴
  - ۵- د امریکا، ایټالیا او ترکیې له دفاع وزیرانو سره د اسدالله خالد ځانگړې لیدنې ۵
  - ۶- بررسی اوضاع امنیتی ولایت غزنی از سوی لوی درستیز ۶
  - ۷- اشتراک کنندگان در امتحان ورودی بورسیه های نظامی... ۷
  - ۸- ۲۲۵ بریدملان د هوايي استقامت له کورس څخه فارغ شول ۸
  - ۹- ولسمشریزو ټولټاکنوته د امنیتي تدابیرو نیولو او دملي دفاعي او امنیتي ځواکونو... ۹
  - ۱۰- پل کمپنی توسط منسوبان قوماندانی لوی انجنیري ملی... ۱۰
  - ۱۱- خالد؛ د الفتح ترهگریز عملیات فتح کړل ۱۱
  - ۱۲- حرب و ستراتيژي از دیدگاه کلارویتز ۱۲
  - ۱۳- نگاهی به زنده گی و کارنامه امان الله خان ۱۳
  - ۱۴- تاسیس ارتباط مخابره در مدافعه ۱۴
  - ۱۵- طراحی قدرت نظامی ۱۵
  - ۱۶- پلانگذاری سیستم های فعال میدان محاربه در سطح تولى ۱۶
  - ۱۷- تکنیک و فعالیت های تکنیکی ۱۷
  - ۱۸- اندازه گیری مسافات در نقشه ها ۱۸
  - ۱۹- موفقیت در قوماندانیت چگونه حصول میگردد؟ ۱۹
  - ۲۰- تحول در علم تاکتیک ۲۰
  - ۲۱- سیر دولت ها در تاریخ، جامعه مدنی و حقوق بشر ۲۱
  - ۲۲- حفظ و مراقبت مخابره ۲۲
  - ۲۳- کورآیمس (Core-IMS) ۲۳
  - ۲۴- د وخت فرصت او زموږ مسولیت ۲۴
  - ۲۵- هوش مصنوعی، عرصه جدید رقابت تسلیحاتی ابرقدرت ها... ۲۵
  - ۲۶- پمپ هیدرولیک ۲۶
  - ۲۷- بررسی مسؤلیت مدنی در حقوق افغانستان ۲۷
  - ۲۸- بررسی مشارکت سیاسی زنان در افغانستان موانع و... ۲۸
  - ۲۹- با تأمین صلح، عزت و کرامت انسانی نیز حفظ می گردد ۲۹
  - ۳۰- رابطه ایمان با عمل صالح و نظارت اجتماعی در اسلام ۳۰
  - ۳۱- د ادب گلبن ۳۱
  - ۳۲- معرفی برخی آبدات تاریخی شهر های افغانستان ۳۲
  - ۳۳- کروموزوم هاوارثیت ۳۳
  - ۳۴- چاقی و سندروم میتابولیک ۳۴
  - ۳۵- تمرین تراپی در بیماری پلانتر فاشیت یا خارباشنه پا ۳۵
  - ۳۶- تمایل به خوردن گل(خاک) و دیگر چیزهای غیر غذایی... ۳۶
  - ۳۷- له واده مخکې او وروسته ځینې ستونزې او حل لارې ۳۷
  - ۳۸- که مو خوب نارامه وي لاندې کارونه وکړئ! ۳۸
  - ۳۹- تیب فشار ۳۹
  - ۴۰- څنگه معده سالمه وساتو؟ ۴۰
  - ۴۱- ذهني فشار د زړه د ناروغی گواښ زیاتوي ۴۱
  - ۴۲- د قهوي ارزښت! ۴۲
  - ۴۳- د رومي بانجانو روغتيايي گټې ۴۳
  - ۴۴- کمپيوټر کاروونکو ته لس لارښوونې ۴۴
  - ۴۵- چگونه فیسبوک خود را مصئون نگهداریم؟ ۴۵
  - ۴۶- له هیواد څخه دفاع ته چمتو یو! ۴۶
  - ۴۷- بیوگرافی بریدمل قهرمان خان محمد ۴۷
  - ۴۸- زندگینامه شهید تورن نظر محمد «نظامی» ۴۸
  - ۴۹- د هیواد او خلکو په دفاع کې د افغان نجونو ونډه ۴۹

تعهد ما؛

خدمت به وطن و دفاع از حاکمیت و ارزش های ملی کشور است

نیروهای دفاعی و امنیتی به اساس تعهد و مکلفیت های مسلکی که در راستای دفاع از وطن و حاکمیت ملی کشور دارند. نقش اساسی را در تأمین امنیت، رفاه، آسایش، رشد اقتصادی، و بهبود زندگی مردم و دولت ج.ا.ایفا می نمایند. آنها با نهایت جانبازی و فداکاری بمنظور ایجاد حکومت داری خوب و فضای امن در ساحت مسئولیت و وظیفوی شان همه مساعی لازم را انجام میدهند.

زیرا نیروهای دفاعی و امنیتی کشور مخصوصاً اردوی ملی باگذشت هر روز مورد تأکید، حمایت و احترام مردم خویش قرار گرفته و وظایف ملی و مسلکی شانرا به وجه احسن انجام میدهند. پیشبرد تعلیم و تربیه، داشتن حاکمیت به اسلحه و تخنیک دست داشته حفظ و مراقبت از آن یگانه و سیله ارتقاء قابلیت های محاروبی منسوبان قطعات و جزواتام های اردوی ملی را تشکیل داده و موجب پیروزی آنها در حضر و سفر گردیده است. زیرا دفاع از وطن، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی وظیفه هرمنسوب سکتور دفاعی و امنیتی کشور بوده، مخصوصاً اردوی ملی را در برابر انجام رسالت ملی آنها در تأمین امنیت و استقرار صلح و ثبات در ساحت مسئولیت و وظیفوی آنها متوجه می سازد و از اهمیت خاص برخوردار می باشد. که تحقق این اهداف عالی زمانی میسر میگردد که منسوبان ما با زیور علوم و فنون مسلکی و نظامی مجهز بوده و با گذشت هر روز عملکردها و فعالیت اوپراتیوی شانرا به اساس درک سالم از اوضاع امنیتی و ضرورت تأمین امنیت که همانا خواست و نیاز مبرم مردم افغانستان می باشد تحکیم بخشند.

منسوبان اردوی ملی با وصف موجودیت تهدیدات بلند در ساحت مسئولیت و وظیفوی شان پیشبرد پروسه تعلیم و تربیه محاروبی و عقیدتی را در محراق توجه خویش قرار داده سایکل های تعلیمی را نوبت وار در وضع الجیش های شان بالای پرسونل تطبیق می نمایند، باورما این است که بدون داشتن تعلیم و تربیه محاروبی، فنون نظامی، فراگیری تکنیک جنگی مطابق به اراضی، درک سالم از نحوه تکنیک جنگی دشمن موفقیت و پیروزی در جریان محاربه ممکن نیست. با در نظر داشت و ضیعت جنگی کشور لازم است به طور متداوم به ارتقاء ظرفیت های مسلکی پرسونل توجه اعظمی مبذول بداریم.

چنانچه سپاهیان دلیر کشور با مدیریت سالم عملیات های محاروبی را با داشتن ملکه و مهارت به اسلحه و تخنیک دست داشته و قابلیت های لازم محاروبی با روحیه، انگیزه عالی و ظرفیت های مسلکی در ساحت مسئولیت و وظیفوی شان در مرکز ولایات انجام میدهند. آنها ثابت ساخته اند که در میادین نبرد به دشمنان وطن و مردم ضربات کوبنده وارد نموده از هر نوع فعالیت های تخریبکارانه آنها جلوگیری می نمایند. چنانچه اخیراً طی عملیات های موفق محاروبی ولسوالی های ده یک و خواجه عمری ولایت غزنی از وجود مخالفین تصفیه و همچنان یکتعداد زندانهای مخالفین در برخی ولایات تصرف و زندانیان آنها را ساخته اند.

که این اصل باعث ایجاد محبوبیت آنها در بین مردم شریف افغانستان، تبارز روحیه بلند رزمی و کار آزمودگی و در نهایت حضور فعال و دایمی شان در هر نوع شرایط در سنگرهای عزت و شرف این سرزمین را ثابت ساخته به اعتبار و اتوریته آنها افزوده است، وقار و حیثیت ملی آنها را بیشتر از هر زمان دیگر ارتقاء بخشیده و این امر مبین آنست که این نیروها برخاسته از عمق جامعه برای جامعه و وظایف و مکلفیت های ملی و مسلکی شانرا انجام میدهند.

نیروهای دفاعی و امنیتی کشور ما در جریان نبردهای سنگین در برابر تروریستان و دهشت افگنان، مردانه ایستادگی نموده و با کسب تجارب از جنگ ها، ابتکارات و تکنیک های جدیدی را در فعالیت های بعدی شان، هدف تعیین می نمایند. آنها میدانند افغانستان کشور است که غرور کوهایش نمایانگر عظمت و شجاعت مردمش در میادین دفاع از حب وطن را بیان میدارد.

به ادامه گذشته:

پوهیالی دگروال مرتضی

از منظر اسلام جایگاه نیروهای امنیتی

انسان به لحاظ روانی، قهرمانگر است و در طول تاریخ بدنبال آن بوده تا مجموعه ارزشها را در یک مظهر تماشا کند تا به عنوان راهنما و قطب نما در حرکت و حیات اجتماعی و سیاسی او بشمار آید. مقام معظم رهبری می فرماید اول، بصیرت، هو شمندی، بینایی، قدرت فهم و تحلیل، و بعد صبر و مقاومت. بصیرت شاخص

حرکت نتیجه گیری: ضرورت وجود نیروهای امنیتی در نظام اسلامی امری مسلم از نظر اسلام و قانون است. آیات قرآن و روایات متعدد بر چنین ضرورتی تأکید دارند، ضمن اینکه سیره حاکمان اسلامی به ویژه دوران خلفاء راشیده گواهی روشن بر ضرورت وجود نیروهای امنیتی در نظام اسلامی است.

الزامات دفاع و پاس داری در راه خدا و پیروی از ارزشهای الهی برای نیروهای مسلح و رزمندگان مسلمان با نیروهای مسلح در جبهه های دشمنان اسلام بسیار متفاوت است. رزمندگان اسلام علاوه بر تجهیز خود به سلاح و تجهیزات نظامی بایستی در دین و دینداری مجهز باشند و چنان از حیثیت و شرافت خود دفاع کنید که قدرت تفکر توطئه علیه خود را از آنان (دشمنان) سلب نمایید

منابع

قرآن کریم

دکتر مصطفی خرمدل تفسیر نور

مکارم شیرازی، ناصر. (۱۳۷۴)، تفسیر نمونه، ج ۱، تهران:

صالح آل شیخ شرح عقیده طحاویه ص ۳۵۰

دکتر احمد زمانی الدفاع فی الاسلام قم

مصدق ضرب المثل آب به آسیاب دشمن ریختن می شوند و در نتیجه مسیر خود و انقلاب را به انحراف می کشانند. بعضی علماء چنین فرمود: ترجمه: کور آن نیست که چشم او کور است بلکه کور آنست که بصیرت ندارد.

بصیرت عامل تقویت روحیه و انگیزش روحیه رزمی یکی از عواملی است که سرنوشت جنگها را رقم می زند.

رزمنده معتقد و بصیر خود را در متن پدیده ها می بیند و به مدد و یاری خدا در هر شرایطی با نیت قرب الی الله پیروزی را باور دارد و در ضمیر و عمق جاننش این پیروزی را حس می کند و همیشه قلبش روشن است که اسلام پیروز است.

بصیرت و آگاهی دینی مبتنی بر اصول خداجویی و خداخواهی و انگیزه دهنده است. هدف رزمنده با بصیرت مطابق بیان قرآن کریم است ترجمه: با آنها پیکار کنید، تا فتنه (شرک و سلب آزادی) برچیده شود، و دین (و پرستش) همه مخصوص خدا باشد! و اگر آنها (از راه شرک و فساد بازگردند، و از اعمال نادرست) خودداری کنند، (خداوند آنها را می پذیرد؛) خدا به آنچه انجام می دهند بیناست پیرو رزمنده مسلمان در پی دستیابی به اهدافش و بمنظور تحقق آرمانها و وظایف والایش ناگزیر از داشتن جهت یاب و معیار سنجش ارزشها و ضد ارزشهاست. علاوه بر این

جایگاه بصیرت دینی در نیروهای امنیتی بصیرت و آگاهی دینی در نیروهای مسلح یکی از عوامل اصلی پیروزی در مبارزات است.

زیرا به تجربه ثابت شده آنچه بیش از هر چیز ناملايمات و سختیها را کاهش می دهد و به حرکتها جهت می دهد ایمان به خداست که بصیرت ثمره و میوه آن است. از این رو بصیرت دینی باعث توانایی، قدرت، پایداری، دلیری، توکل و اعتماد به نفس است

قرآن کریم برای بصیرت و آگاهی مبتنی بر ایمان به خدا و رسول به خصوص برای رزمندگان اسلام اهمیت فراوان قائل شده و آن را عامل پیروزی و ناآگاهی را سبب شکست دانسته و می فرماید: ترجمه:

اگر از شما بیست تن صابر باشند بر دوصد تن از کافران و اگر صد نفر باشند بر هزار نفر از آنان پیروز خواهند شد، این بدین جهت است که کفار از بینش صحیح برخوردار نیستند.

بصیرت، لازمه پیروزی تاریخ مبارزات مسلمانان از بدر، احد و خندق که داشتن بصیرت دینی و خود را برای خدا خالص کردن ضرورتی بس مهم در پیروزی جبهه حق بوده است، تاریخ نشان می دهد که انسانهای بی بصیرت یا کم بصیرت زود فریب می خورند و در جنگهای روانی تاب مقابله با دشمن را ندارند و به همین دلیل،

اشرف غني: افغان ځواکونه په تعرضي حالت کې دي

برکته گاونډیانو ته په سرلوري وایم که مور منی، مور مو منو، غیر له هغې د افغانستان اردو او مسلح قواوې حاضرې دي د خپلې وینې تر اخري څاڅکي له افغانستان څخه دفاع وکړي. هغه زیاته کړه: اوس ټولې نړۍ ته واضح شوه چې تاسو په تېرو شپږو میاشتو کې له دفاعي حالت څخه وتلي یاست او تعرضي حالت مو خپل کړی دی. د هیواد جمهوررئیس د افغانستان د سولې پروسې ته په اشارې وویل: د سولې مشورتي لويې جرگې د غوښتنو او لارښوونو په اساس د سولې خبرې تعقیبو او مخکې خو. سوله زموږ هدف دی، اما پر امنیتي او دفاعي قوتونو هیڅکله هم معامله نه کوو. جمهوررئیس څرگنده کړه، د سولې تر موافقې وروسته به هم ستاسو په شمېر کې کمالی نه راځي، ځکه په ټول هیواد کې د بشپړ امنیت د ټینګښت لپاره ستاسو حضور حتمي او ضروري دی. د هیواد جمهوررئیس د خپلو خبرو په پای کې دغو ځواکونو ته لارښوونه وکړه چې د جمهوري ریاست په راتلونکو ټاکنو کې خپله بی طرفي حفظ او د دې ملي پروسې د امنیت د تامین لپاره هڅې وکړي.

باختر

میرانو څخه دفاع کوي. هغه زیاته کړه، هغه بیرغ چې تاسې په خپلو لاسونو کې نیولی، د احمدشاه بابا څخه تاسې ته په میراث پاتې دی. جمهوررئیس غني د یادې قول اردو د پرسونل ستونزو او وړاندیزونو ته په اشارې وویل، پولیس او اردو جدي پاملرنې ته اړتیا لري، ملي دفاع او کورنیو چارو وزارتونه باید په دې برخه کې عاجل اقدامات وکړي. ښاغلی جمهور رئیس وویل: ترفیع د ځواکونو حق دی، باید اساسي پاملرنه ورته وشي او هغه کسان چې د جگړې په ډگر کې دي، دغه موده دې په ترفیعاتو کې محاسبه شي. جمهوررئیس اړوندو مسوولینو ته لارښوونه وکړه، هغه سرتیري چې له درېیو کلونو څخه زیات په خپله دنده کې پاتې وي واضح لېست یې ترتیب کړي، چې د ترفیع په برخه کې یې اقدام وشي. دغه راز د هیواد جمهوررئیس د ملي دفاع او کورنیو چارو وزارتونو د رهبري ته هدایت ورکړ، چې پر موقع د قول اردوگانو د تجهیز او اکمال سرعت ته پام وکړي. جمهوررئیس د ۲۰۵ اتل قول اردو پرسونل ته په خطاب کې وویل، ستاسې له برکته هر گاونډي ته وایم چې زه د ازاد، خپلواک او عزتمند افغانستان استازیتوب کوم. ستاسې له

د افغانستان د اسلامي جمهوریت جمهور رئیس او د وسله وال پوځ اعلیٰ سرقومندان محمد اشرف غني کندهار ولایت ته د خپل سفر په لړ کې د ۲۰۵ اتل قول اردو سرتېرو، بریدملانو او افسرانو سره په جلاکتو کې د هغوی ستونزې، غوښتنې او وړاندیزونه واورېدل. په پیل کې عبدالملک د سرتېرو، محمد غوث اکبري د بریدملانو او حمیدالله د افسرانو په استازیتوب خبرې وکړې او د معاشاتو د زیاتوالي، د وسایلو د کمبود، په موقع د درملو د اکمالاتو، د هوا له لارې د اردو د ټپیانو د لېږد او د لوړو زده کړو، ترفیعاتو او ظرفیت لوړولو کورسونو ته د زمینی برابرولو په برخه کې یې خپلې غوښتنې او وړاندیزونه له جمهوررئیس سره شریک کړل.

وروسته جمهوررئیس غني د ۲۰۵ اتل قول اردو پرسونل سره په ستره غونډه کې گډون وکړ او په خپله وینا کې یې د هیواد د ساتنې په برخه کې د دغو ځواکونو د زړورتیا او مېړانې قدراني وکړه. د هیواد جمهوررئیس زیاته کړه، ۲۰۵ اتل قول اردو د هیواد د سترو شخصیتونو میراث دی، تاسې د لوی احمدشاه بابا، شاه محمود هوتکي او زموږ د ویاړلو جنرالانو د قهرمانۍ او

په فاریاب ولایت کې د طالبانو یو زندان مات کړل شو

په دې وروستيو کې، کوماندو ځواکونو د ملي دفاع وزارت د مشرتابه په لارښونه د فاریاب ولایت د قیصار ولسوالۍ په شاخ سیمه کې د زندانونو د ماتولو په تړاو عملیات تر سره کړل، چې په پایله کې د طالبانو یو بل پټ زندان مات او ۵۱ تنه زموږ هېوادوال، چې له دې ډلې څخه ۳۱ تنه د ملي اردو سرتیري، ۲ تنه کماندویان، ۲ تنه د ملي پولیسو سرتیري، ۱۲ تنه د عامه نظم، ۴ تنه ملګري وکړي او ۸ تنه بهرنيان د طالبانو له بند څخه خوشي کړی شول.

په دغه عملیاتو کې ۲۰ تنه طالب ترهګر او ۴ تنه هغه داعشیان، چې د یادو بندیانو په منځ کې یې شتون درلود، ژوندي ونیول شول. همدارنګه په یادو عملیاتو

کې ۳ تنه طالب ترهګر وژل شوي او ۸ تنه ټپیان دي. دغه عملیات به تر هغه دوام ولري، چې د امنیتي او دفاعي ځواکونو ټول منسوبین د طالبانو له بند څخه نه وي خوشي شوي.

د ملي دفاع وزارت
رسنیز دفتر

د امریکا، ایتالیا او ترکیې له دفاع وزیرانو سره د اسدالله خالد خانګرې لیدني

او په دې برخه کې د لاسیاتو مرستو غوښتونکي شو. په یادو کتنو کې د درې واړو هیوادونو د دفاع وزیرانو له نړیوالې ترهګرۍ سره د افغان امنیتي او دفاعي ځواکونو جګړه لویه لاسسته راوړنه وبلله او د افغان امنیتي ځواکونو سره یې د خپلو همکارو او مسلکي ښوونې او روزنې پر دوام ټینګار وکړ.

«هاتفی»

د ملي دفاع وزارت سرپرست وزیر اسدالله "خالد" بروکسل ناستې په څنډه کې، د امریکا متحده ایالتونو د دفاع وزارت سرپرست وزیر مارک اسپر، د ترکیې هیواد د دفاع وزیر خلوصي اکار او د ایتالیا د دفاع وزیرې میرمن الیزابت ترنتا سره جلا جلا وکتل.

د ملي دفاع سرپرست وزیر اسدالله خالد د هېواد او سنی امنیتي وضعیت، د ملي پوځ د مذسوبینو جنګي مورال تشریح کړ او د ملي پوځ د تجهیزات، ښوونې او روزنې په برخه کې یې د ملاتړو هېوادونو څخه مننه وکړه.

بررسی اوضاع امنیتی ولایت غزنی از سوی لوی درستیز

نیروهای دفاعی و امنیتی ولایت
متذکره گزارش های شان را ارایه
دفاع از تمامیت ارضی و تأمین
امنیت در کشور که شب و روز از

دگر جنرال بسم الله وزیر لوی درستیز وزارت دفاع ملی اخیراً جهت بررسی اوضاع امنیتی در رأس یک هیئت عالی رتبه نظامی به ولایت غزنی سفر نمود.

لوی درستیز هدف سفرش را سپاس گزاری از دست آوردها و فعالیت های نیروهای دفاعی و امنیتی در جهت باثبات شدن ولایت غزنی، مطالعه از اوضاع امنیتی و اقدامات لازم بمنظور گسترش امنیت در این ولایت عنوان نمود.

در این سفر درحالیکه لوی درستیز کشور را شماری از مسئولین و جنرالان نیروهای دفاعی و امنیتی کشور همراهی مینمود حین رسیدن به شهر غزنی از جانب مقامات ملکی و نظامی مورد استقبال قرار گرفت.

در همین حال تحت ریاست لوی درستیز وزارت دفاع ملی جلسه امنیتی با اشتراک معاون ولایت غزنی، مسوولین و قوماندانان نیروهای دفاعی و امنیتی دایر گردید. که در آن قوماندانان و مسوولین بخش های مختلف

نمودند. همچنان معاون والی ولایت غزنی از فداکاری ها و فعالیت های منسوبان نیروهای دفاعی و امنیتی کشور اظهار

خرسندی نموده گفت: رهبری ارگان های ملکی ولایت غزنی از پشتیبانی و حمایت نیروهای دفاعی و امنیتی کشور در هیچ نوع شرایط دریغ نکرده و در این راستا متعهد می باشد.

وی همچنان خاطر نشان ساخت که حمایت از منسوبان نیروهای دفاعی و امنیتی کشور که به خاطر

هیچ نوع قربانی دریغ نکرده و برای ما شرایط مساعد زندگی را میسر می سازد، لازم و ضروری است.

در اخیر لوی درستیز وزارت دفاع ملی پس از استماع گزارشهای مسئولین، جهت بهبود اوضاع امنیتی و گسترش امنیت در این ولایت، تصمیم مقتضی اتخاذ و برای قوماندانان و مسوولین نیروهای دفاعی و امنیتی کشور

هدایات لازم سپرد.
محمد آشنا

اشتراک کنندگان در امتحان ورودی بورسیه های نظامی ترکیه از

شفافیت پروسه ابراز خرسندی کردند

نزدیک کنترل می نمود، بالنوبه به اشتراک کننده گان در مورد شفاف بودن مراحل گزینش و راه یابی در بورسیه متذکره اطمینان داده، خطاب به آنان گفت که از فرصت به دست آمده در جهت غنامندی و تقویه ظرفیت های شان استفاده نموده و در آینده مصدر خدمات بهتر برای وطن شان گردند.

از سوی دیگر بریدجنرال صلاح الدین حمیدی رئیس پلان و انکشاف نصاب تحصیلی و تعلیمی قوماندانی عمومی واحد تعلیم و تربیه و دوکتورین ستردرستیز حین ارایه معلومات تفصیلی پیرامون موضوع گفت: برای سپری نمودن امتحان متذکره به تعداد هزار تن واجدین شرایط ثبت نام نموده بودند و از آن جمله ۹۲۳ تن به شمول بیشتر از ۸۰ تن دختران توانستند در روز امتحان به محل تعیین شده حاضر گردیده این پروسه را سپری نمایند که از میان شان ۱۰۰ تن با در نظر داشت بلند ترین نمره گزینش خواهند شد. موصوف علاوه نمود که از میان کامیاب شده ها در مرحله اول ۳۵ تن شان با حفظ ده درصد سهم دختران به بورسیه کشور ترکیه اعزام گردیده به تحصیلات شان در رشته های نظامی به خصوص طب نظامی ادامه خواهند داد.

گفتنی است، خرسندی اشتراک کنندگان امتحان از شفافیت پروسه مذکور در حالی ابراز می گردید که رهبری وزارت دفاع ملی و ستردرستیز از مبارزه جدی این وزارت با پدیده فساد در تمام انواع آن اطمینان می دادند.

جگرن محب الله گرامی

ممتاز می توانند به این بورسیه راه پیدا کنند. زهره یک تن از اشتراک کنندگان از ولایت کابل که زنده گی آینده اش را با

اخیراً ۹۲۳ تن فارغان ذکـور و اناث مکاتب کابل و ولایات کشور که در یک امتحان رقابتی به هدف راه یابی به

خدمت در صفوف اردوی ملی افغانستان طرح ریزی نموده است می گوید که بعد از دریافت معلومات در مورد بورسیه به مرکز جلب و جذب اردوی ملی رفته ثبت نام نموده است، وی می گوید که در تمام مراحل شاهد هیچ نمونه فساد و یا دریافت رشوه نبوده است. رفیع یکی دیگر از اشتراک کنندگان از ولایت پکتیا به کابل آمده است تا امتحان ورود به بورسیه نظامی ترکیه را سپری کند، او می گوید که شاهد یک پروسه شفاف و عاری از فساد بوده و مطمئن است که با در نظرداشت ورق امتحان و سوالات حل کرده اش در مورد کامیابی وی تصمیم خواهند گرفت، موصوف از فیصله کمیسیون امتحان از قبل خوشحال به نظر می رسد. در همین حال، منیره یوسف زاده معاون پرسونل و تعلیمات وزارت دفاع ملی که روند امتحان را از

بورسیه های تحصیلی نظامی کشور ترکیه در تالار کنفرانس های اکادمی ملی نظامی افغانستان گرد هم آمده بودند، بیشتر شان طی صحبت های خویش بر شفاف بودن بورسیه متذکره تأکید داشتند. آنان گفتند که حرف های منفی را در مورد عدم شفافیت پروسه راه یابی به بورسیه های نظامی اردوی ملی افغانستان شنیده بودند، اما بعد از این که جهت ثبت نام به مراکز جلب و جذب اردوی ملی رفتند در شمال نا باوری دریافتند که پروسه در تمام مراحل آن از شفافیت کامل برخوردار بوده، از سوی رهبری و مسئولین وزارت دفاع ملی به خصوص بورد شفافیت نظارت می گردد.

اشتراک کنندگان امتحان که بیشتر شان به تازه گی از صنف دوازدهم اسناد فراغت به دست آورده اند باور مند هستند که با شرایط موجود فقط استعدادها و کاندیدان

۲۲۵ بریدملان د هوایي استقامت له کورس څخه فارغ شول

آغلو میلمنو ته د هوایي ځواکونو ځوانو افسرانو هوائی اکاډمی پلاوي او ښوونکي تل هڅه کوي هغه ځوانان، چې د هوایي ځواک

د هوایي ځواک عمومي قومانداني ۲۲۵ تنه برید ملانو چې د ځوانو افسرانو هوائی اکاډمی کی د استقامت هوایي دوه میاشتینۍ مسلکۍ کورس کی گډون کړي و د عملي او نظري ښوونې او روزني تر سره کولو وروسته فارغ او بریلیکونه تر لاسه کړل.

غونډه، چې له همدې امله د ځوانو افسرانو هوائی اکاډمی د کنفرانسونو په تالار کې جوړه شوې وه د هوایي ځواک عمومي قومانداني ارشد بریدمل (بخشۍ)، د ځوانو افسرانو هوائی اکاډمی قوماندان دگروال نقیب الله ورور او د یاد اکاډمی یو شمیر ښوونکو په گډون جوړه شوې وه.

په لیکو کې شاملېږي په سمه توگه وروزي او هیواد ته د خدمت کولو په موخه چمتو کړي. نوموړی زیاته کړه گرانو ځوانانو! ((زه د ځوانو افسرانو هوائی اکاډمی د مشرتابه پلاوي او ښوونکو په استازیتوب تاسو ته د فراغت مبارکي وایم اوله الله (ج) څخه ستاسوته د بریالیتوبونو او سر لوړی هیله کوم او د وطن قربانی ته د تل لپاره چمتو او تیار اوشئ))

په پای کې غونډه فارغانوته د برلیکونو په ویشلو او هیواد ته د تل پاتې سولې په موخه د دُعا کولو سره پای ته ورسیده.

جلال الدین ابراهیم خیل

ته ښه راغلاست وایم، او بیا د هوایي ځواک پیاوړتیا د هیواد د اوسنیو حالاتو، د یاد ځواک اساسی دندو ته په پاملرنې سره او د بین المللي یا غوڅ ملاتړ قوتونو په همغږی د یوی پوره او جامع پلان له مخې پرمخ روان دی او په راتلونکو کې کولای شو چې د خپلو ځمکنیو ځواکونو د ملاتړ او د دښمن ځالو د له منځه وړلو په موخه خپل فعالیتونه لانور هم چټک کړو ، لکه څرنګه چې هیوادوالو ته ښکاره ده، هوایي ځواک د هیواد او د ولس سساتونکي په توګه هره ورځ د پیاوړتیا په لور روان دي نو پدې اساس د ځوانو افسرانو هوائی اکاډمی مشرتابه

غونډه د قرآنکریم د څو مبارکو آیتونو په لوستلو او د هیواد ملی سرود په غږولو سره پیل او وروسته بیا د هوایي ځواک عمومي قومانداني ارشد بریدمل خبرې وکړې د ځوانو افسرانو هوائی اکاډمی څخه د ځوانو بریدملانو ۲۲۵ کسيز ډلی فراغت یی هوایي ځواک ته یوه لویه لاسته راوړنه وبلله او دوی ته یې د فراغت مبارکي ورکړه. ترڅنګ یی ورته د صادقانه کار سپارښتنې وکړی.

ور پسی بیا د ځوانو افسرانو هوائی اکاډمی قوماندان دگروال نقیب الله ورور د موضوع په اړوند خبرې وکړي ویې ویل: لومړی تاسو راغلو ښاغلو او

ولسمشريزو ټولټاکنوته د امنیتی تدابیرو نیولو او دملي دفاعي او امنیتی ځواکونو بې طرفه پاتې کېدو په موخه یو ورځنی سیمینار جوړ شو

هرمنسوب که هغه په هر موقف کې وي او دکوم خاص نوماند لپاره کمپاین او یا هم له موقف او دولتي امکاناتو څخه کار واخلي له سخت قانوني چلند سره به مخامخ شي.

دقول اردو درستيزوال:

درنو هیوادوالو په ځانگړي توگه دختیځ زون شریفوخلکوته ډاډ ورکړ، چې ملي دفاعي او امنیتی ځواکونه پخپل منځ کې پوره همغږیتوب ولري او ۲۰۱۱ سیلاب قول اردو په مشرۍ له نورو امنیتی ځواکونو، د ټولټاکنو د ادارې له مسؤلینو او دختیځ زون له ولایتي ادارو سره په همغږیتوب امنیتی پلان جوړکړي او هڅه کوي چې په دغه مهمو او ځانگړو ورځو کې کلک امنیتی تدابیر ولرو او هیوادوالو ته دامن فضا امنځ ته کړو.

همداشان یې له ولسونو غوښتنه وکړه، چې په دغه مهمه او سرنوشت جوړونکې پروسه کې گډون وکړي او خپله رایه د خوښې نوماند ته وکاروي. په آخر کې یې یوځل بیا قوماندانانو او مسؤلینو ته دکلکوا امنیتی تدابیرو دنیولو، کشفی او امنیتی گزمو، چکپاښتو او پولېر چاڼیزو عملیاتو د زیاتوالي او گډو هڅوپه برخه کې جدي سپارښتنې وکړې.

۲۰۱۱ سیلاب قول اردو

درسنیو دفتر

یې د ملي دفاع وزارت او ستر درستيز کرنلاره د سیمینار گډونوالو ته تشریح کړه.

درستيزوال په خپلو خبرو کې وویل: دملي اردو په ځانگړي توگه ۲۰۱۱ سیلاب قول اردو هرمنسوب کولی شي چې د خپلي

د ۲۰۱۱ سیلاب قول اردو په داخل کې د راتلونکو ولسمشریزو ټولټاکنو د امنیتی تدابیرو نیولو او دملي دفاعي او امنیتی ځواکونو بې طرفه پاتې کېدو په موخه یو ورځنی سیمینار جوړ شو. دغه سیمینار، چې دقول اردو

خوښې نوماند ته رایه استعمال کړي ولې هیڅ امنیتی منسوب نشي کولی دکوم نوماند په گټه کمپاین او یا هم له دولتي امکاناتو څخه دکوم نوماند د ملاتړ په موخه کارواخلي.

بریدجنرال کوهستانی زیاته کړه: زموږ مسوولیت یوازې او یوازې امنیتی تدابیر دي او هیوادوالو ته د دې زمینه برابر وو، چې په ډامن امنیت کې د خپلي خوښې نوماند ته رایه وکاروي.

همداراز یې وویل: که دملي دفاعي او امنیتی ځواکونو

درستيزوال بناغلي برید جنرال میراسدالله «کوهستانی» دقول اردو د شعباتو مدیرانو، دقول اردو ارشد بریدمل، دیو شمیر جزو تامونو، قوماندانانو، مسؤلینو، افسرانو، بریدملانو او سرتیرو پکې گډون کړی وو سیمینار د قرآن عظیم الشان دڅو مبارکو آیتونو په تلاوت سره پیل شو.

یا د سیمینار، چې دقول اردو درستيزوال لخوا پرمخ وړل کېده د راتلونکو ولسمشریزو ټولټاکنو په برخه کې یې په تفصیل سره خبرې وکړې او په دې برخه کې

پل کمپنی توسط منسوبان قوماندانی لوای انجیری ملی اعمار و مورد بهره برداری قرار گرفت

نمودند. که بعد از احداث پل متذکره مشکلات مردم از این ناحیه مرفوع مسيرترافیک بازگردید.

این در حالیست که چندی قبل پل آلچین ولایت کندز از جانب دشمنان مردم افغانستان در اثر انفجار ماین تخریب گردیده بود توسط منسوبان قوماندانی لوای انجیری ملی مجدداً پل احداث و مشکل اهالی مناطق یاد شده از این ناحیه رفع گردید.

منسوبین قوماندانی لوای انجیری ملی علاوه از اجرای وظایف مسلکی انجام خدمات اجتماعی را در هر نقطه بی از کشور در محراق توجه قراردادده رسالت ملی و مسلکی خود را در برابر وطن و مردم افغانستان انجام میدهند.

امید امیری

اردوی ملی اخیراً منسوبان قوماندانی لوای انجیری ملی توسط وسایط و مالز مه های مسلکی انجینیری کار ساخت پل نوع (می بی جانسن) را

پل کمپنی که در غرب شهر کابل موقعیت دارد نقطه وصل کابل با یازده ولایات غرب و حوزة جنوب غرب کشور می باشد که از لحاظ

بالای دریای ساحه کمپنی به طول ۲۴ متر و عرض ۶ متر آغاز و ایجاد

ترانزیتی، اکمالاتی و ترانسپورتی نهایت مهم بوده در رشد اقتصاد مرکز کشور و ولایات فوق الذکر حایز اهمیت است.

این پل قبلاً در اثر باران های موسمی شدید و سرازیر شدن سیلاب ها تخریب، عبور و مرور اهالی ساحه متذکره و جریان ترافیک را به صوب ولایات جنوب و جنوب غرب کشور قطع ساخته بود.

به اساس مواظبت دایمی رهبری وزارت دفاع ملی و ستردر ستیز واریه خدمات اجتماعی توسط جزوتام های

خالد؛ د الفتح تر هگریز عملیات فتح کړل

لیکوال: حکمت الله رښتین

ځواکونو مشرانو مسلکي او ستراتیژیک دید متداوم ساتلی او افغان امنیتي ځواکونه لا د همغږۍ پر لور روان دي. د هیواد دښمنان د سولې خبرو کې د ډېرو امتیازاتو لاس ته راوړل په جگړه ایز تیزوالي پورې تړلی بولي خو د امنیتي ځواکونو تعرضي عملیات د ستراتیژیکو سیمو له سقوط مخنیوی او د طالبانو نیول شوي سیمې تر حکومتي کنترول لاندې راوستل هغه څه دي، چې د باعزتې سولې د راتګ هیلې یې راپنځولي دي. د ملي دفاع وزارت مشرتابه جنګي هنر د افغانستان ۱۹ کلنه جگړه د حکومت په ګټې د تعریف چوکاټ ته برابره کړې او د سولې

ملا تر ورسوي، د وسلوال مخالف دښمن (طالبانو) د ستراتیژیکو سیمو نیونې پلان بل اړخ دا په ډاګه کوي، چې دغې ډلې د هغه تور له منځه وړلو لپاره، چې ګواکې طالبان د پاکستان او ځینو هیوادونو د پوځونو په استازیتوب جگړه کې د له منځه وړلو لپاره د رهبري شوراګانو دلېږد هڅه هم پیل کړې وه خو د زرورو امنیتي ځواکونو په لاس ستر کال د طالبانو او نورو تروریستي ډلو د هڅو او شومو پلانونو مخه په ډېره مېړانه ونیول شوه. په مخامخ جگړو کې د افغان امنیتي ځواکونو برلاسی د افغان حکومت د سولې دريځ لا غښتلی کړی دی، طالبانو غوښتل له

طالبانو روان پسرلی خپلو ترهگریزو عملیاتو ته د الفتح نوم ورکړ، چې وکولای شي خپلو جنګیالیو ته له ۱۹ کلني نامالومي او بي برخلیکه جگړې څخه، چې سخت ترې ستړي شوي د بریا د څرک زيری ورکړي او له بله اړخه په افغان حکومت د فشار اچولو لپاره سوله د جگړې ډچل او تکتیک په توګه وکاروي. که څه هم له اسيايي هیوادونو سره د امریکا ټکر د طالبانو د ملاتړو هیوادونو شمېر ډېر کړی او افغان کشاله د اسيايي هیوادونو او امریکا د شخړو ترمنځ معادلي ته داخله شوي ده، دا حالت د دې سبب شوی، چې په تکتیکي لحاظ دغې ډلې ته پرمختللي

راتګ ته یې د حکومت پرستیژ لور ساتلو لپاره د ملي اردو قوه تر بل هر وخت ښه کارولي ده او د خالد عملیاتو په نتیجه کې یې د دښمن له لوري د الفتح په نوم اعلان شوي عملیات فتحه کړي، دښمن یې د جگړې په ډګر کې له پښو غورځولی د مخامخ جگړې ځواک یې ترې اخیستی د دښمن هغه پلان،

وسلې ورکړي کومي، چې افغان امنیتي ځواکونو په بېلابېلو ولایتونو کې د هماغه هیوادونو د مارک لرونکي وسلې له طالبانو او نورو ترهګرو ډلو څخه نیولي دي. که څه هم له طالبانو او نورو تروریستي ډلو څخه مالي او نظامي ملاتړ پراخوالی موندلی خو د طالبانو تېرو کلونو د پسرلیو عملیاتو

جې د الفتح عملیاتو په لړ کې به ولایتونه او ولسوالی سقوط کوي له منځه وړی او د دښمن ټولې خالګی یې په نښه کړې او له منځه وړې دي، دښمن ته یې د جگړې په لیکو کې زیات تلفات ور اړولي او د الفتح عملیاتو پلان وار له مخه سقوط شوی او افغان مېړنیو ځواکونو په قهرمانه ډول له خپلو سیمو دفاع کړې او ترڅنګ یې هغو ځایونو ته ورغلي، چې د دښمن پټنځایونه وو او دښمن ته یې ګڼ تلفات ور اړولي دي.

حکومت سره د خبرو اترو د انکار دريځ په خپلولو سره حکومت د سولې د خنډ په توګه معرفي او همدارنګه د سیاسي مشرتابه ترمنځ نفاق رامنځته کړي خو د وطن په دښمنانو د خالد عملیاتو دوامدار نظامي فشارونه د حکومت د قوت او ځواک ښکاروندويي کوي. دا چې طالبانو په مخامخ جگړه کې ماتې خورلي په حکومت او خلکو د فشار ساتلو لپاره په لویو ښارونو کې ځانمرګو او بمې چاودنو ته یې اولویت ورکړی، چې خپل موجودیت او د نړیوالي میدیا غوغا ګرمه وساتي. د الفتح عملیاتو د لومړي پړاو ناکامي په ډاګه کوي، چې افغان امنیتي ځواکونه د جگړې په هنرونو لا سمبال شوي د دې

جگړه بیز مسیر ته په کتلو یادی ډلې نه یوازې له افغان حکومت څخه ستراتیژیکي سیمې نه دي نیولي؛ بلکه د خپلې ولکې ستراتیژیکي سیمې یې هم له لاسه ورکړې دي. د روان کال د خالد عملیاتو په لړ کې د وسلوالو طالبانو د مشرتابه کلیدي غړي ووژل شول او هغه زندانونه، چې د افغان امنیتي ځواکونو ځینې غړي پکې بندیان وو یو په بل پسې په نښه او مات شول. د طالبانو ستراتیژي دا وه، چې د ستراتیژیکو سیمو او ولسوالیو په نیولو سره د خپل تګ راتګ او اکمالاتو لارې او دهلیزونه پرانېستي وساتي، چې له دې لارو د جگړې په لومړیو کړښو کې ښکېلو جنګیالیو ته په اسانه توګه حمایوي

زه ساتونکی د وطن او عسکر یم د اسلام دغه خاوره می ده مور زه یې پالمه مدام

حرب و ستراتیژی از دیدگاه کلزویتز

پوهنیار بریدجنرال ارکانحرب احسان الله «عظیم»

وضعیت را نمی خواستند، به شورش علیه حکومت و شاه دست زدند. پروشیا در خاموش ساختن این شورش با روس ها کمک کردند. در آن وقت روسیه و پروشیا یکجا با انگلستان در یک ائتلاف بر ضد جرمنی می جنگیدند. قطعات روسی مرض کلورا را به پولند انتقال دادند که در وقت کم به تمام اروپا سرایت نمود. گنیزانوف از اثر این مریضی فوت نمود و کلزویتز قومانده نیروهای پروشیا را در دست گرفت. کلزویتز نیز به کلورا مبتلا شد. بدین دلیل دوباره درخزان سال ۱۸۳۱ به برسلاو برگشت و چند روز بعد از آن، بتاريخ ۱۶ نومبر ۱۸۳۱ به عمر ۵۱ سالگی فوت نمود.

جسد موصوف در برسلاو بخاک سپرده شد. بعداً در سال ۱۹۷۲ خاک موصوف یکجا با خاک خانم اش به زادگاه اصلی شان به شهر بورگ انتقال داده شد. اکنون، در شهر بورگ منار تاریخی بنام تیورسن مذکور وجود دارد. بین سال های ۱۸۳۲ و ۱۸۳۷ بیوه کلزویتز بنام ماری وون کلزویتز به مصرف شخصی خود، نوشته های شوهر خود را به چاپ رسانید. ناگفته نباید گذاشت که اثر " در مورد حرب " بسیار به مشکل خوانده می شود. کتاب مذکور به شیوه فیلسوفانه نوشته شده، جملات خیلی دراز دارد و دارای مفاهیم خیلی عمیق است. وقت زیاد خواننده را میگیرد تا به درستی درک شود. در حالیکه کتاب مذکور قطعاً ارزش خواندن را دارد مگر به کوشش و تمرکز خاص نیاز دارد.

مکتب حربی برلین تعیین شد مگر اجازه تدریس برایش داده نمیشد.

در ماه سپتمبر همان سال به رتبه تورن جنرال ترفیع نمود که در سن ۳۸ ساله گی، کلزویتز جوانترین جنرال اردوی پروشیا شد. کلزویتز از وظیفه تعیین شده خویش راضی نبود، تمام پیشنهادات وی در مورد تعیین بستنی در وظایف دیگر رد میگردد تا که بالاخره در سال ۱۸۲۱ در ستر در ستیز پروشیا به وظیفه گماشته شد. زمان کار کردگی وی در کالج حرب به کلزویتز زمینه آن را مساعد ساخت تا به مطالعه شخصی خود مصروف شود. در سال های ۱۸۲۳-۱۸۲۴ اثر جدید خویش را بنام " خبر فاجعه بزرگ " که از واقعات سال ۱۸۰۶ بحث میکرد، به رشته تحریر در آورده از چاپ بر آمد. در همین سالها کلزویتز اثر مشهور دیگر خود را که بنام " درمورد حرب " یاد می شود نوشت.

در سال ۱۸۲۷ کلزویتز و برادران وی بشکل رسمی توسط شاه پروشیا مورد ستایش قرار گرفتند. این کار، بزرگی فامیل کلزویتز را ثابت ساخت، کاری که آنها قادر نگردیده بودند تا آن وقت انجام دهند.

در سال ۱۸۳۰ کلزویتز به وظیفه تفتیش توپچی در شهر برسلاو گماشته شد. بعداً در ماه جولای همان سال، در پولند جنگ شورشی آغاز شد و کلزویتز بحیث رئیس ارکان قول اردوی نظارتی تحت فرماندهی گنیزانوف تعیین شد. پولند در آن زمان یک کشور نیمه مستقل بود. حکومت و شاه آن تحت تاثیر روسها بودند. چون مردم پولند این

بعد از شکست پروشیا توسط فرانسه طبق معاهده تیلزیت (جولای ۱۸۰۷) بین فرانسه و پروشیا که مطابق آن پروشیا باید با ناپلیون در صورت ضرورت کمک می نمود، در جنگ بین فرانسه و روسیه، پروشیا به ناپلیون کمک نمود، قطعات پروشیا در کمپاین ناپلیون برضد روسیه شرکت نمودند. کلزویتز به این عمل مخالفت نمود. کلزویتز در بسیاری از محاربات مهم این کمپاین سهم گرفت و رول میانجی را در امضای معاهده تاروگین بین پروشیا و روسیه به امضا رسید و هدف آن مقابله با فرانسه بود، ادا نمود. طبق این معاهده پروشیا قطعات خویش را از ائتلاف فرانسه خارج ساخت. شاه پروشیا در مورد شامل شدن دوباره کلزویتز در اردوی پروشیا مخالفت کرد و کلزویتز را خائن به وطن خطاب نمود. بعد از این کلزویتز تا اپریل ۱۸۱۴، وقتیکه برای او اجازه شامل شدن دوباره در اردوی پروشیا داده شد، بحیث رئیس ارکان قول اردوی روسیه در جنگ های آزادی بخش علیه ناپلیون رزمید. در سال ۱۸۱۵ موصوف بحیث رئیس ارکان قول اردوی پروشیا در کمپاین اخیری برضد ناپلیون شرکت نمود که به کامیابی در جنگ واترلو انجامید. یک سال بعد موصوف بحیث رئیس ارکان آگست نیدهاردت وون گنیزانوف در کوبلینز خدمت نمود.

چون ریفورمیست های لیبرال مورد اعتماد شاه پروشیا نبودند، در پست های پاسیف کار میکرد. در سال ۱۸۱۸ کلزویتز بحیث مدیر

نگاه به زنده گی و کارنامه امان الله خان

از مهمترین تحولات این دوره خوانده می شوند و در کل از دوره شاه امان الله خان به حیث یک دوره درخشان کشور یاد میشود. از آنجایی که اقدامات اصلاحی وی با تندروری هایی همراه بود و با روحیه بعضی از اقشار جامعه و مردم سازگاری نداشت، زمینه را برای شور شگری مردم در برابر سلطنت وی فراهم ساخت اورا وادار به کناره گیری کرد و به ایتالیا رفت. از شاه امان الله خان به عنوان شاه روشنفکر و ترقی خواه یاد میشود و افغانستان در دوران وی شاهد اصلاحات و تحولات بزرگی بوده است. سرانجام وی در ۲۵ اپریل ۱۹۶۰ در زوریخ سوئیس در گذشت. جنازه وی به جلال آباد انتقال داده شد و در کنار مزار پدرش به خاک سپرده شد.

قهرمانی ها و شاهکاری های امان الله خان ترور حبیب الله جرقه ای برای به دست آوردن قدرت بین قوای رفورمیست- مدرنیست و محافظه کار سنتی در افغانستان شد. امان الله خان جوانترین فرزند امیر گروه رفورمیست (اصلاح طلب) را رهبری می کرد و نصرالله خان برادر امیر گروه اپوزیسیون محافظه کار را نصرالله نه تنها به نماینده گی از دستة ضد انگلیس در

خودش را شاه اعلام کرد. وی در ۱۰ دسامبر ۱۹۲۷ سفری ۶ ماهه را به کشورهای آسیایی، اروپایی و آفریقایی آغاز کرد و در سال ۱۳۰۷ هجری شمسی از راه ایران به افغانستان بازگشت و دست به اقدامات اصلاحی زد. برگزاری لویه جرگه و تصویب نخستین قانون اساسی، از میان رفتن برده داری، استقرار نظام شاهی مشروطه، تفکیک قوا اجباری شدن آموزش، آوردن اصلاح در نظام مالی، ممنوع شدن کار اجباری. فرستادن شماری از دانشجویان به خارج کشور به منظور ادامه تحصیل تا سیس نخستین کتابخانه عامه در کابل، افزایش چشمگیر روزنامه نگاری و مانند این ها

شاه امان الله خان مشهور به غازی امان الله خان فرزند سوم امیر حبیب الله خان و نواسه امیر عبدالرحمن خان و نبیره امیر دوست محمد خان از دودمان بارکزی بود. وی در اول ماه جون ۱۸۹۲ میلادی در پغمان کابل به دنیا آمد. شاه امان الله یگانه فرزند امیر حبیب الله خان بود که در دبیرستان افسری آموزش دید و با ارتش ارتباط نزدیک داشت. وی پس از کشته شدن پدرش حبیب الله خان در فبروری ۱۹۱۸ میلادی در ۲۸ فبروری ۱۹۱۹ به قدرت رسید. وی در سال ۱۹۱۹ میلادی با نیروهای مرزی کمپنی هند شرقی جنگید. این جنگ که معروف به جنگ استقلال و سومین جنگ افغان-انگلیس بود به پیمان راولپندی انجامید و بر بنیاد آن بریتانیا افغانستان را به حیث یک کشور مستقل به رسمیت شناخت. سلطنت شاه امان الله خان در ۱۹۲۰ میلادی پیمانی دوستی با شوروی و سپس با ایتالیا، ترکیه و ایران امضا کرد. شاه امان الله خان سپس در سال ۱۹۲۱ میلادی پیمانی با دولت شوروی بست و امتیاز خط تلگرافی کشک هرات، قندهار و کابل را به روسیه داد. امان الله خان در ۱۹۲۶ سلطنت مشروطه اعلام نمود. و

در بار نیز به طرفداری از آن‌هایی که مخالف نوآوری تکنولوژی و تغییر خصوصاً تغییر از بالا بودند سخن می‌گفت. نتیجه مبارزه برای کسب قدرت بیشتر به وسیله پیدایش سیاست تعیین می‌شد تا به وسیله ملاحظات ایدئولوژیک. مادر امان الله خان، خانم مقتدر پادشاه مقتول و عضو قبیله قدرتمند بارکزی بود. موقعیت پرنفوذ و پر قدرت او چشم انداز سیاسی شهزاده جوان را بالا برد. افزون بر آن امان الله خان هم حاکم ولایت کابل و هم در هنگام ترور در آن جا بود و کنترل اسلحه خانه، پادگان و خزانه را در دست داشت.

برعلاوه سنت گرایان در این جریان یک سلسله اشتباهات تاکتیکی مرتکب شدند: در سراسیمگی پیگیری ترور، آنها موفق نشدند که ابتکار تحقیق درست جنایت را در دست گیرند. نصرالله در جلال آباد شتابزده اعلان پادشاهی کرد، و غفلت نمود که با قبایل مشورت نماید. این اشتباهات به دست امان الله خان سلاح نیرومند روانشناسانه و سیاسی را عرضه نمود. او خود را به حیث پادشاه قانونی معرفی کرده، و آخرین همراهان امیر را مظنون دانسته، آنها را محکوم و تحقیق و رسیدگی به قتل شاه را مطالبه نمود. به یمن شهرت شخصی امان الله پیش‌تیبانی بارکزی‌ها و حمایت ارتش (تا اندازه در اثر بالابردن معاش افراد عادی و افسران) او به حیث امیر نظام شاهی افغانستان اعلام شد (۲۲-۲۱ ماه فروری سال ۱۹۱۹) برای تأیید این، او

ادعا نمود که مشروعیت و قیمومیت حکمرانی او از تأیید «ملت افغان» ناشی می‌شود. امیر جدید در نخستین بیانیه اش ملت و اردو را مخاطب قرار داد و عمداً هر گونه ذکر را از دست‌گاه مذهبی را از بیانیه اش حذف نمود. یکی از نخستین اقدام‌هایش دستور گرفتاری کاکایش و اکثر همراهان حبیب الله و در قید نگاه داشتن آنها تا زمان نتیجه تحقیقات ترور بود. این خود یک حرکت زیرکانه ای بود که رهبران نیروهای سنت‌گرا تا زمانی حتی نیروهای میانه رو را بسیج نمود.

در بین این گرفتاری‌ها، تعداد زیادی از فامیل مصاحبان، منجمله نادر خان سرقوماندان نیروهای افغانی بودند که به زودی بیگانه شناخته شده و از قید آزاد شدند. نصرالله در زندان وفات نمود. امان الله بعد از آن که کنترل تمام کشور را در دست گرفت، اعلام استقلال کامل افغانستان را نمود، کاری که نتیجه آن جنگ سوم افغان و انگلیس شد.

علی‌رغم تمام این مکتب‌های متنوع فکری، پیدایش و تکوین جنگ سوم افغان و انگلیس را باید در پیشرفت ناسیونالیسم افغانی و خیزش انتظارات اجتماعی و سیاسی در کشور جستجو نمود. امان الله خان به وعده اش در نخستین سخنرانی اعلام پادشاهی اش که رعیت اش به «استقلال کامل» می‌رساند ارزش زیاد قایل بود و این قول در راه اندازی افکار عامه‌ی افغان‌ها در پشتیبانی از او نقش مهمی داشت. به

این منظور او قادر بود که سنت گرایان را جلب نماید و ناسیونالیسم را در مسیر مدرنیسم هدایت کند. بنابراین او گویا متعهد بود که یا به وسیله مذاکره و یا از طریق نظامی استقلال کامل را به دست بیاورد. خط سیری که او به پادشاهی رسید، انحرافی بود از الگوی سنتی و برداشتی که به وسیله دستورالعمل‌های قبایلی و قوانین اسلامی تعیین شده اند که در ذات خود دلالت ضمنی به مفهوم ضرورت ملی دارد. در سال ۱۹۱۹ هیچ حاکمی نمی‌توانست بدون تعهد و التزام به استقلال کامل افغانستان مقتدرانه اعمال قدرت کند. سایکس تلویحاً این را تصدیق می‌کند. وقتی او می‌نویسد که بعد از جنگ جهانی اول بنابر «خدمت فوق‌العاده حبیب الله استقلال افغانستان باید حتماً و بدون وقفه به رسمیت شناخته می‌شد. به وسیله یک چنین عمل سیاستمدارانه ای امیر که محبوبیت اش را به خاطر وفاداری به اهداف ما از دست داده بود. ممکن آن را دوباره باز می‌یافت و از مرگ نجات پیدا می‌کرد. این تراژیدی بدون تردید باعث جنگ سوم افغان و انگلیس شد».

روشی را که امان الله خان برای به دست آوردن استقلال کامل انتخاب نمود، اطلاع دادن یک عمل انجام شده به دولت انگلیس در هند بود. او به نماینده انگلیس به هند (وایس‌رای) جلوس اش را بر تخت شاهی خبر داد و اعلان استقلال کامل نمود.

منبع: اخبار هیواد

به ادامه گذشته:

تاسیس ارتباط مخابره در مدافعه

برید جنرال محمد تواب "محبی"

۸- ترتیب و تنظیم امور تشریک مساعی بین صنوف اردو و همجواران.
 ۹- اشارات تشریک مساعی شناختن همدیگر، تعریف هدف و ایقاز خطر که تثبیت گردیده باشد.
 ۱۰- موقعیت قطار جزو تام های بزرگ دوست، مادون و تشریک مساعی کننده.
 ۱۱- زمان گذشتن به مدافعه و حاضر بودن مدافعه.
 درضمن مدیرمخابره تشکیل وظیفوی را باید بداند.
 - **تعریف تشکیل وظیفوی:** عبارت از گروه بندی وقت قوتهای تعیین شده بوده که جهت اجرا یک وظیفه خاص به مقاصد ذیل ترتیب میگردد.
 a. قوی ساختن مساعی اصلی.
 b. حفظ الستیکیت.
 c. سازگاری و عیارسازی با شرایط و عوامل.
 d. تامین الستیکیت در اثنای ایکه حادثه رخ میدهد و هم چنان حمایه عملیات.
 e. تامین توحید قومانده و مساعی ایکه از ارتباطات قومانده وحمایه استفاده شود.
 f. تلافی نمودن محدودیت ها.
 g. استفاده از نقاط ضعیف دشمن به نفع خویش.
 h. تخصیص دادن منابع و کار برد آنها.
 i. بوجود آوردن گروه موثر از صنوف مختلف قوت ها جهت حمایه متقابل که صنف مخابره شامل این قوت ها میباشد.

آگاهی از هدف و مقصد جزوتام، کشف ونظارت تهاجم و در صورت قابل اجرا بودن مدافعه در عمق و داشتن قابلیت استخدام احتیاط را تامین می کند.
 - درحین اشتراک، مطالعه و کشف اراضی و تنظیم تشریک مساعی در اراضی که از طرف قوماندانان قطعات و جزوتام های بزرگ ترتیب می شود مدیرمخابره موارد ذیل را مطالعه و برای خود واضح سازد.
 ۱- خصوصیات اراضی در ساحه مدافعه قطعات و جزوتام ها.
 ۲- موقعیت خط پیشترین و مواضع در ساحه اصلی وساحه دوم خط مدافعه، موقعیت خط پیشترین موقعیت ساحه قدمه های امنیت و موضع پیشترین (درصورت ایکه آنها موجود باشد).
 ۳- استقامت های احتمالی هجوم دشمن.
 ۴- ترکیب و ترتیب نظام محاربوی قطعات و جزوتام های بزرگ و مادون.
 ۵- استقامت های حملات متقابلله قدمه های دوم و احتیاط های دوست و خطوط اتساع وانبساط آنها.
 ۶- ترتیب کارهای استحکام یا انجینری ساحه یعنی محل و منطقه مدافعه قطعات و جزوتام های بزرگ، محل کشت زار ماین و مواضع دیگر ضد تانک و ضد پرسونل دشمن، معابر درموانخ.
 ۷- قطعات دو ست که جهت مقابله با قوای فرود آورده شده دشمن موظف گردیده باشند و ترتیب سوق واداره آنها.

دراثنای تنظیم امورمخابره درمدافعه باید مقاصد مدافعه، تعریف مدافعه، ترکیب نظام محاربوی قطعات و جزوتام ها، استقامت حملات متقابل سیستم سوق واداره وتشریک مساعی، موجودیت وضعیت قوا و وسایط مخابره، زمان ایکه برای تاسیس ارتباطات مخابروی ضرورت است، و شرایط اراضی و جوی ای که مدنظرباشد.
 دراثنای تاسیس ارتباط مخابره درمدافعه در صورت ایکه تماس مستقیم موجود نباشد برعلاوه شرایط فوق الذکر ضرورت تامین ارتباط مفرزه های پیشرانده شده که جهت مدافعه ساحه قدمه های امنیت افزاز گردیده باشد و یا قطعاتیکه موضع پیشترین را اشغال کرده باشد نیز مدنظر گرفته شود.
 - اولتراز همه باید تعریف مدافعه و مقاصد آن را بدانیم. مدافعه عبارت از شکل موقتی و اجباری فعالیت های محاربوی است که به مقصد وارد آوردن ضربات، ضایعات، تلفات به دشمن، حفظ اراضی اشغال شده، تصرف در پرسونل قوا و وسایط یعنی عدم استعمال تمام قوت ها، تصرف زمان و کمائی کردن شرایط جهت گذشتن به تعرض میباشد.
 - **عملیات های مدافعوی:** عبارت از دفاع ساحه ثابت، مدافعه متحرک و عقب نشینی.
خصوصیات مدافعه: عبارت از احضارات، امنیت، اخلال، تاثیرات متمرکز و الستیکیت میباشد. - الستیکیت مدافعوی را فکتورهای محاکمه و وضعیت مفصل، داشتن

عکس العمل متقابل: عبارت از فعالیت جانب اولی در جواب عکس العمل میباشد مدیر مخابره قوت های مخابره را تحلیل و تجزیه کنند. که تحلیل و تجزیه قوت ها عبارت از بررسی اساسی عوامل ملموس (تجهیزات اسلحه و جزواتم ها) میباشد. و در ذهن مدیرمخابره همیشه ۵ سوال طلای موجود باشد. درائتای تاسیس ارتباط مخابره در مدافعه مدیرمخابره برعلاوه تدابیر عادی امورات ذیل را در نظر داشته باشد.

- ۱ - تامین ارتباط مخابره از محلات قومانده اصلی و محل ترصد اساسی و احتیاطی.
- ۲ - تامین ارتباط مخابره با قدمه های کشف و همچنان با جزواتم ها و قطعات ایکه جهت مدافعه ساحه قدمه های امنیت و مواضع پیشترین موظف گردیده باشد.
- ۳ - تدابیر فعالیت لاینقطع ارتباط مخابره در جریان محاربه تدافعی بالخصوص درائتای حملات متقابل.
- ۴ - تامین ارتباط مخابره در اثنای تبدیل گروپ بندی در جریان محاربه و هم چنان با قطعات و جزواتم های که برای حمله مقابل با قوای فرود آورده شده دشمن موظف گردیده باشد.
- ۵ - تدابیر جهت محافظه ارتباط بیسیم از تاثیر پارازیت رادیوی دشمن.
- ۶ - تولید پارازیت رادیوی مقابل ارتباط بیسیم دشمن.
- ۷ - تاسیس مرکز معاونه مخابره و تاسیس استقامت های فرعی ارتباط سیمدار.
- ۸ - تدابیر جهت پایداری وسایط مخابره.

ادامه دارد

۴. محلات برای تاسیس استیشن های بیسیم، ستلایت ها، و ریلی ها و تدابیر ستر واخفا آنها .

۵. موجودیت و وسایط محلی مخابره و امکان استفاده از آنها .

معلوماتیکه بعد از اجرا کشف و مطالعه اراضی از نقطه نظر مخابره و همچنان معلومات کشف و وسایط مخابره و اراضی در اثنای تحت پلان آوردن و امور مخابره توسط مدیران مخابره مد نظر گرفته می شود .

درضمن مدیرمخابره در بازی حرف مطابق طرز العمل پرو سه اتخاذ قرار نظامی اشتراک فعال نماید .

تعریف بازی حرب: - عبارت از تحلیل و تجزیه طرزهای فعالیت یک پرو سه ذهنی است که قوماندانان در مورد وظایف جزواتم های خود مستقیماً در تمام عملیات از آغاز الی ختم آن فکرمی کند و به طور مجموعی بازی حرب یک دوران عمل، عکس العمل و عکس العمل متقابل را تعقیب می کند .

عمل: - عبارت از فعالیت است که از جانب مبتکری آغاز می گردد یعنی ابتکار فعالیت را در دست دارد.

- در صورت ایکه احضارات برای مدافعه قبل از قبل گرفته می شود مدیرمخابره امور کشف و مطالعه اراضی مذکور را بالذات اجرا کند . در اثنای کشف و مطالعه اراضی از نقطه نظر مخابره و در نتیجه کشف و وسایط مخابره و اراضی مدیر مخابره برای خود موارد ذیل را واضح میسازد .

۱. بهترین استقامت ها و طرز تمدید یا تاسیس لین های سیمدار به مقصد زیاد ساختن مقاومت آنها بالخصوص در استقامت های احتمالی حملات متقابل دوست و در خطوط اتساع و انبساط قدمه های دوم و احتیاط های دوست .
۲. مناطق برای تاسیس مراکز مخابره در محلات اساسی و احتیاطی سوق و اداره طوریکه سترواخفای آنها و مدافعه از تاثیر دشمن تامین گردیده باشد ترتیب تاسیس لین های ارتباط سیمدار قریب محلات سوق و اداره. ۳. موقعیت میدان هوایی برای طیارات ارتباط در مناطق و محلات اساسی سوق و اداره و سوق و اداره احتیاطی همچنان راه های رفت و آمد وسایط مخابره.

به ادامه گذشته:

طراحی قدرت نظامی

ماستر علوم سیاسی - پوهندوی عبدالنبی «غوریانی»

ارزش‌ها و اعمال مجازات‌ها حفظ گردد. از میان عوامل بسیاری که بر توانایی اردو برای تبدیل و تحول منابع به قابلیت عملیاتی تأثیر می‌گذارد، مهم‌ترین آنها عبارتند از:

۱- تهدیدهایی که یک کشور را در معرض خطر قرار می‌دهد و ستراتیژی‌های تعیین‌شده برای رویارویی با چنین تهدیده‌ها.
۲- ساختار روابط اردو با جامعه و غیر نظامیان که شامل دستیابی به رهبری ملی است و از این طریق درک اهداف متغیر ملی، ایجاد آمادگی و ظرفیت برای فراهم کردن و جذب منابع اضافی و نیز به دست آوردن آزادی برای عملیات ضروری، برای اردو امکان‌پذیر می‌گردد.

۳- میزان و شدت روابط اردو با قوت‌های دیگر کشورها که تعیین‌کننده دسترس به قوای مسلح دیگر کشورها و فرصت‌های احتمالی برای تعلیم و تربیه؛ تلفیق و تحلیل است.

۴- ماهیت دکترین، تعلیم و تربیه و سازماندهی قوای نظامی که مانند یک سرش، منابع خام نظامی را به یکدیگر وصل کرده و آنها را به شکل‌های اجتماعی مؤثر و تجربیات و عملیات رزمی، تبدیل می‌کند. (جنرال غلام فاروق - تاریخ خراب-۱۳۴۸).

ادامه دارد

سازمان‌های درون جامعه یا گروه بندی اجتماعی دیگر به واسطه ماهیت و نوع قدرت برخاسته از آن باید فرق گذاشت. سازمان اردو از لحاظ ساخت داخلی دارای خصوصیتی است و براساس نوع فعالیت به درجات و بخش‌های مختلف تقسیم می‌شود. اردو دارای خصوصیات مشترکی نیز با سایر سازمان‌ها می‌باشد، از جمله می‌توان به تعداد نیروهای انسانی و ساختار آنها اشاره کرد. در عین حال اردو با سایر سازمان‌ها دارای نکات فرقی نیز هست. تأکید بر استعمال رتبه‌ها و درجات مختلف نظامی توسط نشانه‌ها (علامات) و صدور قومانده‌ها جهت برقراری رابطه رسته‌های مختلف با یکدیگر و کلاً عوامل تفصیلی برای تمام جوانب زندگی اعضای سازمان از جمله مسایلی است که سازمان اردو را از دیگر سازمان‌ها متمایز می‌سازد، همچنین نوع انضباط حاکم، جزء لاینفک هسته اصلی تمام سازمان‌های نظامی بوده و از مهمترین موضوعات و مسائل مورد بررسی علوم نظامی به شمار می‌آید. اداره قطعات نظامی نخست با تقسیم قدرت و صلاحیت در درون سازمان رسمی تنظیم می‌گردد. در میان گروه‌های مختلف وقدمه‌های خدمت، روابط امر دادن و فرمانبرداری به وجود می‌آید و سعی می‌شود این روابط با تعمیم

۱- نخستین عامل به منطق جنگ باز می‌گردد. در این حالت، وجود یک اردوی دائمی برای جلوگیری از وقوع جنگ ضروری است و لازمه این امر نیز، دید به مسلک نظامی به مثابه یک شغل تمام وقت می‌باشد؛ لذا در کشورهای پیشرفته و بزرگ ضرورت نگهداری یک اردوی بزرگ و مردمی بسیار کاهش یافته و جای آن را یک قوای مسلح کوچک، داوطلب و بسیار حرفه‌ای و تعلیم دیده گرفته است. ۲- دومین عامل، نظرات اجتماعی - فرهنگی ناشی از پیدایش جوامع صنعتی پیشرفته می‌باشد. در جوامع صنعتی اواخر قرن بیستم که در آنها بخش خدمات، بخش مسلط اقتصاد محسوب می‌شود، وضع فرق می‌کند. تأکید بر تحصیلات عالی، بهره‌مندی از فرصت‌های مساوی و برتری ارزش‌های فردی در این جوامع، از اصول بنیادین به شمار می‌رود. در این کشورها، شغل نظامی یک شیوه زندگی محسوب می‌شود. هدفی را که ارکان مختلف دولت با تأسیس گروه‌های نظامی تعقیب می‌کنند عمدتاً چیزی جز تأمین منافع نمی‌باشد. با توجه به این امر که در روند تأمین امنیت، ثبات حکومت در مقابل تهدیدات خارجی و داخلی در اولویت قرار می‌گیرد. ساختمان و ساز کار شکل‌گیری و فعالیت آن بسیار حائز اهمیت می‌باشد. اساس‌گذاری سازمان اردو به بخش‌ها و جزو و تامه‌های جنگی و غیر جنگی و درجات مختلف و تفکیک و جدایی فعالیت‌ها به بخش‌های خاص، همگی به شکلی در طراحی این قدرت و بنا بر اهداف حکومت سازماندهی می‌شود. از این رو، بین اردو و دیگر

پلانگذاری سیستم های فعال میدان محاربه در سطح تولى

پوهیالی دگروال
احمد ضیا (مختار)

پرسونل و عینیات اساسی مانور یک قوماندان تولى پیاده، بلوک های پیاده آنست. سه بلوک پیاده داخل تشکیل برای او قابلیت مانور مستقلانه را فراهم میسازد.

اجرای مانور ویا داخل موضع شدن جزواتها به او اجازه میدهد تا قدرت آتشی را بالای دشمن تحمیل نماید.

قوماندان باید توانائی محاروبی بلوک های خویش را بداند، و همچنان دلگی قسمی هاوان را بخاطر موثریت آتش آن بالای دشمن، مانوردهد. قوماندان باید فهم خویش را در خصوص سرعت حرکت (رفتار) جزواتهای خویش در عبور از تمام اشکال اراضی تکامل بخشد.

در عین زمان تولى پیاده بعضی عینیات علاوه گی مانور را مانند تانکها و یا دیگر بلوکهای پیاده بدست خواهند آورد.

توانمندی آتش مستقیم (غیرمستور) این عینیات مانور، بخشی از سیستم مانور محسوب میشود.

سیستم حمایت آتش

سیستم اصلی حمایت آتش برای تولى پیاده عبارت از دلگی قسمی هاوان است.

این عینیات برای قوماندان یک منبع خوب حمایت آتش غیرمستقیم (مستور) داخل تشکیل بوده که بطور فوری پاسخ گوی تقاضای جزواتم برای انداختن میباشد و حمایت آتش را فراهم میسازد. قوماندان باید توانمندی و محدودیت های

میگیرد. همچنان تولى پیاده در پیشبرد مساعی جمع آوری معلوماتهای استخباراتی کندک نیز کمک میکند.

او این کار را با توظیف نمودن بلوک های خویش به کشف خاص و یا وظایف امنیتی اجرا میکند.

تجهیزات داخل تشکیل، مانند آلات دید شب، قابلیت تولى پیاده را برای جمع آوری معلومات راجع به دشمن تقویت میبخشد.

عینیات اضافی کندک، مانند بلوک کشف کندک، هم تولى را حمایت کرده میتواند. همچنان تولى پیاده در پیشبرد مساعی جمع آوری معلوماتهای استخباراتی کندک نیز کمک میکند.

او این کار را با توظیف نمودن بلوک های خویش به کشف خاص و یا وظایف امنیتی اجرا میکند. تجهیزات داخل تشکیل، مانند آلات دید شب، قابلیت تولى پیاده را برای جمع آوری معلومات راجع به دشمن تقویت میبخشد.

عینیات اضافی کندک، مانند بلوک کشف کندک، هم تولى را حمایت کرده میتواند.

۲- سیستم مانور

تعریف مانور: حرکت قوتها با در نظر داشت دشمن به مقصد حفظ یا تامین کردن امنیت یک موقعیت میباشد. و یا به عبارت دیگر انتقال منظم قوتها و یا پاتش از یک محل به محل دیگر و یا از یک هدف به هدف دیگر را مانور گویند.

در پلانگذاری محاروبی عطف توجه به سیستم های فعال میدان محاربه در حقیقت تکمیل کننده یک پلان محاروبی موفق و کامل میباشد این سیستم ها در سطح جزواتم های اردو بخصوص در سطح تولى در زمانیکه قوماندان تولى بر اساس طرز العمل سوق و اداره قوتها پلان محاروبی خود را ترتیب میکند دارای اهمیت اساسی بوده که در هر بخش قوماندان تمرکز کرده و آنرا شامل پلان محاروبی خویش سازد.

سیستم های فعال میدان محاربه عبارت اند از:

۱) سیستم معلومات استخباراتی

۲) سیستم مانور

۳) سیستم حمایت آتش

۴) سیستم عبور، ضد عبور، تحفظ و ابقا (سیستم انجیری)

۵) سیستم مدافعه هوائی

۶) سیستم تأمینات حمایت خدمات محاروبی

۷) سیستم سوق و اداره

سیستم استخبارات قوماندان تولى پیاده بخاطر بر انداختن و فعالیت های محاروبی متکی به معلوماتهای استخباراتی از قرارگاه های بالاتر میباشد. لهذا قوماندان تولى بخاطر تکمیل نمودن پلان خویش میتواند معلومات های مهم راجع به دشمن را جمع نماید. و این مستلزم مساعی مهاجمانه و کشف دوامدار میباشد که توسط حرکت مخفی جزواتم های خورد که در مجاورت قوتهای دشمن قرار دارند صورت

این عینیات را بداند و انداخت آنها را در هر فعالیت محاروبی توحید نماید. قاعدتاً برای تولى پياده حمايه توپچى صحرا نيز ميسر ميباشد. تولى پياده يك تيم حمايه آتش هم دارد كه معمولاً تحت امر قوماندان تولى ميباشد ضابط توپچى تولى كه مسؤليت تيم حمايه آتش را بدوش دارد، قوماندان رادار پلان گذارى و اجرا نمودن حمايه آتش غير مستقيم (مستور) معاونت ميكند. مترصد پيشرانده شده با هر بلوك همچنان وظيفه پلان و كوردينه نمودن آتش حمايه، موقعيت اهداف، طلب آتش ها و تنظيم آنها بخاطر تأمين مفكوره قوماندان بلوك بدوش دارند.

- سيستم قابليت عبور و ضد قابليت عبور و ابقاء تحفظ (سيستم انجيري) تولى پياده بدون تقويه، توانائى قابل توجه انجيري را مي داشته باشد.

مانند: حفر (كندن) مواضع محاروبى، اعمار موانع، باز نمودن معبر در موانع و يا تظهير موانع دشمن.

اينها همه تدابيرى واحدى هستند كه تولى پياده مسوليت آنها بدوش دارد. در عين زمان تولى پياده توسط جزو تامها و تجهيزات انجيري نيز حمايه ميشود. اگرچه قوماندان ممكن است به پيشنهادهات قوماندان جزو تام انجيري اتكاء كند. مگر قوماندان تولى پياده بايد توانائى جزو تامهاى انجيري و تجهيزات آنها را بداند.

قوماندان تولى پياده از لحاظ اولويت، كارها را درجه بندى ميكند و از مساعى انجيري كه از پلان مانور پلان هاى آتش قوتهاى دوست حمايت ميكند، اطمينان حاصل مينمايد.

۵- سيستم دافع هوا
وسائل اساسى دفاع هوايى قوماندان تولى پياده عبارت از تدابيرى پاسيف (غير فعال) هستند، كه مانع كشف تولى و حاصل نمودن تماس مستقيم آن با دشمن ميشود. تدابير پاسيف اساسى كه تولى هاى پياده آنها را بكار ميبرند عبارت از حر كت در اثناء رويت محدود و استفاده از پوشش و ستر، ستروا خفاء قابل دسترسى، و هم رنگ سازى به اراضى بطور موثر، ميباشد. تولى پياده با استعمال سيستم هاى آتش مستقيم (غير مستور) داخل تشكيل مقابل حملات هوايى از خود دفاع ميكند.

تولى پياده بايد از طرق و تخنيك هاى استعمال آتش سلاح هاى خفيفه بمقابل طيارات دشمن خوب آموزش ديده باشند. همچنان سربازان بايد بدانند كه تحت كدام شرايط آنها صلاحيت انداخت بالاي طيارات دشمن را دارد.

- سيستم تأمينات خدمات محاروبى قوماندان تولى پياده بايد در طرق و تخنيك هاى اكمام مجددمعالجه زخمى ها و تخليه تلفات خلاقيت داشته باشد.

معاون تولى، بر يدمل تولى و بر يدمل اكمام اشخاص كليدى در سيستم تأمينات خدمات محاروبى هستند. پروگرام نگاه باني تخنيكى، حفظ و مراقبت/ ترميم در تولى بايد بطور دوامدار و مؤثر موجود باشد و يك شخص مسؤل (آمر تخنيك) بايد در هر قدمه داشته باشد.

قوماندان تولى پياده بايد در طرق و تخنيك هاى اكمام مجددمعالجه زخمى ها و تخليه تلفات خلاقيت داشته باشد.

۷- سيستم سوق و اداره

سيستم سوق و اداره مشتمل بر فعاليت ها و طرز العمل هاى است كه قوماندان آنها را براى پلان گذارى، هدايات، كوردينه و اداره تولى بكار ميبرد. و اين شامل افراد و تجهيزاتى ميشود كه قوماندان رادار سوق و اداره يارى ميرساند. قوماندان تولى، جزو تام خود را براى تعقيب نمودن رهنمود و اوامرا خذ شده از كندك، استخدام و توظيف ميكند. قوماندان تولى به مادونان خویش صلاحيت تفويض و مسوليت هاى آنها را بطور واضح تعيين ميدارد. معاون تولى كه شخص دوم در دادن امر است، بخاطري در اين مقام استخدام شده تا قوماندان تولى را معاونت كند. قوماندان تولى آزادي عمل مادونان خویش را با اتخاذ تدابير گرافيكي سوق و اداره غير ضرورى، محدود نسازد. قوماندان از دادن اوامر نظير به نوعيت وظيفه محاروبى استفاده ميكند. مادونان خویش را طوري آموزش ميدهد كه در چهارچوب مفكوره او فعاليت محاروبى را اجرا نمايند و بايد كه هر فرد جزو تام او بتواند بطور موثر انسياتيف خویش را بكار برد. قوماندان تولى بايد بطور واضح و روشن غايه خویش را بيان نمايد. يك قوماندان بايد در مطالعه (تحليل و تجزيه) وضعيت متخصص باشد. پلانى را احضار نمايد كه فرصت زيادى براى به انجام رسانيدن وظيفه محاروبى با حداقل تلفات انساني ضايعات تجهيزات راداشته باشد.

کوچک و یابزرگ باشد. درگیری تکتیکی درمیان نیروهای مخالف معمولاً در سطح لوا و یا پایین تر رخ میدهد. تکتیک به معنای استخدام یک جزوتام به محاربه میباشد. و تکتیک به معنای میتودها و جزییات اضافی برای قوماندانان و مادونان برای اجرای فعالیت در عملیات میباشد. خصوصاً میتود استفاده از تجهیزات و پوتانسویل قوا است که انواع عملیات بدان اساس شکل گرفته است.

انواع عملیات های نظامی:

- عملیات های تعرضی
- عملیات های مدافعی
- عملیات های حمایتی
- عملیات های تامین ثبات (کمک وهمکاری)

چهار چوب عملیاتی

چهار چوب عملیاتی متشکل از هماهنگی نیروهای دوست و منابع در زمان، مکان، اهداف همراه با تمام تدابیر براساس و وضعیت دشمن میباشد. نیروی محاربوی بطور کلی به مقصد ایجاد اختلال و مزاحمت کردن در برابر یک نیروی نظامی و یک جزو تام حریف و متقابل در زمان تعیین شده میباشد. که شامل ساحه عملیاتی، فضای محاربوی و تشکیلات میدان محاربه میباشد. چهار چوب میدان محاربه با ایجاد یک ساحه ارگانیک و مسوولیت عملیاتی برای قوماندانان یک راه را فراهم میکنند و میتوانند که آن را چگونگی برضد دشمن استفاده نمایند.

با استفاده از چهارچوب عملیاتی بالای نیروی محاربوی تمرکز مینماید. میدان و چهار چوب عملیاتی به عنوان یک بخش از پروسه اتخاذ قرار نظامی ویا پروسه سوق واداره قوتها نزد قوماندانان باید تجسم کننده هماهنگی، تعبیه نیروها و سوق واداره قوا باشد. تشکیلات میدان محاربه یک بخش از نیروها رادر ساحه عملیاتی باهدف معین

که مربوط به مسلک های مختلف ویا جزوتام های فعالیت های خاص میشود مانند تکتیک فعالیت های صنف انجنیری، مخابره، توپچی... ویا هم قطعات کوماندو، نیروهای ضد مواد مخدر و غیره

تکتیک عمومی عبارت از مجموعه فعالیت ها وحرکات مشخص نظامی است که برای عموم قطعات ونیروهای نظامی دارای اهمیت حیاتی بوده و برای اجرای فعالیت های محاربوی وپیشبرد وظایف ضروری میباشد مانند اشکال پنجگانه تقرب، اصول ترصد ونظارت، رعایت فاصله دراتصاع پرسونل در مطابقت به نوعیت اراضی وکرکتر فعالیت دشمن ستر و اخفاء، عکس العمل درمقابل انداخت های هاوان و توپچی دشمن و غیره

قدمه تکتیکی جنگ: تشکیلات نظامی برای پیشبرد محاربه وکسب ظفر شکل گرفته است که این تشکیلات و قدمه های اجراییوی برای تحقق وتطبیق اوامر محاربوی و بدست آوردن پیروزی و اجرای پلانها بمنظور تکمیل اهداف نظامی تعیین شده در محاربه بوجود آمده است.

یک محاربه زمانی صورت میگیرد که یک لوا و قول اردو و یا یک قوماندان نظامی برای به دست آوردن یک یا چندین هدف عالی درگیر جنگ شود. یک درگیری میتواند که

تعریف

در اصطلاح نظامی تکتیک عبارت از صنعت احضار اجراسوق واداره محاربه میباشد اما بطورعام تکتیک را میتوان هیله، نیرنگ، چال و فریب در میدان جنگ تعریف کرد ویا هم میتوان گفت که تکتیک عبارت از فن وهنر استعمال قوا ووسایط برای بدست آوردن اهداف ومقاصد میباشد. وهرگاه این لغت را بادیید وسیع تر بنگریم خواهیم دید که تاکتیک (Tactic) در لغت به معنای تدابیر جنگی است و به کارشناس امور جنگی نیز Tactical اطلاق می شود. تاکتیک در واقع روش های جنگیدن است که حاصل تفکر و تجربیات بشر در امور نظامی و جنگی می باشد. در جزوتام های نظامی افراد با تمرینات و آموزش کافی با روش ها و هنر مبارزه آشنا می شوند و هر نظامی با توجه به وظیفه و مسوولیت خود به میزان لازم می بایست از این هنر نامحدود بهره مندشود تا در میدان جنگ هنر جنگیدن خود را به نمایش گذاشته و دشمنش را مغلوب نماید.

انواع تکتیک

درمجموع تکتیک به دوبخش:

تکتیک خاص (صنف) و تکتیک عمومی تقسیم گردیده تکتیک خاص عبارت از مجموعه حرکات، فعالیت ها وابتکاراتی است

وتامینات خدمات محاربوی با روش مناسب در یکجا نمودن قابلیت های خودشان و با حمایه از جزو تام میتوانند که به قوا کمک نموده و در یک کلام شکم سلاح وسرباز رابرای حفظ توانایی وقدرت آنها پر نگهدارد.

در گیری قاطع

در گیری قاطع به در گیری گفته میشود که جزو تام بطور قابل ملاحظه در گیر بوده و نمیتواند که خود را خلاصی داده و یا مانور انجام دهد. وظیفه جزو تام معمولاً قبولیت یک عملیات قاطع در انواع اراضی وشرايط مختلف میادین محاربه خواهد بود مغلوب ساختن در جزییات با تمرکز به در هم شکستن نیروی محاربوی دشمن خود یکی از روشهای جنگی میباشد که این شکل بهتر از دفاع در برابر تمام قوا در یک زمان است.

در صورت استفاده مناسب از تکتیک وانتخاب روش مناسب نظر به اراضی ودشمن یک نیروی کوچک میتواند در برابر دشمن بزرگتر از خودش کامیاب شود. واین موضوع رابطه مسقیم با سطح تعلیم وتربیه، مورال، تجارب وظایف محاربوی قبلی وداشتن یکد سوق واداره منظم میباشد.

پیچیده مبدل میکند برای مثال: پیاده، زهدار، توپچی، انجینری و نیروی هوایی به منظور بدست آوردن کامیابی و تاثیر بالای نیروی دشمن که هر یک از این نیروها به سلسله مراتب و در جایگاه خود بالای دشمن استفاده میشوند و بر قوماندان است تا در خصوص وظایف، توانایی ها و چگونگی استعمال هریک دارای معلومات بوده و آنرا سوق و اداره کرده بتواند. قوماندان با داشتن این همه نیروی محاربوی موجوده و با داشتن خدمات حمایوی و تامینات خدمات محاربوی و نیروهای مشترک به تکمیل کردن وظیفه خود کوشش نماید ودر موجودیت نیروهای مشترک تاثیرات مهلك بالای نیروی دشمن را بوجود آورد.

قوماندان با نحوه های مختلف در ترکیب نیروی محاربوی خود و با انعطاف پذیر بودن آنها میتواند که هر نوع عملیات مختلف را در انواع اراضی انجام دهد. قوماندان با استفاده از توپچی می تواند که عملیات قاطع را انجام دهد. تیم انجینری با بالا بردن ظرفیت های حرکتی نیروهای دوست و کاهش قابلیت های دشمن به نیروهای دوست کمک نماید. خدمات محاربوی

مشخص میسازد. این مورد شامل کتگوری های عملیاتی، شکل دهی، قاطع و نگهداری میباشد. عناصر متحد از تشکیلات میدان محاربه روی تمام اعمال عمومی تمرکز مینماید.

قوماندان با هماهنگ کردن نیروهای خود برطبق هدف در دست داشته و با مشخص کردن اینکه جزو تام وظیفه اش را قطعاً انجام داده میتواند را انجام میدهد. این عده از تصمیمات از مفکوره عملیاتی شکل میگیرد. او ساحه عملیاتی خود (عمق، جناحین، ساحه عقبی و جبهه) را با استفاده از فاکتورهای ششگانه تحلیل ومطالعه وظیفه تشریح میکند.

- فاکتور های شش گانه تحلیل ومطالعه وظیفه
- ۱- تحلیل وتجزیه وظیفه
  - ۲- تحلیل وتجزیه دشمن
  - ۳- تحلیل وتجزیه اراضی، آب وهوا
  - ۴- تحلیل وتجزیه عساکر وحمایه موجود
  - ۵- تحلیل وتجزیه زمان قابل دسترس
  - ۶- تحلیل وتجزیه مقتضیات ملکی

تحلیل وتجزیه و تشریح وضعیت دقیق در اجرات تکتیکی نشان دهنده هنر عالی تکتیکی قوماندان میباشد. عوامل شش گانه در پلانگذاری و آمادگی و اجرات کمک بسیاری مینماید. این فاکتور ها برای هر گونه از عملیات مورد استفاده میباشد. و هر کدام از این فاکتور ها باید در موقع تصور و اخذ وظیفه عملیاتی برای قوماندان مورد ملاحظه باشد.

مفکوره تکتیکی: مفکوره تکتیکی به مفهوم در نظر داشت اسلحه مشترک (تشریح چندین مسلک و صنف مسلح مشترک) در تحقق واجرای یک وظیفه محاربوی با استفاده از توانایی های هریک آنها است که تکتیک را از هنروصنعت جنگ به یک پروسه علمی و

اندازه گیری مسافات در نقشه ها

پوهنیار دگروال عبدالملک «روشن»

مقدمه:

در وظایف محاروبی بعد از ترصد و کشف نمودن اهداف در اراضی و تثبیت نمودن موقعیت آنها در نقشه و بخاطر از بین بردن و تحت فشار گرفتن موضع های دشمن توسط سلاح های ثقیله توپچی و راکت به اساسات ابتدایی انداخت که عبارتند از (تعیین مسافه الی هدف، تعیین زاویه استقامت هدف و ارتفاع هدف) از سطح بحر میباشد ضرورت پیدا میشود تا مسافات اهداف ثابت و متحرک دشمن را در نقشه از موضع آتش الی هدف توسط خطکش تعیین و اندازه نماید و بکمک مقیاس عددی و یا قیمت مقیاس نقشه به مسافه اراضی تبدیل نماید تا توسط سلاح های ثقیله بالای اهداف انداخت نمایند به تعیین نمودن مسافات ضرورت میباشد. فلذا هر افسر و برید مل اردوی ملی

افغانستان باید طریق اندازه کردن مسافات خطوط مستقیم و منحنی را در نقشه بدانند تا در وظایف محاروبی از آن استفاده نمایند .

مقیاس: Scale

مقیاس یکی از مهمترین مشخصات نقشه میباشد مقیاس نقشه یک رابطه تثبیت شده بین مسافه نقشه و جوابگوی آن مسافه در اراضی میباشد .

مقیاس عبارت از درجه خورد ساختن طول خطوط اراضی به یک نسبت و یا تناسب معین در نقشه میباشد .

و یا به عباره دیگر مقیاس عبارت از طول مترسم یک قطعه خط در روی نقشه بر طول طبیعی آن در اراضی میباشد .
مقیاس به دو (۲) نوع میباشد .

الف: مقیاس عددی (کسری)

Fraction : Representation

مقیاس عددی (کسری) از تناسب اعداد عبارت بوده و به کدام سیستم معین واحداً طول ارتباط نداشته و در قسمت چپ فوقانی و وسطی تحتانی حاشیه نقشه ها بشکل عددی تحریر شده میباشد شمانند ۱:۲۵۰۰۰ - ۱:۵۰۰۰۰ : ۱ - ۱:۱۰۰۰۰۰ که مخرج مقیاس را نشان میدهند که چند مرتبه طول خطوط اراضی در نقشه خورد ساخته شده است. مثلاً: نقشه مقیاس ۱:۲۵۰۰۰ - ۱:۵۰۰۰۰ - ۱:۷۵۰۰۰ : ۱ - ۱:۱۰۰۰۰۰ این مفهوم را میدهد که طول هر واحد در نقشه به طول ۲۵۰۰۰ - ۵۰۰۰۰ - ۷۵۰۰۰ - ۱۰۰۰۰۰ واحد مذکور در اراضی مطابقت مینماید و توسط فورمول ذیل ارایه میگردد .

$$RF = MD / X = 1$$

$$RF = Representation = MD / D$$

Fraction (دیفرانسیال فرکشن) کسر ارایه شده (مقیاس نقشه)

$$MD = Map Destence$$

(مسافه خریطه) مسافه

که در نقشه اندازه میگردد)

$$GD = Grund Destence$$

(مسافه زمین) اراضی)

به مقصد تعیین نمودن مسافات اراضی به کمک

نقشه در صورتی که استفاده از مقیاس عددی

لازم باشد ابتدا قیمت مقیاس نقشه تعیین

گردد.

ادامه دارد

قیمت مقیاس یک سانتی متر		قیمت یک میلی متر مسافات		مقیاس نقشه
مسافه در اراضی	مسافه روی نقشه	مسافه در اراضی	مسافه روی نقشه	
m ۲۵۰	1cm	m ۲۵	1mm	۱ : ۲۵۰۰۰
m ۵۰۰	//	m ۵۰	//	۱ : ۵۰۰۰۰
m ۷۵۰	//	m ۷۵	//	۱ : ۷۵۰۰۰
m ۱۰۰۰	//	m ۱۰۰	//	۱ : ۱۰۰۰۰۰
m ۲۵۰۰	//	m ۲۵۰	//	۱ : ۲۵۰۰۰۰
5000m	//	500m	//	1:500000

موفقیت در قوماندانیت چگونه حصول میگردد؟

پوهیالی دگرمن نعمت الله (مسلم)

قوماندانیت جهت نیل به عزت رهبریت به تشریح گرفته که عبارت اند از:

- بیان واضح و عام فهم غایه قوماندان
- احترام به شخصیت افراد بدون در نظر داشت موقف آنها
- در دادن قومانده رعایت تسلسل قومانده
- تقسیم وظیفه برا ساس توانایی های افراد

رهبر: رهبر عبارت از شخصیت است که بنا بر داشتن توانایی هایی مادی و یا معنوی دیگران را تحت تاثیر خویش قرار داده و آنها روحاً و جسماً از وی اطاعت نمایند. و یا به عبارت دیگر در اردو شخصیه که مسئولیت نظارت بالای افراد را داشته و یا مسئولیت اجرای وظیفه محاروبی را توسط سایر اشخاص به عهده دارد در تمام قدمه ها، بنام رهبر یاد میگردد. رهبری کدام موقف وظیفوی نبوده بلکه یک نقش در موقف وظیفوی محسوب میشود.

در اردوی ملی افغانستان رهبر به چه کسی اطلاق میگردد؟

در اردو و نیرو های مسلح رهبر شخص را گویند که با استفاده از وظیفه محوله یا مسئولیت سپرده شده، پرسونل را غرض

شونده گان (مردان وز بردستان) جسماً و روحاً از رهبر پیروی و اطاعت میکنند، اما در موضوع قوماندانیت، چون قوماندانیت یک اصل کسبی است مادونان بنا بر نیازمندی ها و مجبوریت ها از قوماندان اطاعت دارند و زمانیکه ضرورت ها، نیازمندی ها و مجبوریت هادر میان نباشد و قوماندان اعتبار رسمی را از دست بدهد دیگر مورد اطاعت و احترام نخواهد بود.

سوال پیش میآید که: موفقیت در قوماندانیت چگونه حصول میگردد؟ جواب بسیار ساده اما عقلانه است این که: زمانیکه قوماندان خودش را به یک رهبر مبدل سازد موفقیت در قوماندانیت بوجود میآید. اساسات علمی رهبریت در قوماندانیت قوماندان باید یک خطوه از مادونان در: علمیت، شجاعت، ایمانداری، نظافت، عدالت، اطاعت، صداقت و فاداری، وطن دوستی به پیش باشد، آنگاه است که ضمن قوماندانیت رهبریت نیز فراهم میگردد

اما رموز و نکات دیگری را نیز تعلیم نامه های عسکری جهت موفقت در سوق و اداره ضمن داشتن صلاحیت های

قوماندان عبارت از شخصیت است که بنا بر فضیلت رتبه و تجربه در یکی از تشکیلات نظامی دارای تعیین بستی رسمی بوده و قانوناً دارای صلاحیت و مسولیت باشد همچنان تعلیم نامه ۶۲-۱ دکتورین اردوی ملی افغانستان قوماندان را چنین تعریف میکند: هر کسی که مردم را توسط مزیت و وظیفه محوله و یا مسولیت واگذار شده برای انجام دادن اهداف تشکیلاتی خویش الهمام داده و بالای آنها تاثیر میگذارد قوماندان میباشد. اما در اصطلاحات عام نظامی قوماندان را به قومانده دان (قومانده پوه) نیز تعریف کرده اند، چون قومانده عبارت از خلص امر میباشد و کسی که بر اساس قانون دارای صلاحیت دادن امر باشد عبارت از قوماندان است.

قوماندانیت چیست؟
قوماندانیت عبارت از پروسه سوق و اداره پرسونل قطعات و جزواتامهاست که ذریعه قوماندان تحقق میابد و قوماندان و قوماندانیت یک پروسه کسبی است که منحصر به نظامیان میباشد و تا زمانی ماهیت دارد که دارای رسمیت باشد. و یکی از تفاوت های اساسی میان قوماندانیت و رهبریت اینست که در رهبریت رهبری

انسانها و چگونگی به میان آمدن شخصیت ها بسیار زیاد بوده که در این مورد دانشمندان کتاب های زیادی تالیف کرده اند که در کتاب از تالیفات (دیل کارنگی) درموضوع صفات شخصیتی انسانها نوشته است که انسانها از نگاه روانشناختی:

انسانهای نرم خوی و اجتماعی
انسانهای نرم خوی و گوشه گیر
انسان های خشن و پرخاشگر

گروه بندی شده اند اما انسانها از نگاه درک و فهم به چهار کتگوری ذیل تقسیم میگردد :

- انسانهای رموز فهم
- انسانهای گپ فهم
- انسانهای دیر فهم
- انسانهای نه فهم

➤ و توانستن

بودن: کی باشیم و منجیث چه مسوولیت اجرای وظیفه را در کدام قدمه داشته باشیم. دانستن: چه چیز را بدانیم ، چگونه و از کجا بدانیم تا به مقصد اجرای درست وظیفه بتوانیم بفهمانیم .

توانستن: چه چیز به ما توانایی میدهد، و چه کارهای را به صداقت انجام دهیم و چگونه انجام دهیم .

یک رهبر چگونه بمیان میاید ؟

برخی بر آن اند که رهبری استعدادی است ذاتی و برخی آن را امری اکتسابی دانسته اند. اما چنین به نظر می رسد که رهبری موهبتی است غیر قابل لمس و استعدادی است ذاتی، که می توان با نظرات منطقی، مطالعه، تهذیب و تعلیم و تربیت آنرا تقویه نمود دیدگاه علم روانشناسی درخصوص

انجام وظایف و اهداف سازمان یافته تشویق نموده و با استفاده از راهکار های لازم روحاً و جسماً آنها را تحت تاثیر خویش قرارداد و موفقیت را در حضر و سفر کسب نماید که با این تعریف میتوان گفت رهبران اساسی اردو عبارتند از: سر تیم ها، دلگی مشران، قوماندانان بلوک، قوماندانان تولی ها قوماندانان کندک ها ... الی قدمه ستردرستیز و وزارت دفاع .

رهبریت چیست ؟

رهبریت عبارت از پروسه نفوذ ، اثر گذاری و استقامت دهی افراد و اشخاص به بمنظور دست یابی به اهداف و مقاصد از قبل تعیین شده میباشد و بر اساس علمی رهبریت در اردو عبارت است از:

- بودن
- دانستن

به ادامه گذشته:

تحول در علم تاکتیک

پوهیالی دگرمن محمد نسیم «ساعی»

در حرب فنلاند (اگست و نوامبر ۱۹۱۷م)، تعرض انگلیسی ها بالای آلمان ها را احضارات ۲۴ ساعته توپچی حمایه و بدرقه می کرد. این احضارات توپچی به قدرتی بود که در تمامی اراضی میدان نبرد گودال هایی ایجاد گردید و اما نیروهای پیاده پیشرفت اندکی داشتند. در آخر ماه نوامبر، زمانی که نبردها خاموش شدند، انگلیسی ها در حدود نه کیلومتر (9km) پیشرفت داشتند و ۴۰۰۰۰ نفر قربانی دادند. و اما در نبردهای کامبرای (از ۲۰ نوامبر الی ۶ دسامبر ۱۹۱۷ م)، وضعیت طور دیگری پیش می رفت. اینجا نتیجه را نه احضارات ۲۴ ساعته توپچی رقم زد، بلکه ۳۷۸ تانک بعد از یک احضارات کوتاه آتشی توپچی، تحت تستر مه و غبار، توانستند به حمله بگذرند و در جریان عملیات ۱۲ ساعته همان پیروزی بی که در نبردهای ۴ ماهه فنلاند به دست آمده بود، حصول گردید؛ با تفاوت این که تلفات ۱۰۰ چند کمتر بود.

ادامه دارد

کشورهای درگیر در میدان نبرد، معلوم شد که نتیجه مطلوبی به دست نیامده است. چون، دشمن بعد از جذب نیروهای طرف تعرض کننده، با داشتن قوای احتیاط، می توانست خطوط شکننده و شق شده اش را پر کرده، جلوی حرکت قوای حمله کننده را بگیرد و احضارات طولانی توپچی تعرض کننده، نمی توانست موانع استحکامی و مواضع مستحکم ماشیندارها را یک باره و کامل امحاء کند. به همین دلیل مفکوره واسطه متحرک زرهی با استفاده از چاین (زنجیر)، قدرت آتش قوی، تحرک و زره خوب و مقاوم به میان آمد و برایت نخستین بار از تانک کار گرفته شد.

پرسش این است که آیا در جنگ های منظم، عنصر مانور تا سطح کندک کوچک شده است و یا این تنها در جنگ های نابرابر ابر قدرت ها با کشورهای جهان سومی است؛ یعنی اگر دو ابر قدرت با هم بجنگند، از عنصر کندک من حیث عنصر تاکتیکی استفاده خواهند برد و یا نظر به محکمه وضعیت اقدام خواهند کرد و این لایه بندی سه گانه مصرف خارجی برای کشورهای جهان سومی دارد؟ برای دریافت جواب، لازم است جنگ های چند دهه نزدیک را مرور کنیم. جنگ جهانی اول: جنگ جهانی اول با حجم بزرگی از ترتیبات مدافعی همراه بود. ترتیبات مدافعی که شامل کارهای استحکامی، همچو استفاده از موانع مصنوعی و طبیعی، خندق ها و گودال های حفر شده عمیق، تعبیه کشتزارهای ماین، حفر و تعبیه خندق های مدافعی عمیق چند خطی و مواضع مستحکم. برای وضاحت، صفحه بی از جنگ جهانی اول را ورق می زنیم: با آن که در سال ۱۹۱۶م در سومه - شمال فرانسه، در مقابل حمله نیروهای انگلیسی، ۵۰۰ هزار آلمانی و از نیروهای ایتالیا ۶۲۳ هزار تلفات جانی در پی داشت؛ بعد از نبردهای نخست، در جبهات جنگ تعادل برقرار گردید. با عدم رسیدن به یک نتیجه قاطع و به بن بست رسیدن

به ادامه گذشته:

در تاریخ، جامعه مدنی و حقوق بشر سیر دولت ها

دگروال خرنوال محمد داد بدخشی

➤ سودرا برمسلمانان حرام دانسته است و از پول حرام حج را نیز حرام دانسته است و حج او قبول درگاه خداوند (ج) نمیگردد.

➤ لواطت در دین مبین اسلام بزرگ ترین گناه نابخشودنی است که مورد غضب خداوند میگردد که زمین و آسمان در غرق شدن قرار میگیرد.

اگر تمام این کسانی که مرتکب این اعمال می شوند و قانون بالای شان تطبیق گردد همه این تصامیم به خاطر نظم، نظام اجتماع بشریت است تا جامعه در امن باقی بماند و نظم جامعه برقرار گردد و هم رشد و تکنالوژی معاصر انسان مدرن عصر حاضر در پرتو قانون دست بشریت میخاهد زندگی کنند باید نظام قانون بشریت را بالای خویش تطبیق نماید و نیز در مورد زنان طب عدلی این تکنالوژی معاصر بسیار موثر تمام شده. تکنالوژی امروز در عرصه جرایم خیلی ها با رازش است و انسان قرن امروزی معاونت می کنند.

از نظر حقوق اسلام: اثر رجعت به ما قبل اگر جرایم که امن و امنیت نظام جامعه بشریت را تهدید و نظم را مختل نماید، مانند جرایم قذف، راهزنی، بغاوت به کاری که جامعه را صدمه می رساند و یا کار به خاطر تامین صلح، ثبات جامعه، حفظ آبرو و حیثیت یک جامعه و یا بیرون کشاندن یک کشور از بحران سیاسی، نظامی و سایر پدیده های منفی اثر رجعتی به ما قبل صورت میگیرد زیرا منافع عمومی مردم در آن نهفته است.

در حالیکه حکم قصاص اثر رجعتی دارد که ودیت جای آنرا میگیرد از نظر حقوق اسلام: در جرایم قصاص ودیت، تنها نمی تواند موضوع بحث باشد بلکه تنها مجنی علیه یا ولی وی حق عفو و بخشش را دارد.

دوم حقوق اسلام بیان میدارد، اگر تطبیق قوانین جزایی به مصحلت شخص مجرم باشد، این قاعده را منطقی میدانند و تطبیق نص جزایی جدید را نیز بر وی لازمی دانسته است، زیرا حکم محکمه بر اساس قوانین جزایی قبل مشکل نهایی را به خود گرفته باشد باید اثر رجعتی به ما قبل را به وجود آورد.

در جرایم حدود برای هیچ کسی حق عفو را نمی دهد و قایل هم نشده است.

ادامه دارد

در ضمیرش ممکنات زندگی از تب و تابش ثبات زندگی حقوق زن خشونت علیه زن، ریشه آنرا را در فرهنگ و سنن کشورهای عقب مانده یا کشورهای سنتی بررسی کرده و این معضل را سبب نقض حقوق اساسی و آزادی مدنی انسان دانسته که در دنیا سنتی با اشکال متفاوت اعمال می شود، البته خشونت علیه زن به دلایل عرف ناپسند مبتنی بر نگرش منفی و مردسالاری به عنوان فقدان پیشرفت و ترقی میتوان در تمام شئون حیات اجتماعی جامعه بشری یاد کرد. در حقیقت این کار در حاکمیت ضعیف و ناتوان و در حاکمیت تنگ تر قانون که معافیت از مجازات برای حاملین آنها که زائیده بستر خشونت در جامعه میگردد، این بستر فساد در نهاد های عدلی و قضایی بافت محکم گردیده است. حقوق جزا تاکید می ورزد، نظام ها باید از حقوق زنان برای نیل به کرامت انسانی به شکل واقعی آن باید از حقوق حقه شان دفاع، حفظ و حمایت نمایند. البته دانشمندان حقوق اسلام، در فرخی موارد استدلال مینمایند، طبق قاعده نصوص جزایی در حقوق اسلام، جزای حدود و بعد از آگاهی مردم بپیرامون آن قابل اجرامی باشد، این احکام جزایی بروقاعی که قبل از صدور آن بعمل آمده است به عنوان یک اصل پذیرفته شده اثر رجعت به ما قبل را ندارد. بحث منطق و فلسفه این استدلال بعد از نزول حکم و تعیین جزا بر مجرم موضوع خاص و ریشه ای در حقوق اسلام است که اثرات و تاثیرات آن بر مجرم قبل از نزول حکم صورت گرفته رجعت به ما قبل داده شود، در این حالت نزول حکم و تعیین جزا بر مجرم قابل تطبیق است به طور مثال:

صدرا سلام: جزای زنا نازل گردیده است شدیدترین مجازات را بر مرتکبین آن تعیین کرده است.

➤ نکاح با زوجه، با مادر، دختر و سایر محرمات حرام دانسته شده است که در تمام قوانین جهان بشریت و ادیان از این اصل پیروی بعمل میآید

➤ در حضور خواهر یا جمع بین دو خواهر نکاح مرد حرام دانسته شده است.

➤ شراب حرام دانسته شده و جزای سارق تعیین گردیده است

اقبال لاهوری این اندیشه را رد میکنند در بیان واضح و روشن خطاب می کنند.

زن نگه دارنده ای، نازحیات مطرب او لوح اسرار حیات حقوق جزا بر سر سرنوشت سرمایه بزرگ بشریت همیشه اندیشیده و بحث دارد. که علاوه بر حقوق زنان و بحث حقوق کودکان را در سر خط خویش قرارداد که کنوانسیون حقوق کودک توسط مجمع عمومی ملل متحد در سال ۱۹۸۹ به تصویب رسید، و از ۲ سپتامبر سال ۱۹۹۰ پس از تصویب بیستمین سند تصویب شده با الحاق لازم اجرا شده تا اکنون در ۱۹۳ کشور که تمام اعضای ملل متحد که این سند با اعتبار را امضا کرده اند با اعتبارترین حقوق کودکان در جهان بشریت محسوب میشود. کنوانسیون حقوق کودک دارای دو پروتوکول می باشد یکی پروتوکول الحاقی درباره خرید و فروش کودکان، خود فروشی کودکان و سایر حقوق کودکان را نیز در بر میگیرد دوم پروتوکول الحاقی درباره به کارگیری کودکان اخصاً در مناقشات مسلحانه که خدمت سربازی به طوری اجباری در سکتورهای امنیتی بخش نظامی را در خود دارد زیر سن ۱۸ سال را منع قرارداده شده است. که نظام بدان باید توجه خاص را در قوانین خود تطبیق نمایند، البته این پروتوکول شامل ۵۴ ماده از پروتوکولهای اختیاری بوده، که هیچ کودک نباید از تبعیض در رنج و اندوغم رنج ببرد و در اجتماع بشری زندگی نمایند. حمایت کودکان مستحق و به خاطر نجات شان در برابر تجاوز، بی توجهی، استعمار، بهره کشی فقر و مجبوری تنها مخالف ارزشهای قانون می باشد بلکه کارناروا در دین مبین اسلام شناسخته شده در حالیکه کنوانسیون های حقوق کودکان، طفل باید از مزایای امکانات امن و بازی های طفلانه، بابر خورد رفتارهای سازنده و مناسب به خاطر بهره مندی رشد فکری و تکامل جسمی در دنیا خود برخوردار باشد این مسوولیت دولت هادرجهان امروز است که باید اجماع دهند. نسل که آینده یک جامعه را می سازد و مادرها با همه رنج و اندو او را به دنیا میآورد. باز هم اقبال لاهوری در مورد زن:

آتش ما را به جان خود زند جوهر او خاک را آدم کند

به ادامه گذشته:

حفظ و مراقبت

مخابره

جگرن نجیب الله «رضایی»

از خنده ومزاق در جریان کار باید جلو گیری شود کاوه را همیشه در جای مناسب آن بعد از استفاده باید گذاشت. اگر کاوه در سر میز گذاشته شود امکان سوختن میز و شخصی! به آسانی است باید توجه نمود که سیم یا ساکت برقی دارای کدام مانع وخرشیده وه گر گه نیست . لین گره خوردگی با عث کوتاهی لین شده امکان افتادن کاوه است که جرات را به بار میاورد A مدار که داری برق باشد نباید لحیم نمود .

قبل از کاوه کاری لین را از ساکت کشیده همه بطری ها را از دستگاه بیرون باید نمود.

هنگام نصب پرزه زرهین را در مقابل روی تان قرار دهید ودو فایده عمده دارد استفاده ذرهین اول محافظه از روی و دود لیحم نموده دوم شما را در دید کمک میکند اطراف ساحه کار شاگردان باید ازهرلحاظ محفوظ ومناسب به کار باشد

در جریان کار خاصتناً هنگام لیحم کاری پرزه و افزار دیگر از ازدحام و بیر و بار جلوگیری نمود.

توجه سیم کاوه داغ است . نوک فلزی کاوه امکان تولید حرارت بالا که در حدود ۴۴۴ سلسیوز است دارد که معادل ۸۲۴ فارنهایت میشود.

همیشه باید متوجه خود باشید و کاوه را هیچگاه نزد افزار احتراق پذیر نگذارید

. هنگام لیحم کاری دود تولید میشود . که دودلحیم به چشم و شش ها

همیشه باید در جای پاک و مناسب به لیحم کار کنیم:

بیان کردن کار کرد خوب اهداف یادگیری

به کمک کتابچه رهنمای تخنیکی مفهوم مشخصات تخنیکی را شرح دهید. کارکرد خوب به روندی گفته میشود که در هنگام ترمیم پرزه های با کیفیت در آن وسیله بکار رود تا همانند روز اول کارا گردد .

درین مرحله یک مفتش ماهر وسیله را ارزیابی نموده مشخص می سازد . که آیا باید پرزه کمپنی را ترمیم نمایید یا اینکه باید پرزه جدید به آن افزوده شود تا همانند روز اول کارا گردد

بطور مثال اگر یک پرزه به صورت درست لیحم نشده باشد در جریان کار سر و صدا ایجاد می کند که در نتیجه تخنیکر بالای چند پرزه مشکوک شده تا نواقص را در یابد که این خود وقتگیر است گاهی یک مخابره از مرحله بازرسی نگذشته باشد در صورت خرابی به کار گاه دوباره مسترد می گردد هدف باید ترمیم خوب باشد تا مخابره ترمیم شده همانند مخابره جدید کارا باشد. برای این کار لیحم کاری باید به صورت اساسی صورت گیرد و تمام سر پوش ها لوله های خراب شده و پیچ ها باید تعویض گردند. در مرحله دیگر بازرسی تخنیکی ظاهری و کارکردی صورت می گیرد تا مشخص گردد که آیا مخابره همانند مشخصات تولیدی اش کارا است ؟

Safe Soldering

لیحم کاری محفوظ

قبل از آغاز ما باید بعضی نقاط ذیل را در نظر گیریم به خاطر حفظ و مراقبت خود در نظر باید گرفت، همیشه عینک محافظه هنگام لیحم کاری باید پوشید .

افزار فلزی یا بورد مدار نداشته لیجم کاری کوهنه یک ارتباط ضعیف را به میان آورده که باعث مانع کار های بدی تان میشود .

Soldering Tip # 5

کاوه#5

Use a magnifying light stand

چراغ زره بینی ایستاده استفاده باید نمود.

بعضی اوقات بسیار مشکل است که افزار کو چک را هنگام لیجم کاری ببینیم.

به خاطر انجام کار به طریقه درست باید از چراغ ایستاده و عینک ذره بین داراستفاده کنید.

و شما را به خاطر انجام کاری سریع نیز هم کمک نموده با استفاه از هردو دست تان .

در سیستم برق غیر عایق نمودن عایق و اجزای از مدار به علت عیب یابی و یا ترمیم اجزا میباشد.

افزار لیجم کشی مانند دستگیر جاروی برقی است که لیم های.

ذوب شده روی تخت را پاک کرده

مثال دیگرافزار لیجم کشی

لیجم وک:

— لیجم وک منظور برطرف نمودن لیجم استفاده میشود

— لیجم وک به خاطر بر طرف نمودن لیجم قبلی در بورد به کار رفته ابته لیجم قبلی را به اثر حرارت بیجا نموده.

ادامه دارد

ذوب کند تخت را توسط کاوه فلزی تحت زاویه ۴۵ درجه محکم کرده .

Apply Solder And Remove Heat

طریقه انجام کاوه کاری و تولید حرارت یک بار که افزار و لیجم گرم

شد پس آماده کاوه کاری است نوک کاوه را به خاطر وصل افزار درست

استفاده باید نمود. و نباید لیجم همراهی افزار دیگر که نیاز به لیجم کاری ندارند به تماس شود

Soldering Tip # 1

موضوع لیجم کاری

لیجم باشد که در وقت لیجم کاری افزار شور نه خوردن این بسیارخوب است که ساحه کارپاک و مناسب به

Keep the soldering iron tip clean

نوک کاوه را باید همیشه پاک نگهداشت

هنگام پاک کاری نوک لیجم از اسفنج تر باید استفاده نماید

Use Heat-Sinks and Sockets

انبار حرارتی وساکت را باید استفاده نمود بعضی از افزار حرارتی بسیار

اساس است امکان سوختن شان است هنگام دادن حرارت از طریق کاوه

فلزی مانند ایی سی ترانسستور انبار حرارتی را به خاطر محافظه افزار

حساس در جریان لیجم کاری استفاده باید کرد.

ساکت را خاطر نصب رابا بورد باید نصب نمود و این IC روش کدام صدمه

به های سی نمیرساند.

Avoid Cold Solder Joints

از لیجم کاری یخ جلوگیری نماید

لیجم کاری یخ آن نوع از لیجم کاری است که رطوبات درست همراهی

و کسی کارمیکند از آن فاصله گرفته که به فکرو دقت کر خود را انجام دهد.

بعضی از نقاط اساسی حفظ و مراقبت

• هنگام که در دستگاه برق باشد نباید لیجم نمود.

• جای پاک روشن و مناسب را به خاطر کار انتخاب باید نمود. نوک

لیجم را دست نباید زد چون داغ است.

• محافظه و اخراج تخلیه الیکتریکی

ساکن به شما ضرر ندارد اما بعضی از افزار حساس را از بین میتواند بورد.

Tips and Tricks

راه آسان: به خاطر باید داشت که لیجم ذوب شده به طرف حرارت حرکت مینماید.

بعضی از لیجم ها به خاطر وصل طولنی افزار حرارت بیشتر تولید نموده

تا وقتیکه لیجم سرد نشده نباید لیجم را بر طرف نمود.

نوکی لیجم را پاک باید نگهداشت نمود . باید لیجم درست و مرتبط به

دستگاه را باید استفاده

Component Placement

تبدیل افزار: شاگردان بیشتر مشکل گرفتن افزار وقتی تبدیلی آن هنگام

لیجم کاری دارد سر سیم را که درپایان سکت بورد موقت دارد به ۴۵

درجه قات نماید. این کارافزار را محکم نگاه می کند برای لیجم کردن.

Soldering Techniques

Applying the Heat

طریقه لیجم کاری و تولید حرارت سیم لیجم را قات کرده به خاطر لیجم

کاری درست افزار در بورد.

معمولاً در حدود دو الی سه ثانیه را در بر میگردد که کاوه گرم شود و لیم را

کور آیمس

(Core-IMS)

جگرن عبدالصیر " قیومی "

مینو انتقال (Transfer) انجام میابد. علاوه بر این، عینات لوژستیکی که به شکل محلی عقد قرار داد می شود و از طرف قراردادی به دیپو ها اكمال میگردد اجناس متذکره از طریق مینوی اكمال سیستم کور آیمس با تفصیلات به دیپو اكمال میگردد.

۳- موجودی (INVENTORY): این مینو لسٹ تمام عینات حربی و لوژستیکی موجود در دیپوها را با در نظر داشت نوعیت و مقدار آن به شکل منظم طوریکه سیستم کور آیمس تقاضای آنرا می پذیرد ارایه می نماید. همچنان توسط این مینو ما میتوانیم اجناس مورد ضرورت خویش را بدون ضیاع وقت پیدا نماییم چونکه تمام دیپوها تا قچه ها و ریگال ها لیبل گذاری (موقعیت بندی) میشوند، در این مینو اجناس دارای چهار رنگ میباشند رنگ سبز (موجود)، رنگ زرد (اختصاص داده شده)، رنگ آبی (در حال انتقال) و رنگ سرخ (در حال انتظار و یا غیر قابل استفاده) را معنی میدهد. در صورت که بی رنگ باشد بناً اجناس در حال پرورس میباشند. قطعات و جزوات ما میتوانند از این طریق قابلیت دید اجناس را در دیپو ها داشته باشند و درخواست خویش را به اساس سطح اكمال و موجودی اجناس ترتیب و ارسال بدارند. خلاصه مینو موجودی حیثیت ستون موازنه اجناس در فورم (۲) را دارا میباشد.

ادامه دارد

۱۱. کتاب ثبت املاک (PBM)

۱۲. حفظ و مراقبت (M3)

۱- تنظیم (SETUP): این مینو حیثیت تهداب سیستم کور آیمس را دارد که دارای برگه های فرعی از قبیل ساحات، موقعیت ها، شرکت ها و غیره میباشد. توسط مینوی تنظیم تمام دیپو ها، قطعات و جزوات هیکه کود اكمالی داشته باشند، شرکت هیکه قرارداد اردوی ملی را برنده میشوند در سیستم درج میگردد. همچنان تاریخ قرارداد جنس، شروع عملیات یا پروسه اكمال، مقدار و ختم قرارداد در این سیستم واضحاً قابل دید و ملاحظه قطعات درخواست کننده قرار میگیرد. علاوه بر تمام دیپوها، تا قچه ها و ریگال ها به منظور ترتیب و تنظیم دیپو ها لیبل گذاری (موقعیت بندی) میشوند.

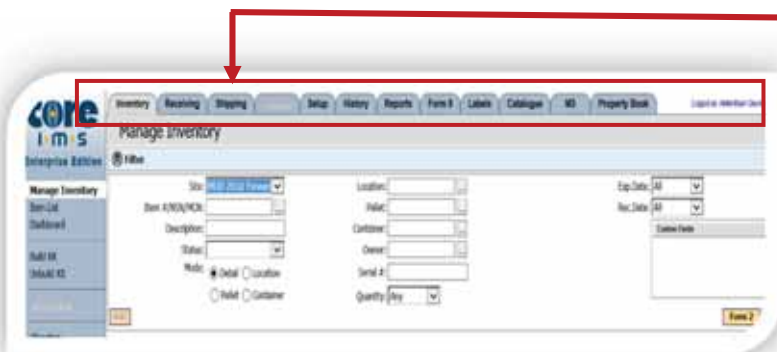
۲- اكمال (RECEIVING): قبلاً اجناس که از طرف قطعات اكمال کننده به قطعات اكمال شونده به اساس فورم (۱۴) درخواست و به رویت فورم (۹) توزیع میگردد اجناس متذکره از طریق این مینو دریافت (اكمال) میگردید. مگر در حال حاضر پروسه فوق در

قابلیت های سیستم اداره و موجوی (Core-IMS)

در حال حاضر در اردوی ملی افغانستان یک سایت عمومی (اصلی) کور آیمس و یک سایت تعلیمی فعالیت مینماید. سیستم عمومی اداره موجودی یا (Core-IMS) از ایجاد تا الحال در حال انکشاف و تغییر میباشد که این سیستم بر علاوه مینوی عمومی چندین مینوی های فرعی دارد که هر مینوی فرعی اجراءات مختص بخود را دارا میباشد. در حال حاضر این سیستم دارای (۱۲) مینوی فرعی میباشد که از جمله (۲) مینوی آن اخیراً در سیستم افزود گردیده است که در سایت تعلیمی دوره امتحانی مینوی های متذکره عملاً در قطعات تدریس و کار بالای آن جریان دارد. که بعد از جمع آوری نتیجه آن و نظریات مسولین لوژستیکی و تخنیکی قطعات و جزوات ما در سایت اصلی فعال میگردد.

سایت های فرعی عبارتند از:

۱. تنظیم (SETUP)
۲. اكمال (RECEIVING)
۳. توزیع (SHIPPING)
۴. انتقال (TRANSFER)
۵. موجودی (INVENTORY)
۶. تاریخچه (HISTORY)
۷. گزارشات (REPORTS)
۸. لیبل ها (LABEL'S)
۹. کتلاک (CATALOGUE)
۱۰. فورم ۹ (MOD9)

د تیر پسی:

د وخت فرصت او زموږ مسؤلیت

پوهیالی جگړن عبدالقاهر «وقار»

دا په هره ورځ چې څیزې بېل بېل لمر دی ختی نشي هغه لمر بیا په فردا تیر ساعت په شان د مړي د لحد وي مړي چا دي ژوندي کړي په ژرا" نو راځی چې د وخت له فرصت څخه په استفادې دنیوي او اخروي ژوند پرتله کړو، د هر یو لپاره د هغه د ارزښت او قیمت په تناسب د پلان سره سم هر کار په خپل وخت سره په مقایسوي شکل د هر چا په بڼه ترسره کړو، د ژوند هر شپږه غنیمت وگڼو، تدبیر، او تفکر پکې وکړو، وړاندې تر دې چې محاسبه را سره وشي د خپل نفس سره محاسبه وکړو، چې په راتلونکي کی د ندامت او پښیمانی سره مخ نه شو.

سرچینې:

- ۱- قرآنکریم
- ۲- البخاري، ابو عبدالله محمد بن اسماعیل؛ صحیح البخاري، دار طوق النجاة، بیروت، ۱۴۲۲ هـ ق.
- ۳- الترمذي، ابو عیسی، محمد بن عیسی؛ سنن الترمذي، احیاء التراث العربی، بیروت، بی نیتی
- ۴- القزويني، ابو عبدالله، محمد بن یزید؛ سنن ابن ماجه، ج ۲، باب العزله، ص ۱۳۱۸، دارالفکر، بیروت.
- ۵- الحاکم، ابو عبدالله، محمد بن عبدالله؛ مستدرک الحاکم، ج ۴، کتاب الرقاق، ص ۳۴۱، دارالکتب العلمیه، بیروت لبنان ۱۴۱۱ هـ ق.
- ۶- حسن، عمید فرهنگ عمید، فارسی، مؤسسه انتشارات امیر کبیر تهران ۱۳۸۶ هـ ش.
- ۷- عثمانی، محمد شفیع؛ معارف القرآن، اداره المعارف، کراچی، ۱۴۲۰ هـ ق.
- ۸- مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه؛ تهران، دارالکتب الاسلامیه، ج ۳۶، ۱۳۸۷ هـ ش.
- ۹- محمد اعزاز علی، مفید الطالبین.

چې ایمان یې را وری وي، نیک عمل یې کړی وي، په حق او په صبر یې ټینګار کړی وي. (۱/عصرسورت). همدارنگه رسول الله (ص) د پنځو فرصتونو یادونه کړې ده چې باید ترېنه کار واخیستل شي او غفلت پکې ونه شي. ژباړه، تر پنځو شیانو مخکې پنځه شیان غنیمت وگڼه: خپله ځوانی تر زوروالي مخکې، روغ صحت تر مریضی مخکې، شتمنی تر فقیری مخکې، فراغت تر مصروفیت مخکې، ژوند تر مرګ مخکې. (۵، ج ۴، کتاب الرقاق، ص ۳۴۱) هغه (ص) دا هم فرمایلي دي: "من حسن الإسلام المرء ترکه ما لا یعنیه" ژباړه: له نا مناسب کارونو څخه ځان ساتل له نښایسته اسلام څخه دی.

پایله: له پورته مطالبو څخه معلومه شوه چې الله تعالی د حکمت سره سم انسان ته ډول ډول فرصتونه او واکونه ورکړي دي، چې ځیني یې تکراري او ځیني نور یې غیر تکراري وي. وخت هم د غیر تکراري فرصتونو څخه یو فرصت دی او د څښتن تعالی د لویو نعمتونو څخه دی، تر څو انسان خپل ژوند پکې هدفمند او تنظیم کړي، بڼه او موثره استفاده ترېنه وکړي، په راتلونکي کې تر پښیمانی مخکې یې هره شپه د روان او را روان دنیوي او اخروي ژوند لپاره د خپلو مسؤلیتونو په درک کولو سره د تیرو وختونو د ناکامیو څخه عبرت او پند واخلي، د را روان دنیوي او اخروي ژوند لپاره پکې د اسی څه وکړي چې په راتلونکي کې ورباندې پښیمانه نه شي، هرو مرو یې باید د خیر په کړنو او ویناوو ډک کړي، د یو منظم پلان په لرلو سره سمه استفاده ترېنه وکړي، نه دا چې په بی مفهومه او غیر مقصودي شیانو کې یې تېر کړي ځکه چې وخت داسې ارزښتناکه پانګه ده چې تیر شو بیا نه راګرځي. پر همدې اړه صوفي شاعر رحمان بابا هم داسې ويلي دي: "گومان مه کوه چې بیا سترگو ته ورشي هغه اوبسکي چې د سترگو شي جدا

تیر وختونه چې د عملونو او پېښو مجموعه ده، مور او نورو خلکو یې په هره لحظه کې ډیرې کړنې ترسره کړي دي، ډیرې پېښې او کبسي پکې واقع شوي، د قرآنکریم خورا لویه برخه د تیرو خلکو او امتونو قصص (کېسو) او امثال (مثالونو) ته ځانګړې شوې ده، ډیر پندونه او عبرتونه لري، باید هر اړخیزه کتنه ورته وکړو او عبرت ترېنه واخلو، ترڅو په راتلونکي کې ورته منفي کړنې تکرار نه کړو او نه د تیرو بدو خلکو برخلیک سره مخ شو، که کوم ناوړه عملونه مو تر سره کړي وي، پرې پښیماني او بښنه وغواړو. الله (ج) فرمایلي دي: ژباړه: یقیناً د دوی په کېسو کې د عقلمندو لپاره عبرتونه دي. (۱/یوسف/۱۱۱) په بل ځای کې الله (ج) مور ته د عبرت اخیستلو لپاره د سیاحت امر کوي، فرمایي: ژباړه: یقیناً ستاسې څخه مخکې ډېرې پېښې تېرې شوې دي، نو تاسی د ځمکې په مخ وګرځی او وګورئ چې د درواغ ګونکو انجام څنګه شو؟ (۱/ آل عمران/۱۳۷) همدارنگه رسول الله (ص) فرمایلي دي: " لا یلدغ المؤمن من جحر واحد مرتین" ژباړه: مؤمن له یوې سورې څخه دوه ځله نه چیچل کېږي. (۴ ج ۲، باب العزله، ص ۱۳۱۸) او عربي مقوله ده چې وايي: ژباړه: د پخوانیو خلکو مثالونه د روستنیو لپاره نصیحت دی. (۹، ص ۷)

ب - د حاضر وخت مسؤلیت د روان او راتلونکي وخت بدلون: حاضر وخت، د روان او راتلونکي دنیوي او اخروي ژوند د مثبت بدلون د فرصت زمانه ده باید په منظمه توګه د پلان او مهال ویش په لرلو سره په پرتلیزه توګه په نیکو کړنو ډک او د بدو او نا مطلوبو کارونو څخه وژغورل شي، او راتلونکي خطرونه پکې مدیریت شي. الله (ج) فرمایلي دي: ژباړه: الله هغه ذات دی چې مرګ او ژوند یې پیدا کړي ترڅو و آزمایي تاسو چې څوک په تاسو کې (د هر چا په) په عمل کې ډیر غوره دي. (۱/الملک/۲) نوموړي آیت ته په کتو، د الله (ج) په وړاندې مطلوب عملونه هغه دي چې کبفیت یې بڼه وي که څه هم کم وي. الله (ج) د عصر په سورت کې انسانان تاواني ګنلي دي، البته د تاوان څخه د خلاصون لپاره یې څلورو کارونو سرته رسول حتمي ګرځولي: "و الْعَصْرِ.. الخ" ژباړه: زما دې په زمانه قسم وي چې یقیناً انسان په تاوان کې دی، مګر هغه کسان نه،

جگرن پیاده پوهیالی قیس "محرابی آرین"

هوش مصنوعی، عرصه جدید رقابت تسلیحاتی ابر قدرت ها

منازعات مسلحانه بازی کند. در ماه جون، مجلس ملی چین یک استراتژی جامع منتشر کرد که برطبق آن این کشور باید تا سال ۲۰۳۰ به بازیگر اصلی و مرکز نوآوری جهانی در هوش مصنوعی تبدیل شود. این استراتژی شامل تعهد به سرمایه‌گذاری در بخش تحقیق و توسعه می‌شود تا از طریق هوش مصنوعی، قدرت دفاعی ملی و حفاظت از امنیت ملی تقویت شود. ایالات متحده عموماً به عنوان خلاق ترین و پیشرفته ترین مرکز توسعه ای هوش مصنوعی در جهان شناخته می‌شود. اما این کشور همانند چین، هنوز دستورالعمل (نقشه یی راه و چشم‌انداز) برای آینده تعریف نکرده است. با این حال، پنتاگون (وزارت دفاع آمریکا) برای سال‌ها در حال توسعه یی استراتژی به نام «استراتژی جبرانی سوم» بوده است تا با پیگیری آن، ایالات متحده از طریق تسلیحات مجهز به نرم‌افزار هوشمند، به همان نوع برتری نسبت به دشمنان بالقوه خود دست یابد که زمانی از طریق بمب‌های هسته یی و سلاح‌های هدایت شونده قابل دست یابی بود. در ماه اپریل، وزارت دفاع، تیم متقابل عملیات الگوریتمی را برای بهبود استفاده از تکنالوژی های هوش مصنوعی مانند دید ماشینی در سراسر پنتاگون تا سیس کرد. در این میان رو سیه در مقایسه با چین و ایالات متحده، تخصص و تجربه کمتری در استفاده از هوش مصنوعی و خودکارسازی دارد. اما این کشور از طریق یک برنامه ای نو سازی نظامی که در سال ۲۰۰۸ آغاز شد، در حال توسعه و سرمایه‌گذاری‌هایش در این بخش است. کمیته صنعتی نظامی دولت روسیه برنامه ریزی کرده است که ۳۰ درصد از تجهیزات نظامی کشور را تا سال ۲۰۲۵ به رباتیک تبدیل کند.

ادامه دارد

ترجمه نمایم: دوران رقابت فضایی و هسته یی به سر رسیده؛ اما رقابت بین ابر قدرت‌ها در عرصه‌های جدیدی در حال پیگیری است. اکنون هوش مصنوعی، میدان مسابقه یی اصلی ابر قدرت‌ها است.

سال تحصیلی جدید برای بسیاری از محصلین روسی در ابتدای ماه جاری با سخنرانی ولادیمیر پوتین، رئیس جمهور این کشور درباره سلطه یی جهانی آغاز شد. پوتین از طریق ویدئویی زنده که برای ۱۶ هزار محصلین منتخب کالج های روسیه پخش شد اعلام کرد: هوش مصنوعی نه تنها آینده یی روسیه، بلکه آینده یی تمام بشریت را شکل می دهد و هرکس که پیشگام در این عرصه شود، به فرمانروای جهان تبدیل خواهد شد.

توصیه یی پوتین، آخرین نشانه از تشدید رقابت برای اندوختن قدرت نظامی بر اساس هوش مصنوعی بین روسیه، چین و ایالات متحده است هر سه این کشورها، ماشین‌های هوشمند را به عنوان عنصر حیاتی برای آینده یی امنیت ملی شان در نظر گرفته‌اند. تکنالوژی‌هایی مثل نرم‌افزارهایی که قادر به تجزیه و تحلیل اطلاعات هوشمندانه یا طیارات بی پیلوت و وسایل نقلیه یی خودران زمینی هستند، به عنوان شیوه‌هایی برای تقویت نیروی نظامی انسانی در نظر گرفته می شوند. گریگوری سی آن از سازمان CNAS یا «مرکز امنیتی جدید آمریکایی» می‌گوید: ایالات متحده، روسیه و چین هر سه بر سر این موضوع که هوش مصنوعی در اساس گذاری قدرت ملی در آینده یک تکنالوژی کلیدی خواهد بود توافق دارند. برطبق گزارش اخیر دفتر اداره کننده یی اطلاعات ملی که با همکاری سی آن تهیه شده است، هوش مصنوعی می‌تواند همانند تسلیحات هسته‌ای، نقشی قابل توجه در سازماندهی

عصر اطلاعات سازمان های دفاعی را به تجربه و تفکر مبتکرانه فرا می خواند.

روش های برتر جنگی دیگر چندان درگیر موانع دست و پا گیر فعلی عصر صنعتی نبوده، بیشتر بیانگر سیستم های جدید، ابتکار عمل ها و سازماندهی هایی است که از پیشروی آشکار انقلاب اطلاعات ناشی می شود. هر چه اندازه و کشنده گی منطقه یی گسترار افزایش می یابد تجربه عصر صنعتی به عنوان وسیله برای تعیین مسیر آینده جنگ مدرن ارزش خود را از دست می دهد. بنأ بررسی نظریه های نو و ارزیابی مفاهیم جدید حائز اهمیت است. خوشبختانه ما عقبه مملو از تجربیات تاریخی داریم که راه را برایمان هموار می سازد؛ وقایع نگاری تاریخ نظامی به ما یاد می دهد که گستره دید خود را نسبت به آینده قدرت زمینی توسعه دهیم به گونه که مارا به تحولاتی تکنالوژیکی رهنمون ساخته، به توسعه یک دوکتورین جنگی جدید کمک کند.

مسیر دسترس یی به یک نیروی زمینی موفق از طریق تحلیل تاریخ نظامی و تلاش تجربی سازمان یافته روشن می شود که باید برای سال های متمادی دنبال شود. این که امروز باید قابلیت های فردا را ترسیم کنیم، امری گریز ناپذیر است. امروز پیروزی های آینده در صورت آشکار می شود که در دهه های آینده ابتکار و نوآوری را ترویج کرده، از تجربیات علمی پشتیبانی کنیم. مسیر آینده نیروی نظامی را در صورتی می توان تصور کرد که ساختار دوکتورین و مفاهیم جدید مورد مطالعه قرار گیرد. پیروزی قطعی را می توان تضمین کرد به شرط آن که این فرض را بپذیریم که دوره مربوط به عصر صنعتی به سرعت در حال گذر است و ما صرفاً شاهد آغاز جنگ عصر اطلاعات هستیم. بر همین فرض خواستم مقاله ارزشمندی را که در مجله الکترونیک وایرد به نشر رسیده در اینجا

را دارد. این پمپ ها مزیت های بسیاری نسبت به پمپ های با جابه جایی غیر مثبت دارند مانند ماندن ابعاد کوچکتر، بازده حجمی بالا، انعطاف پذیری مناسب و توانایی کار در فشارهای بالا حتی بیشتر از (psi)

پمپ ها با جابه جایی مثبت از نظر ساختمان:

- ۱- پمپ های دنده ای
  - ۲- پمپ های پره ای
  - ۳- پمپ های پیستونی
- پمپ ها با جابه جایی مثبت از نظر میزان جابه جایی:
- ۱- پمپ ها با جا به جایی ثابت
  - ۲- پمپ های با جابه جایی متغیر
- در یک پمپ با جابه جایی ثابت (Fixed Displacement) میزان سیال پمپ شده به ازای هر یک دور چرخش محور ثابت است در صورتیکه در پمپ های با جابه جایی متغیر (Variable Displacement) مقدار فوق بواسطه تغییر در ارتباط بین اجزاء پمپ قابل کم یا زیاد کردن است. به این پمپ ها، پمپ های دبی متغیر نیز می گویند.

باید بدانیم که پمپ ها ایجاد فشار نمی کنند بلکه تولید جریان می نمایند. در واقع در یک سیستم هیدرولیک فشار بیانگر میزان مقاومت در مقابل خروجی پمپ است اگر خروجی در فشار یک اتمسفر باشد به هیچ وجه فشار خروجی پمپ بیش از یک اتمسفر نخواهد شد. همچنین اگر خروجی در فشار ۱۰۰ اتمسفر باشد برای به جریان افتادن سیال فشاری معادل ۱۰۰ اتمسفر در سیال بوجود می آید.

ادامه دارد

پمپ هیدرولیک

پوهیالی تورن میرعباس «مرادی»

مقدمه:

با توجه به نفوذ روز افزون سیستم های هیدرولیکی در صنایع مختلف وجود پمپ هایی با توان و فشارهای مختلف بیش از پیش مورد نیاز است. پمپ به عنوان قلب سیستم هیدرولیک انرژی مکانیکی را که توسط موتورهای الکتریکی، احتراق داخلی و ... تامین می گردد به انرژی هیدرولیکی تبدیل می کند. در واقع پمپ در یک سیکل هیدرولیکی یا نیوماتیکی انرژی سیال را افزایش می دهد تا در مکان مورد نیاز این انرژی افزوده به کار مطلوب تبدیل گردد.

پمپ هیدرولیک: فشار اتمسفر در اثر خلا نسبی بوجود آمده به خاطر عملکرد اجزای مکانیکی پمپ، سیال را مجبور به حرکت به سمت مجرای ورودی آن نموده تا توسط پمپ به سایر قسمت های مدار هیدرولیک رانده شود. حجم روغن پر فشار تحویل داده شده به مدار هیدرولیکی بستگی به ظرفیت پمپ و در نتیجه به حجم جابه جا شده سیال در هر دور و تعداد دور پمپ دارد. ظرفیت پمپ با واحد گالن در دقیقه یا لیتر بر دقیقه بیان می شود.

نکته قابل توجه در در مکش سیال ارتفاع عمودی مجاز پمپ نسبت به سطح آزاد سیال می باشد، در مورد روغن این ارتفاع نباید بیش از ۱۰ متر باشد زیرا بر اثر بوجود

آمدن خلا نسبی اگر ارتفاع بیش از ۱۰ متر باشد روغن جوش آمده و بجای روغن مایع، بخار روغن وارد پمپ شده و در کار سیکل اختلال بوجود خواهد آورد. اما در مورد ارتفاع خروجی پمپ هیچ محدودیتی وجود ندارد و تنها توان پمپ است که می تواند آن رامعین کند.

پمپ ها در صنعت هیدرولیک به دو دسته کلی تقسیم می شوند:

۱- پمپ ها با جا به جایی غیر مثبت (پمپ های دینامیکی)

۲- پمپ های با جابه جایی مثبت

پمپ ها با جا به جایی غیر مثبت: توانایی مقاومت در فشارهای بالا را ندارند و به ندرت در صنعت هیدرولیک مورد استفاده قرار می گیرند و معمولاً به عنوان انتقال اولیه سیال از نقطه ای به نقطه دیگر بکار گرفته می شوند. بطور کلی این پمپ ها برای سیستم های فشار پایین و جریان بالا که حداکثر ظرفیت فشاری آنها به ۲۵۰psi تا ۳۰۰psi محدود می گردد مناسب است. پمپ های گریز از مرکز (سانتریفوژ) و محوری نمونه کاربردی پمپ های با جابجایی غیر مثبت می باشد. پمپ های با جابجایی مثبت: در این پمپ ها به ازای هر دور چرخش محور مقدار معینی از سیال به سمت خروجی فرستاده می شود و توانایی غلبه بر فشار خروجی و اصطکاک

به ادامه گذشته:

بررسی مسؤلیت مدنی در حقوق افغانستان

سیدشمس المصطفی "سادات"

اولاً در بسیاری از موارد تقصیر قابل اثبات نیست: در این حالت نیز گفته می‌توانیم که موارد مختلفی سر راه قرار خواهد گرفت که مقصود را شناخته نتوانیم وقتی مقصود شناخته نشد پس کسی حاضر نخواهد شد ضرر وارد شده را جبران نماید از همین رو گفته می‌توانیم در بسیاری مواقع ضررهای وارد بدون جبران باقی خواهد ماند.

ثانیاً بسیاری از ضررهای بدون جبران باقی خواهند ماند: همانطوریکه قبلاً ذکر نمودیم وقتی نتوانیم مقصود را اثبات نماییم پس ضرر وارد شده را هیچ‌کس جبران نخواهد کرد و باقی خواهد ماند لذا بر خلاف اصل، (اصل اینست که هیچ ضرری نباید بدون جبران باقی بماند) جبران باقی خواهد ماند.

گفتار سوم: تعدیلات این نظریه:

این نظریه را می‌توان با دو اصل ذیل تعدیل نمود:

۱- بر این اساس مسؤلیت مدنی با توسعه دادن قلمرو مسؤلیت مدنی قرار دادی که اصل عامل زیان است خواه عامل زیان هر کسی نباشد خواه (فرد - حیوان - موتر - تعمیر) باید این مسؤلیت را توسعه داد.

۲- با گرفتن فرض بر تقصیر نیز این نظریه تعدیل می‌گردد مثال: طفل اگر ضرر می‌رساند فرض تقصیر والدین شان در قبال غفلت او شان می‌باشد - موتر، در قبال مسؤلیت مالک آن می‌باشد. و امثال آنها.

ادامه دارد

مبحث اول: تعریف، اشکالات و تعدیلات نظریه تقصیر: اصل مبنا مسؤلیت مدنی و مهمترین هدف مسؤلیت مدنی جبران خسارت است که کسی که به دیگری زیان می‌رساند در برابر آن مسؤلیت است و باید جبران خسارت نماید حال گفته می‌توانیم مبنای مسؤلیت مدنی چیست؟

در این مورد حقوق دانان پاسخگوهای گوناگون ارائه داشته‌اند از جمله چهار نظریه و مهمترین آن قرار ذیل است: (نظریه تقصیر - نظریه خطر - نظریه مختلط «مشمتمل بر نظریه تقصیر و نظریه خطر» و نظریه تضمین حق) گفتار اول: نظریه تقصیر

تقصیر در لغت کوتاهی، سستی است و در اصطلاح حقوقی از معنی لغوی خود دور مانده است به معنای تجاوز از تعهد گفته شده است و یا تجاوز از رفتارهای یک انسان متعارف است یعنی از سانهها بصورت متعارف احتیاط میکنند و در باره اعمال شان مراقب هستند که مسؤلیت مبتنی بر تقصیر از جمله قدیمی ترین نظریه های مسؤلیت مدنی است اصل اینست که هیچ کسی مقصر نیست مگر اینکه ثابت شود مقصر زیان وارد است.

تقصیر یا شخصی است یا نوعی:

الف: تقصیر شخصی: عبارت است از زیاده روی یا کوتاهی است که شخص در رفتار و کردار خود انجام میدهد و خویش را به خاطر آن سرزنش میکند و یا انجام یا ترک کاری است که انجام دهنده یا ترک کننده آن خویش را سرزنش می‌نماید.

ب: تقصیر نوعی انجام کار و یا ترک فعلی گفته می‌شود که شخص متعارف و محتاط در شرایط مختلف و در یک اجتماع عامل فعل زیانبار گردد.

یک عده از طرفداران این نظریه که مبنای مسؤلیت مدنی عامل زیان چیست و چرا وی ملزم به جبران خسارت می‌باشد؟ را کوشیدند که مسؤلیت مدنی را بیشتر و بیشتر به اخلاقیات راجع سازند و گفته‌اند: دلیل مسؤلیت عامل زیان این است که او مرتکب تقصیر شده و فعل وی سبب ورود زیان شده است و براساس قواعد اخلاقی زیان مورد نکوهش و سرزنش بوده و در برابر زیاننده مکلف و مسول می‌باشد و باید ضرر وارد شده را جبران نماید.

گفتار دوم: اشکالات این نظریه و اما... از سوی بعضی از دانشمندان این نظریه مورد اشکال واقع گردیده است:

بررسی مشارکت سیاسی زنان در افغانستان موانع و راهکارها

پوهیالی دگروال سیده‌مایون "سادات"

دانشمندان تعاریف متعددی از آن ارایه کرده اند که به چند مورد اشاره می‌کنیم: مشارکت سیاسی یعنی مساعی سازمان یافته شهروندان برای انتخاب رهبران خویش، شرکت موثر در فعالیت‌ها و امور اجتماعی - سیاسی و تاثیرگذاری بر صورت بندی و هدایت سیاست دولت. (آقابخشی: ۵۲۲). اما دانشمندان دیگر مشارکت سیاسی را چنین تعریف کرده اند: فعالیت داوطلبانه اعضای جامعه در انتخاب رهبران و شرکت مستقیم و غیر مستقیم در سیاست گذاری عمومی است. از جمع بندی تعاریف فوق می‌توان مشارکت سیاسی را چنین تعریف کرد: مشارکت سیاسی یعنی اشتراک شهروندان در تصمیم‌گیری‌های مهم کشور و انتخاب رهبران کشور و دخالت کردن به صورت مستقیم و غیر مستقیم در تصمیمات مهم کشوری.

با در نظر داشت پیشینه تاریخی مشارکت سیاسی زنان در کشور از زمان امان الله خان تا تشکیل نظام جدید سیاسی پس از سقوط طالبان، تلاش‌ها و کوشش‌هایی که برای فراهم ساختن حضور موثر زنان در عرصه مشارکت سیاسی صورت گرفته است؛ اما شواهد عینی نشان می‌دهد که این تلاش‌ها و کوشش‌ها با موانع و چالش‌های عدیده ای روبرو می‌باشد. در این نوشتار بطور کوتاه این موضوع مورد ارزیابی و تحلیل قرار گرفته است.

ادامه دارد

تأکید دارد. حضور جامعه جهانی در افغانستان و تأکید آنان برای بهبود بخشیدن به وضعیت حقوق بشر و حقوق زنان زمینه را برای مشارکت زنان در عرصه‌های مختلف سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی فراهم کرد. اما ناگفته نماند که این موانع نیز همچنان وجود دارد؛ موانعی که تاکنون باعث کم‌رنگ بودن مشارکت سیاسی زنان در افغانستان شده است.

واژگان کلیدی: مشارکت سیاسی، موانع مشارکت سیاسی، راهکارها، زنان افغانستان و مشارکت سیاسی.

مقدمه:

در جامعه انسانی زن به عنوان نصف نفوس آن جامعه در ابعاد مختلف زندگی نقش خود را داشته و دارد. ولی در جامعه ما که شاهد جنگ‌های داخلی و خانمان سوز بودیم، همیشه به زن‌ها به عنوان جنس دوم نگریسته شده است و حقوق آن‌ها نادیده گرفته شده است. اما از یک دهه بدین سو که دموکراسی نو بنیاد در کشورمان به حمایت جامعه جهانی جا باز کرده است. قانون اساسی جدید به زنان حقوق انسانی و بشری قایل شده است، یک گام بسیار موفقی در جهت به رسمیت شناختن حقوق زنان است.

مفهوم مشارکت سیاسی

مشارکت در لغت به معنی باهم شریک شدن را گویند. (عمید: ۱۱۲۱) مشارکت سیاسی در اصطلاح تعریفی واحد از آن وجود ندارد.

مشارکت سیاسی زنان مفهوم جدید است که توجه دولت‌ها را به خود جلب کرده است. در افغانستان این موضوع پیشینه چندانی ندارد. مشارکت سیاسی زنان را در افغانستان می‌توان گفت که از زمان امان الله خان شروع شد و زنان را وارد فعالیت‌های سیاسی کرد. اما فعالیت‌های عجزلانه وی باعث شد مردم علیه حکومت او قیام کنند. اما بعد از حکومت امان الله خان نقش زنان در عرصه‌های سیاسی با چالش مواجه بوده و در دوره پادشاهی محمد ظاهرشاه در دهه مشروطیت زمانی انگشت شمار وارد میدان سیاست شدند و با به قدرت رسیدن حزب دموکراتیک خلق در افغانستان زنان آهسته آهسته در تمامی عرصه‌های سیاسی و اجتماعی حضور یافتند. و حزب دموکراتیک خلق در چهارده سال زمامداری، وضعیت زنان را حداقل در شهرهای این کشور دگرگون کرد.

اما بعد از سقوط حکومت داکتر نجیب الله و شروع جنگ‌های تنظیمی زنان از عرصه‌های سیاسی رانده شدند و در زمان حکومت طالبان زنان از تمامی حقوق سیاسی خود محروم و خانه نشین گردیدند و از هر نوع فعالیت سیاسی منع شدند. تا این که بعد از فروپاشی حکومت طالبان و با روی کار آمدن دولت دموکراتیک و مبتنی بر آرای مردم زمینه مشارکت سیاسی زنان در اجتماع فراهم گردید. قوانینی که در دولت دموکراسی تصویب شد به تساوی حقوق زنان و مردان

با تأمین صلح، عزت و کرامت انسانی نیز حفظ می‌گردد

محفوظ حس نمیکند. در این مقاله روی موضوعی بحث خواهیم کرد که تأثیرات صلح بالای حفظ عزت و کرامت انسانی، چون خداوند متعال انسان را اشرف المخلوقات آفریده است و برای او عزت و کرامت قایل است. مکس می‌نماییم.

اگر در یک جامعه صلح موجود نباشد و تمام پایه های زندگی بشری متزلزل باشد و انسان به حقوقی انسانی که از سوی ایزد منان برای ایشان اعطا گردیده است دسترسی نداشته باشد، پس معلوم است که زندگی به همان روال که باید می‌بود نیست و انسان در این چنین محیط خود را محفوظ حس نمیکند. باید یادآور شد که جنگ تمام ارزشهای زندگی را از بین برده و به هیچ قانون و مقررات الهی و بشری توجه صورت نمیگیرد؛ پس برای هر انسان لازم است که برای بهبود وضعیت جنگی و خاتمه جنگ در کشور، گامهای لازم بردارد. این را درک نماید که در جنگ مفاد هیچ گروه انسانی نبوده و سبب ویرانی و تباهی بشر میگردد، در یافتن راه حل‌ها و برای حفظ عزت و کرامت انسانی به مثابه یک انسان کار نماید. در این قسمت از مقاله میپردازیم به موانعی که سبب بی‌عزتی و بی‌کرامتی انسان میگردد. کرامت به معنای شرافت و ارزش ذاتی یک چیز که موجب احترام آن می‌شود بدون تعریف انسان قابل اثبات نیست. انسان، موجودی است خلیفه خدا(ج) بر روی زمین است. که به همین دلیل دارای صفات و استعدادهای معنوی است که باید در مسیر خلافت و جانشینی از خدا(ج) آنها را به انجام برساند.

ادامه دارد

به دولت حکومت، نژاد، عقیده و مذهب خاص جستجو می‌کنند. اما اسلام برای انسان، کرامت ذاتی قایل است. این کرامت بر یک سلسله مفاهیم و ارزش‌های بنیادین اخلاقی و دینی، یعنی «آزادی، اراده و اختیار»، «قدرت، تعقل و تفکر»، «داشتن وجهه و نفخه الهی» مبتنی است. دین مبین اسلام، افزون بر کرامت ذاتی، قایل به کرامت اکتسابی انسان است که مهم‌ترین معیار و مبنای آن، تقوا و ایمان است در این

باره پروردگار عالمیان چنین می‌فرماید: ترجمه: (مسلماً بهترین شما نزد خدا پرهیز کارترین شماست). اگر در یک جامعه صلح موجود نباشد و تمام پایه های زندگی بشری متزلزل باشد و انسان به حقوق انسانی که از سوی ایزد منان برایش اعطا گردیده است دسترسی نداشته باشد، پس معلوم است که زندگی به همان روال که باید می‌بود نیست و انسان در این چنین محیط خود را

کلمه «عزت» از کلمات کلیدی قرآنی و حدیثی است، که به مفهوم مانع از مغلوب شدن انسان کرامت ذاتی انسان، آن نوع شرافتی است که تمامی انسان‌ها به دلیل داشتن توانایی تعقل تفکر، آزادی، اراده، اختیار و وجهه الهی، به طور فطری و یکسان از آن برخوردارند. این کرامت، یک امر ذاتی و غیر قابل انفکاک و انتزاع از انسان است. ظلم و ستم ناپذیری او در برابر مستکبران است. در این مقاله، عزت از نظر لغوی، قرآن، روایت و سیره انبیا علیهم السلام به بحث گذاشته شد است. از دیگر بحثهای مهم این مقاله، بحث پیامدهای عزت در دو حوزه فردی و اجتماعی و سرانجام، عوامل دستیابی به عزت در فرهنگ اسلامی است که عبارتند: از اطاعت از خداوند(ج) حاکمیت ارزشهای اسلامی تقویت هنجارهای اخلاقی، تقوا قناعت و صبر است. کرامت ذاتی انسان، آن نوع شرافتی است که تمامی انسان‌ها به دلیل داشتن توانایی تعقل تفکر، آزادی، اراده و اختیار و وجهه الهی، به طور فطری و یکسان از آن برخوردارند. این کرامت، یک امر ذاتی و غیر قابل انفکاک و انتزاع از انسان است.

جریان‌های فکری موسوم به «فاشیسم» و «نازیسم» اثبات‌گرایی حقوقی و برخی مکاتب فلسفی دیگر، انسان را به طور ذاتی فاقد کرامت می‌دانند و منشأ کرامت وی را در اموری مثل وابستگی او

رابطه ایمان با عمل صالح و نظارت اجتماعی در اسلام

حدیث پیامبر(ص) کسانی که دروغ می گویند، روی وعده و قول و قرارشان پامیگذارند و در امانت خیانت می کنند که متأسفانه تعداد اینگونه افراد در جامعه ما کم نیست، در زمره منافقین قرار دارند. (منافقین کسانی اند که خداوند (ج) از آنها سخت خشمگین است و جایگاه آنان را در دوزخ، پایین تر از سایر دوزخیان، تعیین کرده است.) «جز این نیست که منافقین، در پایین ترین طبقات دوزخ قرار خواهند داشت». خلاصه کلام اینکه؛ معیار شناخت انسان اعمال اوست زیرا فاصله حرف تا عمل، زمین تا آسمان است. از همین جهت است که اسلام از مسلمانان می خواهد که ایمان و اعتقادشان را به اصول دین، در عمل به اثبات برسانند و در عین حال، ادعا و حرف را کافی ندانسته، به اعمال انسان ها نظر کنند. تحت نظر قراردادن اعمال افراد جامعه، موضوع امر به معروف و نهی از منکر را نیز برجسته می سازد. زیرا اگر نظارت اجتماعی باعث تغییر رفتار افراد جامعه نگردد، نظارت محض بیهوده خواهد بود. اهمیت عمل در اسلام تا حدی است که خداوند(ج) در قرآن عظیم الشان مسلمانان را مورد عتاب قرار داده و می فرماید: ترجمه: چرا می گوید آنچه را که به آن عمل نمی کنید؟ (سوره ص ص ۲) پس بر مسلمانان و آثانی که ادعای ایمان و اسلام را دارند لازم و ضروری است که نخست متوجه اعمال خود شان باشند و بعد: تنها به حرف دیگران اکتفا نکرده، بلکه اعمال آنان را با گفتارشان، تطابق دهند. در این صورت که از یک طرف وجوبه نظارت اجتماعی ادا می شود و از جانب دیگر، افراد بد رستی شناسایی می شوند. از آنچه گفته آمدیم به این نتیجه دست می یابیم که عمل صالح، ثمره ایمان، دروغگویی و مغایرت عمل با گفتار، علامه منافق و نظارت از عملکرد دیگران وجوبه مسلمان است.

رهباب علی آبادی

دیدگاه اسلام دریافتیم و دانستیم که عمل زاده ایمان است و از سوی دیگر، افراد جامعه مکلف بر نظارت از اعمال انسان هاست، زمان آن است که به وظیفه مان به عنوان یک مسلمان عمل نموده، کار و کردار خود و دیگران را بر اساس اصول و ارزش های انسانی و اسلامی سبک و سنگین نماییم. هرگاه از این منظر به جامعه نگاه می کنیم، با تأسف اعمال افراد جامعه را مغایر با اصول و ارزش های فوق می یابیم.

بطور مثال: در جامعه اسلامی ما افراد زیادی هستند که با وجود ادعای اسلامیت و تظاهر به دینداری، مرتکب قتل ناحق می شوند و عده دیگری، از عملکرد آنان حمایت می کنند. کسانی هستند که همیشه وعده دروغ می دهند، غیبت می کنند، بر دیگران اتهام می بندند و در راه جمع آوری پول، حدمررز نمی شناسند. یعنی حلال و حرام را تفکیک نمی کنند و در عین حال خودشان را مسلمان میدانند. بلی! اینها مسلمان هستند، ولی مؤمن بوده نمی توانند. چرا؟ برای اینکه در اسلام، چگونگی اعمال بیانگر ایمان و باورهای شخص است و کسی که کردارش با گفتارش در تناقض باشد، مؤمن گفته نمی شود. اسلام از سان ها را به سه دسته تقسیم کرده است: (مؤمن، کافر، منافق) مؤمن به کسانی اطلاق می شود که به خدا(ج) و پیامبر(ص) و روز باز پرس باور داشته و به آنچه می گویند عمل می کنند، کافر به کسانی گفته میشود که وجود خداوند(ج) واحد و لاشریک را انکار می کنند، اما مراد از منافق کسانی است که به زبان ادعای اسلامیت می کنند؛ اما اعمال شان، برخلاف گفته های شان، در مغایرت با ارزش های دین اسلام قرار دارد. در مورد شناخت منافق، پیامبر اکرم(ص) چنین فرموده اند: «منافق سه خصوصیت دارد: وقتی صحبت می کند، دروغ می گوید. وقتی وعده می دهد، تخلف می کند. وقتی امانتی به وی سپرده شود، خیانت می کند.» البته براساس این

ایمان عبارت از عقیده و باور به یک سلسله حقایق و واقعیت ها است که به باورمندان آن، مؤمن گفته میشود. این باور مندی که جنبه ذهنی دارد؛ نمی شود آن را درک کرد، مگر اینکه عملی در تایید باورهای ذهنی فرد مؤمن، از او سرزند. آنگاه است که می توان دریافت؛ عامل بر مبنای چه انگیزه و عقیده ای، دست به عمل زده است. اگر عمل شخص، مثبت و به نفع جامعه بود، بیانگر آن است که عامل، به کرامت انسان و واقعیت های ماورای طبیعت؛ مانند؛ خدا، ملائیک، زنده شدن بعد از مرگ و روز باز پرس، باورمند است و برعکس اگر او مرتکب عمل منفی گردید و جامعه را متضرر ساخت این نشان دهنده ی آن است که فاعل، عاری از عقیده به واقعیت های غیر مرئی بوده و میان انسان و حیوانات درنده، هیچگونه تفاوت قابل نیست و جز به پرکردن شکم و اشباع غرایز حیوانی، به چیزی دیگری نمی اندیشد. از همین جهت است که خداوند(ج) در قرآن عظیم الشان به تکرار ایمان و عمل صالح را یکجا ذکر نموده است؛ مانند: «قسم به زمان جز این نیست که انسان در زیان است. مگر آثانی که ایمان آوردند و عمل صالح انجام دادند.» (سوره عصر، آیه های ۳-۱) به همین گونه در آیات متعدد، ایمان و عمل صالح یکجا ذکر شده است. اما در رابطه به نظارت اجتماعی باید گفت: خداوند(ج) بنده گان خود را مکلف ساخته تا اعمال و کردار افراد جامعه را زیر نظر داشته و بر مبنای عمل آنها قضاوت کنند. چنانکه در قرآن مجید می خوانیم: «بگو ای پیامبر! عمل کنید که به زودی می بیند عمل شما را خدا و رسول او و مؤمنین. از آیات فوق برمی آید که در اسلام، بیشترین تأکید روی عمل است. زیرا عمل مصداق ایمان است. اهمیت عمل در اسلام تا آنجا است که خداوند(ج) و پیامبر(ص)، ناظر اعمال انسان معرفی شده و در ضمن مؤمنین نیز، مکلف بر نظارت از اعمال انسان ها گردیده است. حالا که رابطه ایمان و عمل را از

ای وطن

ای وطن آسوده حال از رنج کین میسازمت
 عشرت آباد زمان فخر زمین میسازمت
 گرچه وحشی خصلتان کردند چندین پاره ات
 یک قلم با زور ایمان و یقین میسازمت
 بی ادب تا ره نیابد در حریم اقدست
 سد مستحکمتر از دیوار چین میسازمت
 می زدایم تیره گی را از بساطت ای وطن
 همچو خور تابنده و نور آفرین میسازمت
 می نخواهم یاری کس را پی اعمار تو
 با توان خویشتن خلد برین میسازمت
 در دل هر بخردی غم بر سر غم ریخته
 راحت دل از برای هر غمین میسازمت
 گر عدو سو نظر بر دشت و دامانت کند
 بهر کوری چشم او تیر گزین میسازمت
 تا ز آفت دور باشد کوه و صحرایت همی
 استوار از دانش و فکر نوین میسازمت
 خاکروبی شهر و کویت را بمژگان میکنم
 بی نیاز از دستگیری آن و این میسازمت
 "فرخاری"

ای وطنه ستاپه عشق کی

ای وطنه ستاپه عشق کی زه تیرترخپل خان یمه
 ستاچی ترقی غواری زه هغسی یوخوان یمه
 ای وطنه ته یی هدیره د مور و پلار زمونر
 ته لکه زیارت زه منجاور ستا د آستان یمه
 یوزره دخاوری ستاپه درست جهان به ورنکرم
 یوموتی له خاوری ستاپه سررومال قربان یمه
 تیربه شم له سرنه لاکن نه ستادیوکرکی نه
 خکه چي دنیاکی مشهورشوی په افغان یمه
 خیردی که وچ کلک یم دغیرت توته می پاتی ده
 ستادهدنمن په مخ کی تندرداسمان یمه
 نشته داسی بخت لکه چي ماملنگ جان خپل ولید
 شپی ورخی داستاپه غیرکی پورت خوشال خندان یمه

غزل

زما تنه خور وطنه ستا په غرونو می سلام دی
 چي ستا لاره کی خار شمی په مپرونو می سلام دی
 زه به خار له هغه چا شم چي تا خلاص کړی له غلیمه
 د وطن په مینانو همتونو می سلام دی
 په وطن می پیرزو نه دی د پردیو قدمونه
 د پردیو په سر باتورو قدمونو می سلام دی
 د "قتیل" خواره شعرونه د خاین د سترگو خار دی
 په دی خپلو سوزوونکیو بنو شعرونو می سلام دی

ملي قدرت

پور افغانه

پور افغانم و شاخ کبر دزدان بشکنم
 دشمن مادر وطن را فرق و زندان بشکنم
 پیر ز شور و غیرتم از گرمی عشق وطن
 سردی خشم عدو را همچو یخندان بشکنم
 آه مینداری که ما را غرق اندوه کرده ای
 استخوان پوده ات را مست و خندان بشکنم
 زور بازویم ندیدی، باش به روز امتحان
 گردن یاریک سیاه ات را چه آسان بشکنم
 من نه مانند تو از پشت سرت وار میکنم
 پای و دست ات آشکارا بین میدان بشکنم
 محمود غیائی

په رښتیا هغه ملت وي بختور
 چي لري ملي نظام ملي رهبر
 وي اصلي حاکمیت د خلکو لاس کي
 حکومت وي د ملي قدرت مظهر
 جامعه پخپله وي په ځان حاکمه
 د عامه افکارو وي قوي اثر
 نه تبعیض نه امتیاز وي نه تبری
 په حقوقو کي وي خلک برابر
 د هر چا اعتماد وي په عدالت
 قوانین وي د هر چانه معتبر
 آزادي دیموکراسي وي واقعي
 خطر نه وي کرامت ته د بشر
 مخور مسلط نه وي په نظام
 اهلیت او لیاقت وي مخور
 سر او مال وي په امان فکر و نظر هم
 زورور چي پکي نه وي پخپل سر

وطن ته

زه دخيال دسا قي ياريم دک جامونه مي په سر
 ځکه تينتم بي غمی نه دخندا په تش گودر
 عجيبه غوندي جنون يمه دهيلورنيا گانو
 خو احساس زما بندي دی دزاره دود اوکلچر
 زماژوند کوشش لټون دی دارمان دبنکلا گانو
 په زره فکر پسرلی يم ابا دي دلر او بر
 ته بيري له گلو ډکه توپانونه درنه تاودي
 زه دي بيخ دستر درياب يم دي چي زما په سر
 ته هم جام يي هم ساقي يي هم وصال يي هم کمال
 ته ساز يي هم اوازي يي هم زما په حال خبر
 ستا غمونه هسي نه دي چي يي ډوب کرمه په جام کي
 زما هيلي هسي بنکلي لکه ستا دماډيگر
 ستا په مست بنکلي سبا چي تورو لرو ماينام جوړ کړو
 دا ميد سپورمی روښانه گرځومه ورپه ور
 خير که زه دي رابهر کرم په لمسون دزور اغيار
 زه به ويارم ستا په مينه چي په سمه يم که غر
 ته ډاډه اوسه وطنه زما مرگ او ژوندون ستا دی
 هيربه نه کرم ستا ډاگونه که شم شاه دبحر وبر
 ته مستي زما دژوند يي ته نغمه زما دميني
 خدمتگار درځيني څار شه لوی وطن دلوی تير

محمد يوسف خدمتگار

نميخواهم از اين پس جنگ باشد

نميخواهم از اين پس جنگ باشد
 سرک ها پيش پايم تنگ باشد
 برای فرق همديگر شکستن
 بدست همديارم سنگ باشد
 نميخواهم در اين ميهن سراسر
 بگيرند جان هم ديگر برادر
 کسی دور از ديارش کوچ کرده
 برای دیدنش دلتنگ باشد
 نميخواهم از اين پس کينه باشد
 زخون دل بدستم خينه باشد
 بيا آغوش گيريم همديگر را
 نگاه تو به من آيينه باشد
 نميخواهم از اين پس ميهنم را
 برنجانند کسی جان وتنم را
 هميشه چون گل بی خار باشيم
 زشادی ها همه سرشار باشيم
 عبدالله "حيدری"

افغان خُوان

د وطن ساتنه

خُوروي مي دوطن غم او دردونه
 خُكه اوښكي مي په مخ راځي رودونه
 شا مي ورته كره ترې راغلم بي پروا شوم
 د ده مخ ته مي ور وشي نډل گردونه
 اوس كه ویر كړمه بي خايه څه فايده ده
 خُگرخون يم زړه د سرو وينو ښډونه
 هر خبر چي اورم تل ورانه وړاني وي
 اوبه واوښتي له ورخه وري بندونه
 ملامته پدي كار زه د هر چا شوم
 چي مي نكړل په اول كي دا فكرونه
 د وطن ساتنه فرض ده ما ونكړه
 لاس تر زني اوس ولاړ يم زيره كونه
 دهجرت شپي مي چي سود گڼلي غم شوې
 نه مي پت شته نه مي ست شته نه مي خونه
 قهرمان د زماني وم دوران سازوم
 اوس دبل په وړ كي خواست كوم عرضونه
 د افغان په نوم په ټول جهان حقير شوم
 په هر خاي كي شوم پاندي وړمه پډونه
 ښه پوهېږم چي دا ولي داسي وشوه
 اي (هــــــــــــــــاشمه) چي تا نه منل پډونه

خپلو خلكو ته خدمت كړي په ښه شان
 افتخار كړي په تاريخ د لوی افغان
 د احمد اودميرويس نيکه خدمت ته
 شپه او ورځ يي يوه كړي په ايمان
 د نازو او د ملالي خدمتگار دی
 خپل ولس ورته د هرڅه نه دی گران
 نازولي يي مدام خپل مشران دي
 احترام ورته لري په هر زمان
 ښكلي خوان دی هم ساتونکی د سنگردی
 د دښمن سره يي لاس دی په گريبان
 لوړ احساس يي د وطن څيره كي ښكاري
 ربه ته د دغه خُوان شي نگهبان
 دی غمخواره استعداد لري قلم كي
 كړي خدمت دخپل وطن په ښكلي شان
 هميشه د افغانانو په خدمت كي
 تل نازيري په تاريخ د لوی افغان
 ربه ته د با احساسو ساتندوی شي
 لوړ همت راته ښكاره شو افغان خُوان

(لانه ويران)

اناهيتا

آمد! سخره ها همه طوفان سراغ ما
 بشكست! شاخ عشق محبت ز باغ ما
 ويرانه كرد! لانه مرغک كه ساخته بود
 كه، از دانه های چوب به خویش لانه بافته بود
 اين خانه را ز مهر، محبت به خویش ساخت
 هر دم، سرود عشق به هر گوشه اش ناوخت
 گفت! كه روزی خانه اش آباد گر كند
 نه، حسرت، كشد، نه پروای زر كند
 ميكرد! زير لب، همه، غوم، غوم، كنان دعا
 فرزند، نازنين نصيبم كنى خدا!
 گاهى بخواست! دختر، گاهى پسر به خویش
 ميخواست، كه با، ناز بگردند به دور پيش
 از عشق، بگفت! جان نمايم فدای شان
 هر كار، گذارم به ميل رضای شان
 اين خواب، اين خيال دعایش سمر نداشت
 از قسمت نصيب ز غفلت خبر نداشت
 نه، نكته اميد، نه يك نشانه ايست
 نه، شاخ عشق به جای، نه چوب لانه ايست
 اين، راکه باغبان همين باغ مينوشست
 هر دم، ميگريست برش، سنگ، چوب، خشت
 با گريه می سرود "محبوب" به نيمه شب
 ارمان، به دل بماند ز درگاهی پاک رب

سولي ته بلنه

سولي ته غږ كړئ افغانان دي غواري
 دا غم خپلي انسانان دي غواري
 لاسونه لپه په خوله سوال چي لري
 سر په سجده دي له رحمان دي غواري
 دا جنتي خلك د خداي پر ځمكه
 حوري دي غواري دا غلمان دي غواري
 جگړه مو بس ده مونږه امن غواړو
 غوښتنه كاندي له جهان دي غواري
 تاته ليلا واي دا ستا مين دي
 مجنون يي بولي ليونيان دي غواري
 ستا به پرې قدر له هر يو چا ډير وي
 سترگي په لار دي مينان دي غواري
 لكه الهام مو د وطن په زړه شه
 درپسي گرځي شاعران دي غواري
 زمونږ د زړه للمه بيخي وچه ده
 زمونږه زړه لكه باران دي غواري

تهیه کننده: دگروال محمد نعمان «هاتفی»
مدیر عمومی معلومات و قوماندانیت

معرفی برخی آبدات تاریخی شهرهای افغانستان:

تاریخچه مسجد کبود (مزار شریف)

آبدات تاریخی، نمایانگر هویت ملی و تمدن کهن ماست

وردی است، در چهار سو و روبه روی هم، که هر کدام رو به خیابانی گشوده می‌گردد واقع گردیده. داخل روضه نیز با ایوانش نقاشی‌های خوب میناتوری توجه بیننده گان را جلب می‌نماید. که قبلاً به فرمان محمد ظاهرشاه انجام شده و در جلو درهای ورودی رواق فراخ سقف پوشیده ای است که برای مسجد بنا شده، که از آن جهت ادای نماز جماعت، ایام جمع و عیدین استفاده بعمل می‌آید. ضریح هم خیلی بزرگ و دراز است و زیارت کنندگان با نهایت فروتنی و افتادگی برای زیارت بدان جا می‌آیند.

در قسمت قبله ضریح قرآن‌های فراوانی برای قاریان گذاشته شده است و هنجار روضه این است که سر مغربی، پس از گزاردن نماز مغرب درب‌ها را می‌بندند و پگاه باز می‌کنند، و زمان شب بسته است.

توسل آن‌ها به حضرت علی است، محترم می‌باشد. بارگاه آن جا از کاشی ساخته شده و در میان صحن فراخی قرار دارد که

آبدات تاریخی، مبین پیشینه تاریخی، فرهنگی و تمدن یک کشور است. این آثار و بناهای تاریخی در حقیقت بافت فرهنگی

چهار درهای بزرگ دارد که همه از کاشی است. صحن آن هم دارای چهار درهای

و هنری نسل‌های گذشته را به نسل‌های موجود و آینده بازگو می‌نماید و الهامیست برای بازتاب هویت اصیل زندگی فرهنگی و ثقافتی مردم افغانستان. مدیریت نشرات چاپی با جمع هم‌کاران این مدیریت به منظور غنای معلومات منسوبان اردوی ملی در راستای آبدات تاریخی و میراث فرهنگی افغانستان خواهیم گوی که می‌تواند از تصاویر هویت ملی و تمدن کهن کشور را برای تان عرضه نمائیم. هرچند به باور اصلی درخصوص پیشینه مسجد کبود مزار شریف درست نیست و پیکر علی قطعاً بدان جا جابه‌جا نشده، ولی از نظر آن که به نام علی مسمی باشد مورد توجه و گرامی داشت ارادتمندان فراوان و ابزار

مسجد جامع هرات - افغانستان

مسجد جامع بزرگ هرات از جمله آثار تاریخی افغانستان می باشد.

مسجد جامع هرات یا مسجد جمعه هرات از مساجد کهن با بیش از ۱۴۰۰ سال قدمت و مساحتی ۴۶۷۶۰ متر مربع با معماری با ارزش در شهر هرات است که بیشتر گسترش آن در دوره تیموریان بوده است. این مسجد را سلطان غیاث الدین غوری در سال ۵۹۷ ق. طرح ریزی نمود اما موفق به تکمیل آن نشد. جسد وی در سال ۱۲۰۲

میلادی در زیر گنبد در انتهای ایوان شمالی مسجد مدفون گردیده است. تنها بخش کوچکی از مسجد عهد غوریان در درب ورودی جنوبی باقی مانده است. تزئینات دوره غوری بعدها در زیر کارهای تزئینی دوره تیموریان که مسجد را به ذوق و سلیقه خود تزئین می نمودند پنهان گردیده بود که کارشناسان فن معماری در سال ۱۹۶۴ آن را بازیابی نمودند. در اثر مرور زمان بخش زیادی از آثار تیموریان از میان رفته بود که در نو سازی هایی که در سال ۱۳۲۲ شمسی بر روی مسجد انجام گرفت بخشی از آن بازسازی شد.

هر بیننده ای که برای اولین بار این مسجد را می بیند در همان ابتدا مبهوت جلال و شکوه و معماری این مسجد با عظمت و زیبا خواهد شد.

این بنای زیبا و شگفت انگیز چند هزار سال قبل از اسلام معبد و محل عبادت آریایی ها در همین محل فعلی با ساختمانی کوچک و چوبی بوده که در سال ۲۹ هجری بعد از تشریف مردم هرات به دین مبین اسلام به مسجد تبدیل گردیده است. برخی از شخصیت های بزرگ جهان اسلام در این مسجد تدریس می کردند که از آن جمله می توان از حضرت خواجه عبدالله انصاری و خواجه محمد تاکی نام برد. مسجد جامع هرات در طول تاریخ فراز و نشیب های زیادی را به خود دیده است. در طول دوران های مختلف چندین بار تخریب و دوباره ساخته و یا ترمیم شده است.

مناره های هرات؛

یادگاری کهن از هنر تیموریان

مناره های مصلی هرات، یادگار اوج شکوفایی هنر دوره تیموری است که تا هنوز به عنوان نگین هرات پا بر جا مانده است. هرات به عنوان نگین خراسان، در قرن نهم و اوایل قرن دهم هجری در دوره تیموریان، شکوفاترین مرحله تاریخی خود را از نظر گسترش هنر، ادبیات، علوم، عرفان و صنایع دستی و معماری دارا بوده است. آنگونه که «ولی شاه بهره»، در کتاب «هرات نگین خراسان» نوشته است، سلاطین تیموری که توجه خاصی به احداث بناهای تاریخی اعم از مساجد، خانقاه ها، کتابخانه ها و سایر اماکن فرهنگی داشتند و «گوهر شاد بیگم» همسر «شاهرخ میرزای تیموری» برای اولین بار در ۸۲۰ هجری قمری، پروژه احداث «مصلی هرات» را آغاز کرد و این مصلی شامل مدرسه و مسجد جامع گوهر شاد، مدرسه و خانقاه «سلطان حسین بایقرا»، مسجد جامع «امیرعلی شیرنوایی»، «دارالحفاظ»، خانقاه و مدرسه «اخلاصیه» بود. اینک نیز در نگاه اول و از فاصله ای بسیار دور از هر سمت که به شهر هرات وارد شوید چیزی را به چشم می بینید که ستون هایی است بسیار بلند و آجری که بقایای مصلی هرات و همان مناره ها می باشد. مناره هایی با ارتفاع بیش از ۳۰ متر که ۵ پایه از آنها امروزه برقرار می باشد. در میان این مناره ها امروزه مقبره های سلطان حسین بایقرا، امیر علی شیر نوایی و گوهرشاد خاتون باقی مانده است.

قلعه تاریخی بُست

دارای ارزش تاریخی بسـ یاری برای کشورمان می باشد اما متأسفانه در این اواخر این قلعه باستانی بخاطر عدم توجه روبه ویرانی نهاده است و زمین ها ی اطراف آن نیز که ملکیت دولت است، ازسوی شماری از افراد غصب شده است. به گفته یک بزرگ قومی یک جسد مومیایی شده یک زن در زمان طالبان از قلعه بست بیرون آورده شد و به پاکستان انتقال گردید. قلعه بست قبل ازین سیاحان زیادی را به خود جلب مینمود اما در حال حاضر نسبت نبود امنیت، سیاحان ازین محل بازدید نمی کنند. در ولایت هلمند قلعه ها ی زیادی از قبیل ساروان قلعه، موسی قلعه، قلعه نو، قلعه فتح و قلعه میوند وجود دارند، اما قلعه بست از اهمیت و شهرت بیشتری برخوردار است قلعه بست در ده کیلومتری شهر لشکرگاه موقعیت دارد و در حال حاضر تنها بخشی از آن باقی

قلعه بست ولایت هلمند یکی از آثار تاریخی کشور بشمار می رود و قدمت آن است. در حمله ی اعراب بر اثر جنگهای پیاپی ویران شد. اما در عصر غزنویان به

اوج عظمت و اقتدار رسید. در قهر و غضب علاءالدین جهانسوز سوخت. سپس مرمت کاری شد و باز سوخت و

به دوره پیش از اسلام بر می گردد. براساس گفته نویسنده کتاب حدود العالم: " بست شهری است بزرگ، با باره ای محکم، با ناحیتی بسیار وسیع و جای بازرگانان است مردمانی اند جنگی، دلاور. از او میوه ها خیزد و به جایها برند و کرباس و صابون خیزد." مردم شهر بست مقارن ظهور اسلام اهل فرهنگ و ادب بوده اند. این شهر در جوار لشکرگاه مرکز ولایت هلمند و در محل تلاقی دو رود هیررود و ارغنداب قرار گرفته است. لشکرگاه و بست دو حصه ی یک شهرند.

یکی مقر نظامی و اداری و دیگری کانون تجاری و محل بود و باش اهالی بوده است. از شهرهای زیبا و تاریخی افغانستان است. گاهی دارای پیشرفته ترین مرکز اداری و از آباد ترین و ثروتمندترین شهرها به شمار می رفته

مانده است و متباقی تمامی قلعه های اطراف آن ویران شده است.

باز اشغال گردید و بالاخره تیمور با تخریب بندها و زهرها زندگانی را در آن دیار خاموش گردانید. لهذا این شهر

معرفی قلعه اختیارالدین

قلعه بزرگ و مستحکم اختیارالدین که اکنون در شمال شهر کهنه ولایت هرات موقعیت دارد این قلعه یکی از قدیمی ترین قلعه های بجا مانده از دوره ی قرن سیزدهم میلادی میباشد.

قلعه اختیارالدین برای اولین بار توسط دختری بنام «شمره» ساخته شد که اکثر مورخین بنیاد «دژ شمیران» را پیش از بنای هرات در حدود ۳۰۰۰ هزار سال قبل از امروز در همین مکان ذکر نموده اند اسکندر مقدونی در سال (۳۳۰ قبل از میلاد)

ارتاکوانا را به کلی ویران ساخت و سپس بالای خرابه های آن حصار جدیدی بنام «آریان اسکندریه» را اعمار نمود و هم چنان در اواخر قرن سیزدهم میلادی توسط شخصی بنام اختیارالدین که یک تن از فرماندهان ملک فخرالدین از دودمان آل گُرت بود، در بعضی از قسمت های این قلعه نوآوری و بازسازی صورت گرفت. در زمان شاهرخ میرزای تیموری فرمان داده شد تا بر بالای آثار به جا مانده ی از قلعه اختیارالدین که تا آن زمان از گل و

خشت خام ساخته شده بود، یک قلعه ی جدید و مستحکم بسازند که برای اولین بار در این مرحله از مصالح خشت پخته، گچ و سنگ برای ساخت قلعه استفاده شد و با کاشی های زیبا مزین گردید. بنابر تحقیق های باستان شناسی در سال های ۲۰۰۶-۲۰۰۸ میلادی تحقیقاتی که به روی آثار و علائم بدست آمده انجام شد، قدامت تاریخی قلعه ی اختیارالدین را در حدود ۲۷۰۰ سال مشخص نموده است.

مقبره گوهرشاد بیگم

خراسان کبیر احداث نمود که از جمله یاد بود های این بانوی گرامی، مسجد جامع و مدرسه مصلی در هرات و مسجد جامع گوهر شاد بیگم در شهر مشهد ایران می باشد. از بقایای مصلی چیزی که باقی مانده، یکی گنبد عالی مزار گوهر شاد بیگم می باشد.

این گنبد را اهالی هرات گنبد سبز می نامیدند. اندرون گنبد شش عدد سنگ صندوقی سیاه از قبور اولاد شاهرخ میرزا قرار دارد و این گنبد را گوهر شاد بیگم جهت دفن خود و اولادش در شمال غرب مدرسه مصلی ساخته بود.

میرزا فرزند امیر تیمور گورکانی درآمد. گوهر شاد بیگم سه پسر و دو دختر داشت. این ملکه دانشمند و هنر پرور بر علاوه اینکه در زمینه حکومت داری شوهر خود را یاری می نمود، در حصه رشد و شگوفایی هنر و فرهنگ خدمات زیادی نموده است و در طول عمر پر بار خویش در حدود ۳۶۰ بنای عام المنفعه در سرتاسر

مقبره گوهر شاد بیگم با مقبره پنج فرزند و نواده هایش در وسط باغی که بنام گوهرشاد بیگم مسمی است، موقعیت دارد. این باغ در خیا بان هرات که از جنوب به دروازه ملک منتهی می شود، واقع است.

گوهر شاد بیگم در سال ۷۷۸ هجری قمری در هرات دیده به جهان گشود. این بانوی گرامی در سال ۷۹۵ هـ ق به عقد نکاح شاهرخ

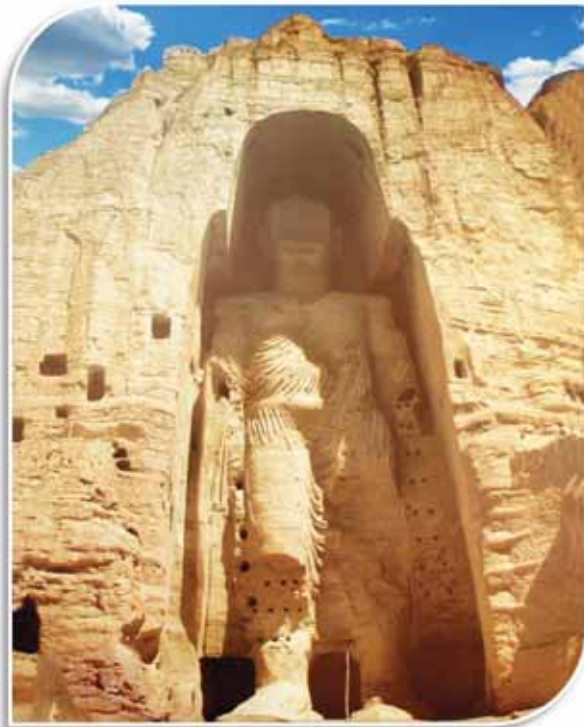

بت بامیان

(صلصال) و «شمامه» مجسمه های بامیان و برگرفته از فرهنگ و آیین بودایی در افغانستان بودند که توسط طالبان با خاک یکسان شد. بت بزرگ بامیان که بزرگترین مجسمه ثبت شده در جهان با ارتفاع ۵۳ متر صلصال نام داشت. بت کوچک که به نام شمامه یاد می شد ۳۵ متر ارتفاع داشت. بت های کوچکتر دیگری نیز در دل کوه در اطراف آنها تراشیده شده بودند که همچنان از عهد کوشانیان بر جا مانده بودند. افغانستان، بنابر موقعیت حساس و مهم جیوپولیتیک و جیواستراتژیک در

مسیر راه معروف ابریشم، همواره شاهد لشکر کشی ها و تاخت و تازها بوده و در عین حال از فرهنگ های غنی آریایی، یونانی، کوشانی و بودایی فیض گرفته است. در عصر «آشوکا»، که در میانه سده سوم میلادی در هند فرمانروایی می کرد، آیین بودایی وارد افغانستان شد. بر اساس روایات، در آن زمان بود که یک مکتب هنری به نام «قندهار» ایجاد شد. کانون قندهار در اطراف «جلال آباد» امروزی قرار داشت. سپس کانیسکا که در سده دوم پس از میلاد، پس از گرایش آن به سوی آیین بودایی، افغانستان را به محل آفرینش و گسترش فرهنگ بودایی تبدیل کرد. وی از طرفداران و مبلغان دین بودایی در افغانستان بود. در دوران فرمانروایی «کانیشکا»، قندهار یک مکتب هنری مجسمه سازی و ادب بودایی بود.

چهل زینه قندهار؛ جلوه درخشان یک تاریخ

طاق «چهل زینه» یکی از جاذبه های تاریخی و فرهنگی افغانستان است که در دوران ظهیرالدین محمد بابر احداث شده و یادگاری از دوران

حکومت بابری ها در افغانستان می باشد. این بنای تاریخی در سمت غرب شهر قندهار افغانستان و بر فراز کوه «سرپوزه»، طاق سنگی تراشیده شده که در بین مردم به «چهل زینه» معروف است. طاق «چهل زینه» یکی از جاذبه های تاریخی و فرهنگی افغانستان است که در دوران ظهیرالدین محمد بابر احداث شده و یادگاری از دوران حکومت بابری ها در افغانستان می باشد. معماری اصیل اسلامی و هندی که در ساخت این طاق یا رواق استفاده شده، زیبایی بی نظیری به آن بخشیده است.

موقعیت جغرافیایی این طاق در مکانی سرسبز و نزدیک به رودخانه ارغنداب واقع شده که بر زیبایی این مکان تاریخی افزوده است. نام دیگر این طاق «چهل پله» می باشد که یکی از جاذبه های مهم گردشگری و فرهنگی افغانستان در ولایت قندهار به شمار می رود. باستان شناسان بر این باورند که طاق چهل زینه در زمان حکومت ظهیرالدین محمد بابر ساخته شده است. هرچند این بنا نسبت به سایر آثار باستانی افغانستان قدمت کمتری دارد، اما در زیبایی و جذابیت با آن ها برابری می کند. در مورد مدت زمان ساخت این بنای باشکوه، نظرهای بسیاری وجود دارد. عده ای معتقدند که کار ساخت این رواق یا طاق، ۲۳ سال به طول انجامیده است. عده ای دیگر می گویند ساخت آن حدود ۹ تا ۱۳ سال زمان برده است. اما نظر مورد توافق این است که در سال ۹۵۳ قمری ساخت «چهل زینه» به اتمام رسیده است.

پوهنیاردگروال جنت گل

به ادامه گذشته

کروموزوم ها و ارثیت

Chromosome and inheritance:

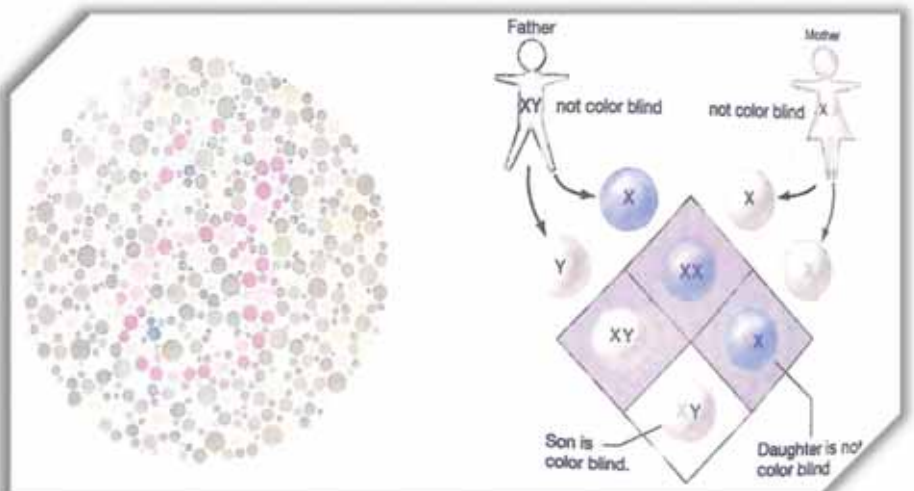
هرگاه دختر این کروموزوم را اخذ نماید در این صورت دختر یک X کروموزوم را از پدرش اخذ میکند از این حادثه نجات میابد و باز هم X کروموزوم مصاب دختر به نسل آینده به پسرش انتقال نموده بدین ترتیب تعداد مرض شبکوری در پسران زیادتر میباشد. قرار احصائیه که بدست آمده در حدود ۸۰٪ مردان باین مرض مبتلا میگرددند. دختران وقتی باین حادثه دچار میشوند که X و تعداد زنان مبتلا به شبکوری در حدود نیم فیصد تخمین گردیده است.

بی نظمی های ارثی اتوزوم ها یا کروموزوم های غیر جنسی Autosomal Genetic Disorders:

جین های که غیر فعال (Nonfunctional) باشد و در بالای اتوزوم ها قرار داشته باشد بنام Autosomal recessive disorders یاد میشوند. مثال مشهور این مرض عبارت از Sickle cell anemia است که تقریباً در تمام جهان نمونه آن به مشاهده رسیده است. Sickle بمعنی نیمه منحنی یا قمر مانند علت بوجود آمدن آن تعویض امینواسید Valine با Glutamate در Position ششم زنجیر پالی پپیتا ید است. پروتئین هیموگلوبین متشکل از چارپالی پیتاید است. پروتئین هیموگلوبین یک Transport protein است که O₂ را توسط جریان خون به تمام بدن توزیع مینماید. ادامه دارد

شبکوری یک حالت نهفته جین است: هیچ وقت در موجودیت Functional allele یا الیل فعال برای رنگ های سرخ و سبز، شبکوری تظاهر نمی تواند بنابراین این حادثه به یک حالت Recessive میباشد. این مرض چگونه انتقال می یابد؟ فکر کنید که یک مادر خودش به مرض شبکوری مبتلا نمیشد ولی برای این صفت هیتروزیگوس است. باین معنی که مادر Allele فعال یا Functional بالای یکی از کروموزوم X خویش دارد و الیل های غیر فعال Nonfunctional allele بالای یکی از کروموزوم دیگرش دارد. بنابراین پسر این مادر همین X کروموزوم که دارای الیل غیرفعال است از مادرش اخذ نموده و به مرض شبکوری مبتلا میشود زیرا X

مشاهدات نشان داده است که مردان بیشتر در معرض امراض X-linked قرار می گیرند و علت آن اینست که جنس مذکر تنها یک X کروموزوم دارد و این کروموزوم را از مادر اخذ می نماید و همین کروموزوم X مادری است که انتقال دهنده Nonfunctional allele است و سبب بروز امراض فوق الذکر می گردد. جنس مونث با داشتن X کروموزوم نارمل و Functional allele از این مرض مصون اند. در رابطه به این که تمیز نمودن و یا تفکیک نمودن رنگ ها چگونه صورت می گیرد، بازهم در مورد جین ها باید توجه مبذول گردد. چشمان ما متشکل از پگمنت های است که قابلیت جذب انواع مختلف رنگ ها را می داشته باشد در انسان ها پگمنت ها توسط پروتئین ها ساخته می شود. جین که معلومات ارثی را برای رنگ آبی در خود دارد بالای کروموزوم نمبر ۷ موقعیت دارد، در حالی که جین های که معلومات ارثی را برای رنگ های سبز و سرخ تمیز این دو رنگ را نتواند نائی از Allele های اند که فاقد فعالیت بوده و بدین صورت فرد مصاب به این حادثه تمیز رنگ سرخ را از رنگ سبز کرده نمی تواند زیرا پروتئین های که سبب تولید پگمنت

کروموزوم پسر یگانه کروموزوم است که از مادر اخذ می نماید.

تفکیکی برای این رنگ ها است ترکیب شده نمی تواند.

دگروال دوکتور احمدالله "روحی"

به ادامه گذشته

چاقی و سندروم میتابولیک

B - سندروم پرخوری (پر اشتهایی)

مشخصه این سندروم، خوردن مقادیر بیشتری غذا به صورت ناگهانی و امپلس گونه و در عرض مدت زمانی کوتاه است. معمولاً پس از آن مریض مصاب بی‌قراری شده و خود را سرزنش میکند. به نظر میرسد پر خوری نمایانگر عکس العمل به استرس باشد. بر خلاف سندروم خوردن شبانه این حملات پر خوری، دوره بی‌نیستند و بیشتر با شرایطی خاصی مساعد کننده مرتبط اند. سندروم Pickwickian syndrome به حالتی گفته میشود که وزن مریض ۱۰۰٪ بالاتر از وزن مطلوب باشد. این حالت با مشکلات تنفسی و قلبی - وعایی همراه است.

C - تشوش Body dysmorphic disorder (dysmorpho phobia)

برخی از افراد چاق احساس میکنند بدنشان عجیب و غریب و نفرت انگیز است و دیگران با چشم و تحقیر به آنها نگاه میکنند این احساس ارتباط نزدیکی با خود آگاهی و تشوش در کارکرد اجتماعی دارد. افراد چاق که مشکلات عاطفی ندارند. تصویر ذهنی مختلی از بدن خود ندارند و این حالت تنها در اقلیت کمی از افراد چاق که بنیه نیوروتیک دارند دیده میشود. این تشوش عمدتاً منحصر به افرادی است که از دوران کودکی چاق بوده اند. با این حال حتی در میان اینگونه افراد نیز کمتری از نیمی از آنها از این تشوش رنج میبرند.

- سندروم میتابولیک

سندروم میتابولیک شامل مجموعه‌ای از تشوشات میتابولیک است که با چاقی و در نتیجه با افزایش خطر امراض قلبی و دیابت نوع II همراه اند. در صورتی که مریض ۳ یا بیشتر از ۳ تا عوامل خطر ساز ذیل را داشته باشد تشخیص این سندروم مطرح میشود.

- چاقی ناحیه بطن

- بلند بودن سطح تری‌گلیسیراید

- پایین بودن سویه لیپوپروتئین با کثافت بلند (HDL)

احتمال افزایش وزن ناشی از این ادویه جات در کودکان، نوجوانان، و بالغین جوان بیشتر است. عکس العمل روانشناسی فرد به سندروم میتابولیک بستگی به اعراض و علائم ایجاد شده دارد. مریضانی که مشکل اصلی شان چاقی است باید با مشکلاتی که افزایش وزن برای عزت نفس شان ایجاد میکند و نیز استرس ناشی از شرکت در برنامه‌های کاهش وزن کنار بیایند. در بسیاری از افراد چاق، غذا خوردن روشی برای ارضای ضرورت عمیق فرد به وابسته بودن است. یکجا با کاهش وزن، یکتعدادی از مریضان مصاب افسرده‌گی یا انزایمی میشوند. همچنان راپور های موجود است که گویا برخی از مریضان بسیار چاق، در حین و یا بعد از کاهش مقادیر زیادی وزن، مصاب سایکوز شده اند. سایر نابسامانی‌های میتابولیک به خصوص تغییرات شکر خون ممکن است با تحریک پذیری یا سایر تغییرات خلقی همراه باشد. خستگی نیز در مریضان مصاب این سندروم دیده میشود. با بهبود شرایط و بخصوص اگر ورزش نیز جزء از رژیم تداوی مریضان مصاب این سندروم باشد خستگی در از بین میرود.

با این حال اگر این مسئله که خستگی میتواند علل میتابولیک داشته باشد مد نظر قرار نگیرد ممکن است به اشتباه برای مریض تشخیص تشوش افسرده‌خویی و یا سندروم خستگی مزمن گذاشته شود.

ادامه دارد

- هایپر تنشن

- بلند بودن سویه گلوکوز صبحانه خون

این سندروم در حدود ۳۰٪ از نفوس ایالات متحده دیده میشود و در عین حال در کشورهای صنعتی جهان نیز مشکل شناخته شده‌ای است. علت این سندروم شناخته نشده است ولی چاقی، مقاومت به انسولین و استعداد جنیتیک در آن دخیل اند. تداوی عبارت است از کاهش وزن، ورزش و در صورت ضرورت استفاده از استاتین‌ها و ادویه‌های ضد فرط فشار خون برای کاهش سویه لیپیدها و فشار خون. این سندروم باعث افزایش خطر مرگ و میر میشود و لذا تشخیص و تداوی به وقت مهم است. ادویه‌های ضد سایکوتیک نسل دوم (آتیپیک) به عنوان یکی از علل سندروم میتابولیک شناخته شده است. در مریضان اسکیزوفرنیک تداوی با این ادویه‌ها باعث افزایش سریع وزن در طی چند ماه اول تداوی میشود. که ممکن است بیش از یک سال ادامه یابد. در عین حال مقاومت به انسولین که منجر به پیدایش دیابت نوع II میشود با atherogenic lipid profile همراهی دارد. دو دوا که بیشتر از همه مسؤل است. عبارت از clozapine و lolanzapine است اما سایر ادویه جات ضد سایکوتیک آتیپیک نیز ممکن است در ایجاد این سندروم دخیل باشند. در صورت توصیه ادویه‌های انتی سایکوتیک آتیپیک یا نسل دوم، باید در شروع تداوی و در طول آن گلوکوز خون صبحانه مریض به صورت دوره‌یی اندازه‌گیری شود. شحمیات خون نیز باید اندازه‌گیری گردد

به ادامه گذشته:

تمرین تراپی در بیماری پلانتر فاشیت یا خارپاشنه پا

لومری بریدمن دکتور فزیوتراپ علی احمد (نیکویی)

بروی یکی از پله های منزل بسمت پله ها بطرف بالا بایستید، از نرده ها برای حمایت استفاده کنید. پاها باید کمی از همدیگر فاصله داشته باشند و در همین حال پاشنه ها باید بیرون از قسمت پشت پله قرار گیرند.

پاشنه ها را تاحدی پائین بیاورید که احساس کنید ساق پاها سفت شده است و درد خوشایندی ایجاد شود. این حالت را بمدت ۳۰ ثانیه پیش از آنکه پاشنه ها را بحالت اول برگردانید، حفظ کنید. این کار را ۳ مرتبه و هر روز دو جلسه، تکرار کنید. این کار را با زانوی صاف و زانوی خمیده هر دو انجام دهید.

• تمرین کششی دیوار

هر دو دست خود را موازی با ارتفاع شانه روی دیوار قرار دهید و در همین حال یکی از پاها جلوی پای دیگر باشد. پای جلویی به اندازه ۳۰ سانتیمتر از دیوار فاصله داشته باشد. زانوی پای جلو خم شود و پای عقبی مستقیم باشد، به سمت دیوار تکه دهید تا زمانی که احساس سفتی در عضله پشت ساق پای عقبی ایجاد شود.

سپس ریلکس شوید. این ورزش را ۱۰ مرتبه تکرار کنید سپس با تغییر جای پاها، همین کار را مانند پای دیگر تکرار کنید. ورزش کشش دیوار دو مرتبه در روز باید انجام شود.

• تمرین کشش هیپ

بر روی شکم خود دراز بکشید، در حالیکه پاها مستقیم هستند. عضلات قسمت بالای باسن را سفت کنید و یک پا را به اندازه ۲۰ سانتی متر از عقب بالا ببرید.

زانوی خود را مستقیم نگه دارید. پا را برای ۵ ثانیه نگه دارید. سپس پای خود را پائین بیاورید و ریلکس کنید. ۱۰ مرتبه در هر بار و سه بار در روز این ورزش را انجام دهید.

ادامه دارد

توجه: کلیه این تمرین ها باید با نظر پزشک معالج شما تجویز گردند و انجام سرخود تمرینات، می تواند باعث آسیب بافتی و افزایش درد شما گردد.

ساق پا متصل می کند. این حالت را برای مدت ۱۰ ثانیه حفظ کرده و سپس شل (ریلاکس) کنید. این ورزش را ۱۰ مرتبه و ۳ بار در هر روز تکرار کنید.

• تمرین های کششی دینامیک در درمان درد پاشنه در حالیکه روی صندلی نشسته اید، انحناهای کف پاها را (بین انگشتان و پاشنه) بر روی یک وسیله گرد مانند توپ تنیس، قوطی نوشابه یا توپ مناسب دیگری بحرکت دهید.

• تمرین کششی با حوله برای درمان درد پاشنه حوله بلندی در کنار تختخواب خود آماده کنید. پیش از برخاستن از مکان خواب هنگام صبح، حوله را دور پاهای خود، حلقه کنید واز آن برای کشش دادن انگشتان پا به سمت بدنتان استفاده کنید ضمن اینکه زانوها باید حالت کشیده داشته باشند. سه مرتبه در هر پا اینکار را انجام دهید. سپس زانوها به اندازه بیست درجه خم شده و مجدداً این کار تکرار شود. برای حداقل ۳۰ ثانیه هر کشش ادامه یابد.

• کشش های چوکی برای درمان درد پاشنه روی چوکی بنشینید، در حالیکه زانوها بحالت ۹۰ درجه خم شده اند. پاها را طوری قرار دهید که پاشنه ها به هم دیگر برسند و انگشتان پا در جهت مخالف هم از هم دور شوند. انگشتان پای دچار درد را، بسمت بالا بلند کنید در همین حال پاشنه را محکم روی کف اتاق نگه دارید.

باید احساس کنید که عضلات ساق پا وتاندون اشیل کشیده وسفت شده اند. تاندون اشیل نواری است که استخوان پاشنه پا را به عضلات پشت

برخی افراد از قوطی محتوی نوشابه سرد استفاده کرده و انرا مفیدتر می دانند. بمدت چندین دقیقه این حرکات چرخشی را در تمام جهات انجام دهید و این تمرین را دوبار در روز تکرار کنید

• کشش با استفاده از پله برای درمان درد پاشنه

تمایل به خوردن گل (خاک) و دیگر چیزهای غیر غذایی در اطفال

خطر جدی مصاب شدن به اسهال و یا سبب بوجود آمدن کرم های معایی نزد ایشان میگردد. عقیده براین بود که تمایل به گِل (خاک) خوردن یک تظاهر از سبب کمبود کلسیم میباشد که هیچ نوع اساس علمی ندارد. این حالت میتواند بطور بهتر بواسطه اغفال سازی، فراهم نمودن فرصت های بیشتر برای بازی نمودن و کم ساختن چانس بازی با گِل و خاک جلوگیری شود. طفل نباید در باغچه و یا جاهای دیگر که چانس گِل خوردن وجود داشته باشد تنها گذاشته شود. سرزنش کردن و ترسانیدن موثر نخواهد بود.

در کم خونی کمبود آهن که یک عرض آن تمایل به خوردن گِل (خاک) و دیگر اشیای غیر غذایی میباشد، تجویز مستحضرات آهن سبب بهبودی آن خواهد شد. با گذشت زمان اکثر اطفال این عادت را همزمان با اینکه تمایل به گذاشتن هر چیز به دهن کاهش میابد ترک خواهند کرد.

رنخورمل دوکتور
وحیدالله نعیمی

در جریان سال های اول حیات خصوصاً در یک تا دو سال اول حیات زمانی که اطفال در جریان مرحله انکشاف فهمی قرار میداشته باشند و از جانب دیگر آنها فوق العاده فعال بوده و کوشش میکنند با گذاشتن اشیای نا آشنا به دهن خویش خود را با آنها آشنا بسازند پس ایشان انگشتان خود و یا هرچیز دیگر را داخل دهن نموده حتی آنها ممکن

مسموم کننده در جاهای مصوئن کننده و دور از دسترس اطفال محتاط باشند همچنان در جریان کوچ کشی و سفر نمودن زمانیکه جریان نورمال خانه برهم میخورد اطفال معروض به تسممات میگردند که ایجاب دقت و احتیاط والدین را مینمایند. بعضی اطفال به گِل خوردن، لیسیدن دیوار بواسطه ز بان خویش و یا خوردن دیگر چیزهای غیر غذایی شروع مینمایند که در این صورت

است موها و ناخن های خویش را کنده و بلع نمایند. و یا اینکه کاغذ، تباشیر، گچ دیوار و یا هرچیز دیگر بشمول ادویه جات و دیگر مواد مسموم کننده را به دهن خود داخل نموده و بلع نمایند بنابراین خطر تسممات در اطفال درین سن بیشتر میباشد که ایجاب دقت و احتیاط بیشتر والدین را مینمایند. که باید بیشتر متوجه اطفال خود باشند و در نگهداری ادویه جات و دیگر مواد

له واده مخکې او وروسته ځینې ستونزې او حل لارې!!

ژوندانه له هرې ګرې څخه د ژوند د لوړو هدفونو لپاره کار واخلي، واده یواځې د ژوند لپاره یوه وسیله وي نه هدف، نو د وسیلې لپاره باید څوک ځان دومره په فکر کې وا نه چوي، چې په غمونو دردونو او ناروغیو اخته شي.

له واده وروسته ستونزې:

واده د ژوند له ډیرو مهمو پړاونو څخه ګڼل کېږي د واده په هکله بحث داروا پوهانو له نظره په دوو پړاوونو کې ترسره کېږي مخکې له واده او وروسته له واده مخکې له واده بحث کې دي سوالونو ته ځواب ورکول کېږي چې هرڅوک په ډول مناسب د ژوند ملګري ځان ته وټاکي؟ د ژوند د ملګري په ټاکلو کې کوم لومړیتوبونه په پام کې ونیسې؟ آیا مادي شرایط مهم دي که کورني او فرهنگي؟ څومره کېدای شي له شخصیتي پلوه یوله بل سره متناسب دی او نور د واده ارواپوهنه دغو پوښتنو ته سم ځواب ورکوي. د تناسب له اړخه اروا پوهنه وایي. که چېرې دوه کسان هرڅومره چې له مادي، فرهنگي، تحصیلي، شخصیتي پلوه یوله بل سره متناسب وي څومره به د دوي جوړه بریالي وي او وروسته له واده به د دوي ستونزې لږې وي. له واده وروسته ولې ستونزې پېښېږي، ټولن پوهان یو شمېر مهم عوامل په دې اړوند یادوي چې دا دي:

۱- له ۲۰ کلني مخکې لږ له ۳۰ کلني وروسته واده کول.

۲- کله چې دواړو لورو له دې پېښې وروسته یوله بل سره واده کړي وي (لکه په هیواد کې د بد وور کولو په پایله کې واده)

۳- یو یا دواړه د ژوند ملګري چې دبل لوري کورني د لري والي په فکر کې واوسي یا له خپلې کورني سره د ډیره نږدېوالي په فکر کې واوسي.

په کارده په دې اړوند عاقلانه، مدبرانه او ډېوهې له لارې عمل وکړي. په ځینو ټولنو کې د استونزې ځکه ډېرې نه شته چې هلته د نجونو او هلکانو د اختلاط لپاره زمينې برابرې دي، چې داکارځانته نوري په سلګونو ستونزې زیږوي او ټولنه ته کومې بد مرغي چې راولي څرګندي دي، مور دلته په هغو ډیر بحث نه کوي. لکه څرنگه چې مخکې یې یادونه وشوه د اسلام د سپیڅلي دین د احکامو پوره عملي کیدل دا ستونزه ترډېر ځایه حل کولای شي، که چېرې کورني او افراد خپلې کړني داسلامی مقرراتو مطابق برابرې کړي، نو او خپل وخت خپلو ځوانانو ته د دواده کولو زمينه برابرې کړي او د هغوي د ستر او حجاب به فکر کې وي دا ستونزې پوره کمېدای شي که چېرې ځوان په دې نیت چې خپل د خوښې وړکس سره به په شرعي چوکات کې واده کوي او دې یې په اصطلاح مین شوي او ستونزې فکرونه او چرتونه یې له حده وتلي یو څو مشوري دې په پام کې ونیسې. لومړيې، خو مینتوب هغه هم په یو انسان چې کوم څومره بڼه کار نه دی. مینه چې انسان دې برید ته ورسوي سم کارنه دی. دا ډول مینه چې انسان فکرونو ته وکارې یواځې او یواځې له الله پاک او د ده له دین سره بنایي چې په بدله کې یې اجر ورکړي او ریښتیني مینه ده او انسان د فلاح او خلاصون لوري ته بیايي، انسان له خاورو پیدا شوي او خاورته ورځي له خاورین موجود سره بیحده مینه هغه هم چې د خدای د رضا لپاره نه وي بېځایه او بې ګټې ده. ځان بې ځایه مه بې خوبه کوی او په چورتونو کې ځان مه غورځوي تاسو وګوري نړي څومره پرمختګ کړل ټول د پوهې او کار له لارې داسې شوي دي، زموږ ځوانان باید له ځان سره فکر وکړي غیرت وکړي د خپل

کله ناکله له ځوانی ووروسته خلکو ته مخکې له واده یا هم وروسته له واده یو لږ ستونزې رامنځته کېږي چې ځینې یې له یولږ مسایلو سره تړاو لري.

مخکې له واده ستونزې: زموږ په ټولنه کې د یو لږ ناوړو دودونوله کبله یا د اقتصادي ستونزوله کبله ډیری ځوانان په خپل وخت واده نشي کولای او یا هم کورنی دوی ته دا زمينه نه شي برابرولي کله په ټولنو کې د ناسمو بڼودنو او چاپیریال له کبله دومره ستونزې رامنځ ته کېږي، چې کله کله، خويي درملنه ګران کاروي مور یې په ټولو برخو خبري نه کوي یوازې یو څو مسئلې یادوي او د ژوند په دوو پړاوونو په ستونزو سره سره ځینې وخت د خپل راتلونکي ژوندی د جوړیدو او د ژوند د ملګري د موندلو د اړوند یو لږ ناخوالو سره مخ کېږي چې که چېرې د اسلام د سپیڅلي دین احکام په پوره ډول په کورنیو او ټولنه کې مراعات شي او هم هر څوک دغه احکام ترخپلې وسې په ځان عملي کړي. نو ډیری ستونزې او غمونه به یې له منځته ولاړي شي. یوه معمولي خبر چې کله ناکله ځوانان ډیر خوروي هغه مینتوب دی، ډیر کسان لیدل شوي، چې په اصطلاح مینان شوي او له دې کورنیو ستونزو یا نورو عواملو له کبله د نظرو کس نه لري، کله هم داسې پېښ شوي، چې مقابل لوري هېڅ خبر نه وي، خو بل لوری پرې د زړه له کومې مین شوي او په دې اړوند ډیره اندېښنه کوي، چرتونه او فکرونه وهی له لوست تعلیم او یا نور کاروبار سره یې اړیکې کمزوري شوي وي. د شپې هم خوب نه ورځي او دورځي هم په فکرونو کې ډوب وي، رنگ یې ژیر او کله ناکله د ستونزه د ناروغي لیوننوب یا آن د ځان وژني برید ته رسېږي، چې عاقل انسان ته

که خوب مو نارامه وي لاندي کارونه وکړئ

خوب وړاندي خبيرک مېايل مه استعمالوئ: د بڼه او آرام خوب لپاره د شپې لخوا لږ تر لږه يو ساعت له خوب وړاندي د خبيرک مېايل استعمال پرېږدئ، ځکه چې ددې رڼا دماغ راپورته کوي او دانسان خوب تښتوي. په نهار خوب او د شپې ناوخته خوراک مه کوي: پوهان وايي که غواړي بڼه

خوب دانسان په بدن کې له هر ډول ناروغي سره اړيکه لري، که چېرې مو خوب کم يا نارامه وي د يو شمېر نورو ستونزو ښکار کېږي، ددې لپاره دلته د بڼه او آرام خوب لپاره ځينې مهم ټکي وړاندي کوو. آرامه کيدل: پوهان وايي چې په اوس وخت کې د نارامي يو ستر لامل ذهني او نفسي

خوب وکړي نو هيڅکله په نهاره مه ويده کېږي، لومړي خو په نهاره خوب نه درځي خو که درهم شپې نارامه به وي، همدا ډول د شپې له ناوخته خورواڼ وساتي، ځکه د ناروغيو پر رامنځته کولو سربېره مو د شپې خوب هم نارامه کوي. پوهان وايي چې د شپې لخوا د خوب خرابوالي ان د شکر ناروغي لامل کېږي، دا دانسان د سترگو شاوخوا تورې حلقې رامنځته کوي، همدا ډول د ورځې په اوږدو کې يوه شيبه فيلوله (د غرمې خوب) کول مو هم د شپې لخوا خوب آرامه کوي.

رالېرونکي: هاشمي

ستريا او فشار دي، که غواړي خوب مو آرامه او غوره شي، لومړي ځان آرامه کړئ، ددې لپاره له خوب وړاندي کتاب ولولي، چاي وڅښي، او يا غسل وکړي. توره شپه جوړول: د بڼه خوب لپاره په کار دي چې څوونه موټوله توره تياره وي، ځکه چې تياره د خوب هارمونونه خوندي کوي، او دا په بدن کې د بېولوژيکي ساعت مسووليت ادا کوي، د نارامې پرمهال د خوب بستر پرېږدي: پوهان وايي چې که چېرې نارامه ياست د خوب بستر پرېږدي، بلي خونې يا بهتره ولاړي کتاب ولولي يا په پراخه هوا کې قدم واخلي. له

۴- کله چې د ژوند ملگري د دوی په کورني ژوند کې مداخله گرو وروڼو او خويندو يا هم مور او پلار درلودونکي وي.

۵- کله چې واده شوي کسان ډير لري يا ډير نږدې له خپلو اصلي کورنيو سره ژوند وکړي.

۶- کله چې ميره او ښځه يا يو يي له خپلي پلرني کورني سره له مالي، فيزيکي يا عاطفي اړخه تړاو ولري.

۷- کله چې د واپو لورومخکي له دي چې يو بل وپيژني يوله بل سره يي واده کړي وي.

۸- کله چې د واده مراسم پرته له دوستانو ترسره شوي وي.

۹- کله چې يو کس له دواړو خواوو د خپل ماشوموالي ژوند نه ډير ناراضه وي.

۱۰- بې ثباته کسان د ژوند لپاره مثال گرځول

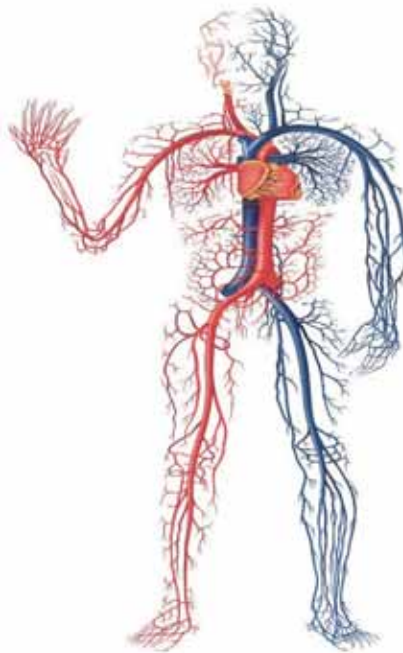
او يو شمير نور عوامل چې د ميره او ښځې په منځ کې ځيني وخت د تاوتریخوالي او ستونزو لامل گرځي. د مېړه او ښځې په منځ کې ستونزي چې له دي اړخه ټولي کورني ته ستونزي راولاړېږي د پاملرني وړد، کله داسې هم پېښېږي چې يواځې يو لوري له خپل ژوند نه ډير ناراضه وي، چې دا هم ډيره لويه ستونزه ده بايد مقابل له لوري ورته پام ورکړي د کورني يا د واده نه وروسته ستونزود له منځه تلو لپاره بايد تر هر څه د مخه دواړه لوري او د دوي کورني مخکې له واده بڼه فکر وکړي. ستونزي په هره کورني کې پېښېږي هيڅ ښځه او مېړه له ستونزو او د نظر له اختلاف څخه پرته نه وي، خو بايد ستونزي را کمي شي. د ستونزو د کمولو لپاره تر ټولو بڼه لاره بياهم د دواړو لورو ترمنځ توافق دي که چېرې يو لوري له خپلي غوښتنې تېر شي او بل لوري ته په زړه کې بښنه وکړي ترډيره حده به ستونزي حل شي. کورني ژوند د خويندو او دايمان د بشپړېدو پړاو وي بايد دا پړاو هرڅوک په بڼه توگه ترسره کړي.

له انټرنټ څخه

تیب فشار

دوینې فشار هغه ځواک دی چې د رگونو پر دیوالونو د د وینې د جریان په وسیله رامنځته او د حیات یوه نښه گڼل کیږي، کله چې وینه د زړه په وسیله پمپ کیږي دغه فشار رامنځته کیږي د وینې فشار دوه ډوله بنودل کیږي یوه ته سیستولیک او بل دیاستولیک وایی او داسې بنودل کیږي ۸۰/۱۲۰ دلته یوسلو او شل سیستولیک او اتیا دیاستولیک فشار دی، سیستولیک هغه فشار دی، چې د زړه د عضلې له انقباض وروسته په شریانونو کې رامنځته کیږي او دیاستولیک د رگونو یا شریانونو د داخلي فشار بنوونکی وي او کله چې د زړه عضله له انقباضي حالته انبساط یا داستراحت حالت ته راشي دغه فشار رامنځته کیږي.

د زیاتره بالغینو لپاره دسیستولیک فشار طبیعي او نارمله اندازه د ۹۰ او ۱۲۰ په منځ کې وي او دیاستولیک فشار د ۸۰ او ۶۰ په منځ کې بنودل شوی دی، په بیلابیلو هیوادونو کې د لوړ فشار اندازه توپیر کوي په اروپا کې که له ۸۰/۱۳۰ که فشار لوړ وي نو لوړ فشار بلل کیږي کله چې فشار لوړ وي د زړه، پښتورگو، سترگو او نورو ناروغيو سبب کېدای شي. زموږ د بحث اصلي موضوع تیب فشار دی چې هیپو تیشین هم بلل کیږي، کله چې فشار تیب شي د بدون بیلابیلو برخو ته دوینې په رسیدا کې خنډ رامنځته کیږي که دغه حالت ډیر دوام کوي، د بدن بیلابیل غړیو لکه زړه، مازغو، او نورو اندامونو ته تاوان پېښولی شي.

تر هغه چې تیب فشار کومه نښه نه وي پیدا کړي، تاوان نه کوي خو که تردې حده تیب شي چې ښې نښانې یې څرگندي شي باید ډاکټر ته ورشو او علاج یې وکړو. کله چې د مثال په توګه مازغو ته وینه او اکسیجن ونه رسیري مازغه ښه کار او فعالیت نه شي کولی او په نتیجه کې ناروغ گنگس خوبولی او سربداله وي حتی ممکنه ده ضعف وکړي دغه راز کله چې ناروغ خپل وضعیت بدلوي د مثال په توګه که ویده وي او ناڅاپه ودریږي نو ممکنه

بنونځي ته ځي که په تفریح کې سم خواره ونه خوري نو ورته سر درد او نور ستونزې پیدا کیږي چې علت یې ناسمه تغذیه او تیب فشار دی.

دمعدې او کولمو ستونزې هم ممکنه ده فشار تیب کړي دغه راز ویره او اضطراب هم یو اصلي علت کېدای شي ډیرې داسې ناروغې او عوامل شته چې فشار تیبوي خو اصلي علت یې باید ډاکټر پیدا کړي او که علت پیدا نه شي نو په هر ډول چې وی باید فشار نارمل حد کې وساتل شي.

د تیب فشار د معالجه لپاره لومړی باید ډاکټر ته ورشي او اصلي علت یې پیدا کړئ خو ځینې لارې او روډې شته چې درسره مرسته کولای شي.

د تیب فشار د مخنیوي یوه مهمه لاره سمه تغذیه او خوراکي رژیم دی، باید خواره منظم او غله دانه، سبزیانې، میوه، غوښه او حبوبات په متعادل ډول او سم وخورل شي.

د سبزی جاتو اوبه په تیره بیا د گازرو، بانجانو اوبه، کبان، او سمندري مالګه مرسته کولای شي.

دغه راز اوبه ډیرې څښئ، هغه شیان چې د بدن اوبه کموي، لږ مصرف کړئ د مثال په توګه شراب د بدن اوبه کموي. پردې سربیره کاربوهایدریټ کم مصرف کړئ. د مالګې په خوړلو کې احتیاط وکړئ که تیب فشار لری مالګه باید نه ډیره او نه لږ وخورل شي. پام وکړئ که مالګه ډیر ترلاسه، کړئ فشار مولوریري او زړه ناروغی درته پیدا کوي خو که یې لږ وخورئ هم ممکنه ده فشار مو نور هم تیب کړي خو په مالګې خپل فشار مه کنټرولوی.

میوه پریمان خوری دمپوي اوبه دزریدا مخه نیسي او د فشار د تیبیدا په مخنیوي کې هم مرسته کوي تر وسه وسه میوه خورئ. د لبلبو اوبه د تیب فشار په معالجه کې ګټور ثابت شوی، په وړخ کې که دوه ځله د لبلبو اوبه وڅښل شي ګټه به یې په څو ورځو کې وګورئ. دغه راز د تیب فشار دمخنیوي یوه ښه وسیله سپورت کول دي که سالم ژوند وکړئ او ښه تغذیه ولری د تیب او لوړ فشار له ستونزې به وژغورل شي.

له انټرنټ څخه

ده سر بې وگرځي او حتی ممکنه ده ولویږي، هغه کسان چې یوازې په دې وخت کې له تیب فشاره سره مخامخ وي دغه فشار ته اړتو ستاتیک فشار وایی. په دغو حالتونو کې ممکنه ده فشار تیب شي.

کله چې یو کس وینه ضایع کړي او یا په وینه کې میکروب ولري ممکنه ده فشار یې تیب شي که په دغه حالت کې وینه ناروغ ته ورکړل شي یا څښاک وکړي نو ممکنه ده حالت یې بیرته ښه شي او که میکروب وي باید هغه میکروب له منځه یوړل شي چې فشار هم ورسره بیرته عادي حالت ته ستون شي. ځینې وخت د بدن اوبه کمی شي ورسره دوینې اندازه هم کمیري نو په دې ډول فشار تیبیري که دکمو اوبو له امله فشار تیب شي، د اوبو په څښولو او د مایعاتو په جبرانولو سره دغه ستونزه حل کېدای شي. د ډبرادې کارډیا په نوم د زړه ناروغي هم ممکنه ده فشار تیب کړي، دغه حالت د ځینو خاصو درملو دخوړولو په نتیجه کې رامنځته کیږي که دغه درمل پریښودل شي نو فشار هم ورسره لوړیږي. په اپوټه ټکي کارډیا یا د زړه ډیر ضربان هم فشار تیبولی شي په خاصو درملو سره دغه ستونزه هم معالجه کېدای شي. ناسمه تغذیه هم ممکنه ده د تیب فشار سبب شي په تیره بیا په ماشومانو کې په تیره بیا هغه ماشومان چې

ځنگه معده سالمه وساتو؟

ډیر ژر غیرگون بسیې او مثبتې نتیجه ترې ترلاسه کیدای شي. البته دغه میکروب بسیې د ډیرو روغو کسانو په معده کې هم موجود وي خو له دې چې دهغوي د معدې د مخاط او اسید ترمنځ تعادل نه وي خراب شوی نو دمعدې زخم نه پیدا کوي .

د معدې د زخم نښې نښانې ډیرې دي د مثال په توگه یوه عامه نښه درد دی دغه درد سوزنده وي او موقعیت یې د نس په پورتنۍ برخه کې د تپېز د منځنۍ هډوکي په ښکتنۍ برخه کې احساسیږي ډیر ځله دغه دردونه د زړه له دردونو سره یو شان وي ځکه خو په ځینو مواردو کې دمعدې ناروغانو ته په غلطۍ کې دزړه درمل هم ورکول شوي وي .

معمولاً د معدې درد له خوړو سره تړاو نه لري په دې معنی کله چې سړی وری شي درد نه لري خو له خوړو سمدستي وروسته درد احساسوي او ممکنه له کانگو او د معدې له تشیدو وروسته درد بیرته ښه شي .

د معدې زخم ممکنه ده د سوهاضمي، کانگو، زړه بدوالي، نفخ او باد او ارگیمي سبب هم شي .

ځینې وخت د معدې زخم درلودونکي ناروغان ممکنه ده وزن بایلي هغه ټکی چې نن سبا مطرح کیږي اود سرطان په مخنیوي کې ډیر اغیزمن هم دی دا دی چې دمعدې زخم په تیره بیا که دهیلې کوباکټر پیلور له امله وي دمعدې د مخاط د بیا بیا التهاب سبب کیږي او دغه گسټریت ددې سبب کیږي چې دغه کسان د معدې په سرطان داخه کیدا ډیر چانس ولري نو که تاسو هم په معده کې درد لرئ غوره ده ډیر ژر ډاکټر ته ورشئ او دسرطان دمخنیوي لپاره دغو ټکوته هم پام کوئ :

که په معده کې هرډول درد لرئ ژر ترژره ډاکټر ته ورشئ او معاینات وکړئ او علاج پیل کړئ قطعي تشخیص ډیر مهم دی په تیره بیا دهیلیکو باکټر پیلور په نامه دمیکروب شتون باید ثابت یا رد شي دغه چاره په علاج کې ډیر اهمیت لري .

زخم هغه وخت رامنځته کیږي چې د معدې دمخاط (داخلي پوښ) د مقاومت او دتیزابي ترشحاتو ترمنځ انډول یا تعادل خراب شي په نتیجه کې دهاضمي سیستم دفاعي عوامل گډوډیږي او دمعدې زخم یا تپ رامنځته کیږي دمعدې اسید ډیر قوي دي چې هرڅه هضمولای شي خو د معدې مخاط هم دومره مقاومت لري چې په خپلې معدې ددغو تیزابو دناسم

اغیز مخه نیسي کله چې دغه دفاعي حالت خرابه شي نو معده زخم شي . نن سبا دمعدې په زخم کې دهیلیکوباکټر پیلور په نامه دیوه میکروب شتون ثابت شوی دی چې دمعدې دزخم اتیا فیصده علت همدا میکروب دی خو پردې سربیره ځینې درمل لکه بروفین، اسپرین، او نور التهاب ضد درمل دغه راز سترس او روحي فشارونه دمعدې په زخمونو کې اغیزمن دي هغه کسان چې دمعدې زخم لري باید حتماً ددغه میکروب پلټنه پکې وشي کله چې دغه میکروب ثابت شي او ناروغ ته انټي بیوټیک ورکړل شي نو د معالجي په وړاندې

دمعدې د سالم ساتلو لپاره بله مهمه دا ده چې خواړه ډیر او په یو وار ونه خوړل شي ځکه که په یو ځل خواړه وخورل شي معدې یې هضمولی شي خو نورې ستونزې به له ځان سره ولري .

دغه راز سره کړي خواري او مسالي هم دمعدې لپاره ستونزې پیدا کولای شي ډیر سور او گرم چاي هم ویل کیږي دمری دسرطان یو عامل بلل شوی دی .

له ډیرو غورو خوړو پرهیز وکړئ میوه اوسبزیانې چې فایبرژ ولري ډیر استعمال کړئ اوس چې د روژې مبارکه میاشت ده هڅه وکړئ په روژه ماتي کې په یوځل ډوډۍ هغه هم غور او دمسالي درلودونکي خواړه ونه خورئ .

د پروبیوټیک په نامه یو ډول مکمل خواړه پیدا کیږي چې د کوملو دښو او بد میکروبونو ترمنځ تعادل ساتی په نورو هیوادونو کې پریمانې پیدا کیږي خو ممکنه ده په افغانستان کې نه وي البته دغه مواد په مستو کې موندل کیږي که مستې وخورئ بسیې درسره مرسته وکړي .

سترس او روحي فشار له ځانه لیري کړئ د معدې لوي مشکل د سترس له امله وي د سترس دلیری کولو ډیر طریقې شته دمثال په توگه یوه عام خبره چې په اروپا کې ډیر پرې عمل کیږي هغه دا چې ټول ډاکټران خپلو ناروغانو ته وایي پر هغو کارونو سر مه خوړوه چې ستا له وسه بهر وي او ته بهي نه شي کنټرولولی که په دغو کارونو فکر وکړي له ستونزو او سترس پرته بله نتیجه نه لري .

دسپورټ د نوروگټو ترڅنګ معدې ته هم گټه لري، دمعدې تر ټولو لویه ستونزه د معدې زخم دی په دې هکله به لږ په تفصیل خبرې وکړو. دمعدې

ذهني فشار د زړه د ناروغۍ گواښ زياتوي!

گوي پخواني څيړنو گومو چي د ذهني فشار او د زړه ناروغي ترمنځ پر اړيکو يې تمرکز کړي، د زړه په ناروغي يې زيات هغه کسان موندلي چي له يوي صدمي وروسته له فشار سره مخ شوي. د ايسلیندو پوهنتون او په سويډن کي د کارولينسکا انستيتوت پر عامو خلکو د هغو پيښو

که يو انسان د ژوند داسي ملگري له لاسه ورکړي چي له اندازي زيات پري خپگان کوي او له ذهني فشار سره مخ وي د زړه په ناروغي اخته کيږي. د شوي څيړني پايلي بنسبي هغه کسان چي د ذهني فشار له ستونزو سره مخ وي، لکه له يوي صدمي، دردو ونکي يا طبيعي پيښي

چي فشار لرونکي وي اغيزي معلومي کړي په دي لړ کي يې پر ۱۳۶ زره کسانو څيړني وکړي کومو چي له ۱۹۸۷م څخه تر ۲۰۱۳م پوري د فشار لرونکو ستونزو په اړه تشخيص کړي. د ددوی معلومات د خپلو ورونو له معلوماتو سره پرتله شول، چي زيات يې د زړه په ناروغي اخته وموندل شول. ددغو څيړنو پايلو کي د دردوونکو پيښو له کبله د ذهني فشار ښکار دي زيات احتمال وي چي د زړه پرناروغي اخته شي.

راليرونکی: حسيب «توخی»

له وروسته ژور خپگان، دا په انسان کي د زړه د ناروغي گواښ ۶۴ سلنه لوړوي، ځکه چي په داسي صدمي سره په لومړيو کلونو کي دانسان زړه ناڅاپي کار پريردي.

پوهانو پر هغو ناروغانو چي د ذهني فشار له ستونزو سره مخ وو ازموينه ترسره کړه، دا هغه ناروغان وو چي په ژوند کي د يو چا د له منځه تلو له کبله له صدمي سره مخ شوي وو، د بيلگي په ډول د کوريو داسي کس له لاسه ورکول چي ډيره مينه ورسره لري، همدا ډول د وژونکو ناروغيو تشخيص، طبيعي پيښي، تاوتریخوالي او داسي نور هم انسان د فشار ښکار

که د معدې زخم لري مناسب خواره وخورئ دمثال په توگه سره کړي خواره، اوومه سبزياني او خامه ميوه مه خورئ. بنسبي تعجب وکړئ که درته ووايو چي که دمعدې زخم لري په اور کباب شوي غوښه په تيره بيا شامي کباب چي البته پاک وي ستاسو لپاره ډيره گټه لري خولعاب داره خواره په تيره بيا که مساله هم ولري ډير تاوان رسوي. سره کړي پياز، دکټوي مساله او خام پياز دمعدې ناروغانو ته تاوان لري. غوره ده گازري او د گازرو اوبه ډيري استعمال کړئ.

سيگريټ او نصارو مه استعمالوئ. له سټرس، هيجان او ويرې ځان ژغورئ که څه هم دغه کار ډيرو کسانو په باور سخت دی خو که وغواړو او خپل ژوند منظم کړو ځان به له ډيرو انديښنو او فشارونو وساتلی شو.

پر خوري يا ډير خوراک او اورده لوړه دواړه ښه نه دي. دغه راز دډاکټر له مشورې پرته درمل مه خورئ.

هيڅکله سبزياني ناولي مه خورئ بنسبي دا چاره ستاسو لپاره حيرانوونکي وي خو کله چي معده کي کوم پرازيت او ميکروب لاره پيدا کړي دغه ميکروب د معدې د زخم سبب کيږي شي.

يوه خبره چي موږ ورته توجه نه کوو دا ده چي ماشومان له ځمکي هرڅه خولي ته وري دهليکوباکټر پيلور ميکروب په همدې ډول ماشومانو اولويانو ته انتقاليري خو د ماشومانو په معده کي ډيره موده همداسي پاتي وي او کله چي زمينه برابره شوه د معدې د زخم سبب کيږي شي.

د معدې پر زخم ډير څه ليکل کيږي شي خو هغه مهم ټکي چي موږ ته مهم ښکاريدل په دي ليکنه کي راوړل شوي دي که تاسو د معدې زخم لري حتماً بي بايد علاج وکړئ په تيره بيا که ستاسو دغايطه موادو رنگ نصاروي يا تور شو حتماً بايد ډاکټر ته ورشئ ځکه دا د ويني نښه ده او دناروغ لپاره خطرناکه نښه گڼل کيږي.

ډاکټر سباوون

رومي بانجان چي په پراخه پيمانه ویتامين لري او زړه د کولسترولو له زیاتیدو څخه سالم ساتي.

۲- د سرطان د ناروغی مخنیوی کوي: رومي بانجان یو شمیر د سرطان ناروغی ضد مواد لري چي د سرطان د ناروغی مخنیوی کوي

۳- د وزن کمیدل: رومي بانجان د وزن په کمیدلو کي مهم رول لري او هغه کسان چي له رومي بانجانو څخه په غذا کي استفاده کوي د هغو کسانو په پرتله چي له رومي بانجانو څخه استفاده نه کوي د کم وزن لرونکي دي

۴- له رومي بانجانو څخه استفاده کوونکي د تل لپاره ځوان معلومیري، انسان چي کله د ځوانی له مرحلي ته ورسیري نو څه وخت وروسته بی د بدن پوستکي گونځي کوی چي دا د بوداتوب یوه لویه نښه ده، نو هغه کسان چي رومي بانجان په خپلو غذائی موادو کي استعمالوي د بدن پوستکی به بی د ډیر وخت لپاره تازه وي او که هرڅومره ډیر عمر ولري نو ځوان به معلومیري.

۵- رومي بانجان د نظر او د سترگو د صحت لپاره ډیر ضرور دي، ویتامين ای چي د سترگو لپاره په حفاظت کي مهم رول لري نو رومي بانجان هم په پراخه پيمانه ویتامين ای لرونکي دي.

فیضان

کله چي غواری، د قهوې گټي او تاوانونه وڅپړی، یو شی باید هېر نه کړی؛ هغه دا چي قهو هم یو ډول اعتیاد لري؛ ځکه هغه کسان چي د یو څه وخت لپاره قهوه وڅښي، بیا یی نو بی له قهوې ژوند سخت وي.

حمیدالله حمیدي

د رومي بانجانو روغتیايي گټي

اکثره خلک رومي بانجان د سبزیجاتو له ډلي څخه حسابوي، خو په حقیقت کي رومي بانجان یو ډول میوه ده چي په ټوله نړی کي په غذائی موادو کي زیاته استفاده ورنه کیري او داسي هم ویل کیري چي رومي بانجان پخپله یو ډول غذا ده چي په روغتیايی ډگر کي زیاتي گټي لري

۱- د زړه ناروغي له منځه وړي: کولسترول چي په اوسني عصر کي د زړه د ناروغی مهم عامل دی او د زړه د ناروغی په زیاتوالي کي مهم رول لري چي ورځ تر بلې د زړه ناروغي زیاتوي او کله چي کولسترول زیات شي نو مریض ډیر ژر له منځه وړي،

د قهوې ارزښت!

مخکنیو څېړنو ښودلي وه چي ډېره قهوه څښل د وزن د کموالي لامل کیري، خو اوس روغتیاپالان وايي، هغه کسان چي د ورځي پنځه پیالي قهوه څښي، د وزن له زیاتوالي سره سره یی د شکرې پر ناروغی هم اخته کولی شي.

د قهوې په اړه بېلابېل نظرونه شته؛ ځیني وايي، هغو کسانو چي د وزن د کموالي لپاره یی غذایی

رژیم نیولی دی، باید قهوه هم وڅښي؛ معنا دا چي د قهوې څښل وزن کموي، خو وروستی څېړنی بیا وايي، په زیاته اندازه د قهوې څښل د وزن د زیاتوالي لامل کیري.

په اصل کي قهوه په دواړو حالتونو کي خپل اغېز لري، خو اصلي خبره د قهوې په ډول کي ده چي په څه ډول تیاره شي او تري گټه واخیستل شي.

زه خپله د ډېرې قهوې څښلو پلوی یم، خو اوس اوس مې په ذهن کي دا پوښتنه را پیدا شوې چي ایا قهوه په رښتیا هم وزن زیاتوي؟

کمپیوتر کاروونکو ته لس لارښوونې

د کمپیوتر کارولو پرمهال باید عینکي له سترگو لرې شي، خو هغه مهال په سترگو کی دی شي چې یوه متخصص ډاکټر ورته ویلي وي.

۷. له پرله پسې ناستي ډډه کول د کار پرمهال باید له ۳۰ تر ۴۰ دقیقو ډېر کار ته کښې نه ني، او په هر نیم ساعت کې باید څلور یا پنځه دقیقې دمه وکړي، پاڅي او لږ وگرځي. غوره دا ده چې سړی په پښو وگرځي او په یخو اوبو مخ او یا لاسونه ومیځي.

۸. لاندې تمرینونه باید وکړي: د کار پرمهال باید له ۳۰ تر ۴۰ دقیقو ډېر کار ته کښې نه ني. له هر ځل کار وروسته باید سترگی د ساعتگر ستنو په څیر د گړی د ننه څلور یا پنځه ځلي وگرځوي، په یوه دقیقه کې باید ۲۰-۳۰ ځلي خپلي سترگی په پرلپسې توگه وروپوي، د څلورو تر پنځو ثانیو لپاره خپلي سترگی کلکي

کمپیوتر کاروونکی باید د کار پرمهال خپلي روغتیا ته پام وکړي، چې تر ټولو مهم څیز سمه او ارامه څوکی ده. د تکیې کولو پرمهال - او یا دا چې د سړي د ملا تیر یوي خوا ته کور وې - د کمپیوتر له کارولو باید ډډه وشي، مناسب میز هم مهم دی، چې لوړوالی یې د ۷۵-۸۰ سانتی مترو ترمنځ وي، او سړی باید لږترلږه د کمپیوتر له سکرین (پردي) ۷۰ سانتی متره واټن ولري.

۵. د بدن وضعیت کمپیوترکار باید کمپیوتر ته مخامخ نیغ کښېني، او د کمپیوتر سکرین او سترگی

۱. د کمپیوتر ځای

د خونې په یوه کوچ کې د کمپیوتر اېښودل غوره گڼل شوي، داسې ځای چې د ماشومانو د خوب له ځایه لرې وي، داسې کوچ چې د ماشومانو د خونې له کوچ څخه هم لرې وي، همدارنگه، کړکی ته یې مخامخ اېښودل هم ناسم دي، خو که بله چاره نه وي، باید پر کړکی پیره پرده راوڅرول شي چې رڼا یې ونیسي، او د پردې رنگ باید نیلي یا اسماني وي.

۲. د خونې رڼا له داسې وړانگې او یا څپه څپه راتلونکو وړانگو باید ډډه وشي،

پټي کړي، او بیا یې ترخپله وسه سترگی وغروي، خپله بنی سترگه د گوتو په وسیله د درو ثانیو لپاره پټه کړي، بیا گوته ترې لیرې او سترگه د درو ثانیو لپاره همداسې پټه ونیسي، بیا خپلي سترگی خلاصې او دا عملیه پر خپله کینه سترگه هم عملي او لږترلږه دوه ځلي دا کار وکړي.

۹. ساتیري او ټولنیز اړیکي د ټولنیزو اړیکو او ساتیري لپاره باید یوازې

چې نیغ په نیغه پر سترگو او یا د بدن پر نورو غړو ناوړه اغیزه کوي؛ همدا ده چې نیلي رنگه برېښنايي گروپونه د انسان پر سترگو او نورو غړو د ناوړه اغیزه مخه نیسي، همداشان، په تیاره خونه کې هم د کمپیوتر کارول مضر تمامیری.

۳. د کمپیوتر ځانگړتیاوي د کمپیوتر ځانگړتیاوي مهمې دي او باید ښه ډول یې واخیستل شي، د بنیښي (سکرین) اندازه باید له

له کمپیوتر کار وانخیستل شي، په اټکلي نړی ځان ډېر بوخت ساتل ډېر کله د سخت خپگان او ډېر پښن سبب ګرځي.

۱۰. پرله پسې طبي معاینات د جسم په سیستم کې د گډوډی راتلو پرمهال باید سملاسي له متخصص ډاکټر سره سلامشوره وکړي.

رالیرونکی:

محمد جعفر «رحیمی»

په یوه اندازه لوړوالی او یا سکرین ترې لږ لوړ وي، د کمپیوتر کاروونکي سر هم باید مستقیم وي او مخته باید کړوپ نه وي، همداشان، دا غوره ده چې د کیناستو پرمهال ملا لږ شاته کړه وي، خو اوږې باید ارامي او مستقیمې وي، او د ځنگلي زاویه باید له لاس څخه ۹۰ درجې واټن ولري، چې ماوس یا مزه پرې کارول کیږي.

۶. عینکي نه کارول

۱۵ انجو کمه نه وي، خو غوره اندازه یې ۱۷ انچه ښودل شوې، په ځانگړي توگه هغه مهال چې په کمپیوتر جدولونه او یا رسمونه جوړیږي. په متن د کار کولو لپاره بیا ۱۵ انچه سکرین هم ښه کوي، او د انځور ریزولوشن یا دقت ۸۵ هرټزه وي، چې ۶۰۰*۸۸۰ پواینټه او ۲۵۶ رنگونه ولري.

۴. سم ځای ټاکل

به ادامه گذشته:

چگونه فیس بوک خود را مصنوع نگه داریم؟

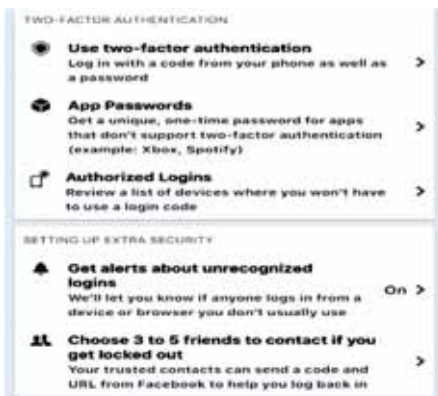

تورن عبدالمجید علمیار پیلوت

صورت استفاده از فیس بوک تان شما یادداشتی بدست بیاورید و آگاه شوید که کی از کجا میخواهد داخل فیس بوک شما شود در صورت نا آشنا بودن به آن شما میتوانید به آن شخص اجازه دخول را ندهید. در تصویر بالا شما میبیند که این یادداشتهای را در سه انتخاب بدست آورده میتوانید. یکی هم یادداشتت توسط فیسبوک، دومش هم توسط مسنجر فیسبوک و سوم آن

آن صورت وسیله استفاده شده و موقعیت آن در این قسمت ذکر شده میباشد. راه حل این مشکل این است که از همه وسایلی داخل شده به فیس بوک خود را ساین اوت Sign Out و یا هم خارج بسازیم، در غیر صورت از حساب فیسبوک شما همانطور استفاده صورت خواهد گرفت. سوم اینکه شما میتوانید پاسورد و یا رمز خود را قسمیکه در بالا تذکر دادم تنظیم و تغییر دهید. در قسمت تغییر رمز و یا پاسورد بالای Change Password رفته و پاسورد و یا رمز فعلی را یکبار و رمز جدید را هم دوبار وارد نموده و این تنظیمات خود را ثبت نمائید پاسورد جدید شما رسماً تغییر میکند. قسمت بعدی اش هم راجع به این است که میتونیم توسط تصویر پروفایل خود وارد اکونت فیسبوک خود شویم. در تصویر بالا هم قسمیکه دیده میشود در بخش اول آن از پاسوردی استفاده میتونیم که توسط آن هم از فیس بوک استفاده کرده و همچنان برای دیگر

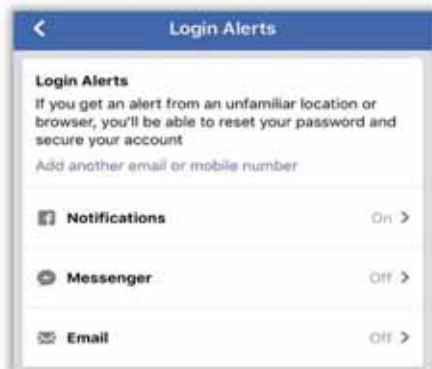
بعد به تنظیمات رفته

توسط ایمیل است. در صورت نا آشنا بودن و یا هم در جریان نبودن از یک محل نا آشنا میشود شما در جریان باشید و کاری را راجع به مصونیت فیس بوک خود کرده باشید. یعنی یک کسی اگر بخواهد از کدام مکانی وارد حساب فیسبوک شما شود راجع به این وارد شده شما یک ایمیلی و یا

بعداً به سکیوریتی و لاگ این رفته و تنظیمات ذیل را به میل خود تغییر دهید. بعداً به سکیوریتی و لاگ این رفته و تنظیمات ذیل را به میل خود تغییر دهید. قسمی که در تصویر میبینید در اول میتونید سه تا پنج دوست فیسبوکی خود را

مسیجی در فیسبوک بدست میآورید که شما از این وسیله در فلان زمان وارد شده اید آیا شما هستید و یا کسی دیگری در صورتیکه شما نباشید باید رمز و یا پاسورد خود را آن تغییر دهید. امید است مطلب بالا برایتان مفید واقع شده باشد و برای تان در همه امور زندگی مصونیت و آرامش آروز دارم. به امید یک افغانستان مرفح و آباد.

برنامه ها از عین پاسورد و یا رمز میتوان وارد سیستم موبایل و یا اپلیکیشن های دیگر شد. در قسمت Authorized Logins هم شما میتونید لیست و سایی را ببینید که از آن وارد فیس بوک خود شده اید و استفاده کرده اید مثلاً آیفون، تابلت، تلفون و یا هم کمپیوتر و از این وسایلی بدون داشتن پاسورد وارد فیس بوک تان میشوید. قسمت بعدی که Get alerts about unrecognized logins است بسیار مهم بوده و توسط این آپشن شما میتونید بفهمید که در

انتخاب کنید که در صورت فراموش شدن پاسورد و یا رمز تان همراهی شما در تغییر دادن و یا هم بدست آوردن رمز تان شما را همکاری نماید. در این صورت اگر حساب فیسبوک شما هک شود و یا هم پاسورد آنرا فراموش کنید میتونید از این سه نفر کمک بخواهید فیسبوک تنها توسط این سه دوست تان میتواند در حصه نو سازی رمز تان کمک رساند و یا هم کود مخصوص را روان کند. دوم اینکه تلفون ها و یا وسایلی دیگر مثلاً کمپیوتر که در این اواخر از آن داخل فیسبوک شده اید نشان میدهد. در صورتیکه این وسایلی برایتان نا آشنا باشد حتماً از فیسبوک شما کسی دیگری هم استفاده نموده و حک شده است. در

له هیواد څخه دفاع ته چمتو یو در دفاع از وطن آماده هستیم

فونور ابو نران:

بریدمل محمد بصیر «احمدی»، ذبیح الله «فیضی»، محمد یونسف «هاتفی»، بکتاش «امیری» و بریدمل علی شاه «الهام»

مور د ملي اردو منسوبین په هر ډول سستونزمنو شرايطو کې له خپل هیواد او خلکو دفاع ته چمتو یو او د هیواد د سولې او امنیت د دښمنانو هر ډول شوم پلانونه او دسیسې به شنډې او له خاورو سره خاورې کړو. له نېکه مرغه زموږ گران هیواد افغانستان د یوې

کانون نظامی اردوی ملی به مثابه مکتب ایثار و فدا کاری است، که فرزندان صدیق و راستین کشور را برای دفاع و حراست از تمامیت ارضی، استقلال و نوامیس ملی کشور پرورش میدهد. در کودکی علاقمندی زیادی داشتیم تا

مجهزي اردو څښتن دی، افغانانو ته پکار ده چې دالله تعالی شکر ادا کړي او د خپلي ملي اردو ملاتړ او ننگه وکړي. د ملي اردو منسوبین په دې ویاړي چې د ملي اردو لباس یې په تن او دگران هیواد پولې ساتي او خپلو گرانو هیوادوالو ته د سوکاله اوارام ژوند لارې چارې برابروي، له همدې امله د ملي اردو منسوبین اوس دخپلو هیوادوالو په زړونو کې ځای پیدا کړی اوزموږ ولس اوس د ملي اردو منسوبین خپل رښتیني خدمتگاران او د هیواد رښتیني ساتونکي بولي. زه د ملي اردو دیوه منسوب په توگه په دې ویاړم چې د ملي اردو په لیکو کې شامل او دخپلو نورو ورونو سره په یوه سنگر کې شپې ورځې تیروو او دخپل گران او سرلوري هیواد افغانستان او دخپلو شریفو هیوادوالو څخه دفاع کوو. او د هیواد اوخلکو د سولې اواونیت دښمنانو ته په هر سنگر کې غاښ ماتوونکي گوزارونه ورکوو او د هغوی هر ډول شومي او ناوړه دسیسې له خاورو سره خاورې او پلانونه یې شنډوو.

تورن مبارز د ملي اردو افسر

روزی بتوانم در کنار برادران خویش برای وطن و مردم رنج دیده کشور ما مصدر خدمت شوم، خوشبختانه بعد از شامل شدن در صفوف اردوی ملی کشور به کانون های تعلیمی نظامی کشور درس شهامت و ایثار گری را فرا گرفته اکنون در این صفوف صادقانه خدمت مینمایم. منحیت یک منسوب اردوی ملی سوگند وفاداری یاد نموده و تا آخرین رمق حیات در برابر دسایس دشمنان صلح و آرامش مبارزه می نمایم، در اخیر پیام من برای مردم متدین و شریف افغانستان اینست که تا داشتن یک قطره خون در وجود خویش از وجب، وجب خاک کشور مان دفاع و حراست نموده و برای هیچ فردی، گروه و سازمانی اجازه نخواهم داد تا فضای امنیتی را در وطن ما به مخاطره بیندازند.

تورن سلطان مجهود افسر معاونیت ستراتیژی و پالیسی

مدت مدیدی میشود که در صفوف اردوی ملی کشور بخاطر تامین صلح و ثبات دایمی در کشور عزیزمان افغانستان دوشادوش همسنگران خویش ایفای وظیفه مینماییم. بزرگترین آرزویم اینست که روزی در وطن ما امنیت سرا سری بوجود آمده و مردم ما بتوانند با خاطر آرام به زندگی شبا روزی شان ادامه دهند. بخاطر بدست آوردن چنین آرزوی خویش در این صفوف پیوسته، شجاعانه در مقابله دشمنان صلح و آرامش می رزمیم و برای آنها اجازه نخواهیم داد تا دست به مختل ساختن اوضاع امنیتی در وطن ما زده و مردم

ملکی و بیگناه ما را به قتل برسانند. تروریستان و دهشت افگنان باید بدانند که نیروهای دفاعی و امنیتی کشور آنها را تعقیب نموده و با از بین بردن لانه های تروریستی شان آنها را نابود خواهند کرد.

در اخیر پیام من برای مردم شریف و نجیب کشور ما اینست که در صفوف اردوی ملی شامل شده دین خود را در قبال مادر وطن ادا نمایند.

تورن عبدالوهاب شیرزاد
افسر اردوی ملی کشور

د هیواد د دفاعی او امنیتی خراکونو هغه سرښندنې، قربانی اوزرورتیا چې له خپلو ځانونو یې بسیې، د ډیر قدر او ستاینې وړ دي او په ځانگړي ډول د ملي اردو زړور ځواکونه، چې د هیواد د سولې او امنیت دښمنانو هرډول شوم پلانونه او دسیسې شنډې او له خاورو سره خاوري کوي. له نیکه مرغه زمور گران هیواد افغانستان د یوې مجهزې اردو څښتن دی، افغانانو ته پکار ده چې دالله تعالی شکر ادا کړي او د خپلي ملي اردو ملاتړ او ننگه وکړي. زه د ملي اردو دیوه منسوب په توگه په دې ویاړم چې د ملي اردو په لیکو کې شامل او د خپلو نورو ورونو سره په یوه سنگر کې شپې ورځې تیروو او د خپل گران او سرلوري هیواد افغانستان او د خپلو شریفو هیوادوالو څخه دفاع کوو. او د هیواد او خلکو د سولې او امنیت دښمنانو ته په هر سنگر کې غاښ ماتونکي گوزارونه ورکوو او د هغوی هر ډول شومي او ناولي دسیسې له خاورو سره خاوري او پلانونه یې شنډوو.

محمد میر د ملی اردو سرتیری

خیلی ها خرسندم که در صفوف اردوی ملی کشور برای وطن و مردم خویش صادقانه خدمت مینماییم. اردوی ملی به مثابه مظهر اراده ملی، وظیفه خویش میدانند تا از نوامیس ملی، حاکمیت و تامین امنیت شهروندان دفاع و حراست نموده و برای هیچ فرد، گروه و نهادی اجازه نمی دهد تا وضعیت امنیتی را در کشور مختل ساخته و زندگی مملو از صفا و صمیمت مردم شریف و نجیب وطن ما را به یاس و ناامیدی مبدل سازد.

در اخیر پیام من برای سایر هموطنانم اینست تا آمده به صفوف اردوی ملی کشور شامل شده، دین ایمانی و اسلامی خویش را در قبال مادر وطن به وجه احسن که همانا خدمت برای وطن و مردم است ادا نمایند.

حسیب الله سرباز قول اردوی شاهین

دفاع و حراست از وطن و مردم، اولویت اصلی اجرای وظایف ما را تشکیل میدهد، ما بخاطر تامین صلح و ثبات دایمی در کشور عزیز مان افغانستان شب و روز در سنگرهای داغ نبرد با دشمنان صلح و آرامش م بارزه نموده و برای آنها اجازه نمی دهیم تا با حملات مخربانه شان مردم بیگناه و ملکی ما را به قتل برسانند، ما برای دفاع از کشور از هیچ گونه ایثار و فداکاری دریغ نورزیده و همیشه در کنار مردم خویش خواهیم بود. وعده و اطمینان ما برای ملت ما اینست که تا نابودی کامل تروریستان و دهشت افگنان بی رحم از پا ننشسته و لانه های تروریستی آنها را به خاک و خون یکسان خواهیم کرد.

بریدمل مرزا رحمت «بیگزاد»

تهیه کننده:

بریدمل محمد بصیر «احمدی»

زه د ملي اردو پر زرورو او اتلو منسوبینو ویارم چي په ډیره زرورتیا او میرانه د هیواد د ځمکنی بشپړتیا، ملي واکمنی، دیني او ملي ارزښتونو څخه دفاع او ساتنه کوي.

زه د نورو هم مسلکو خویندو په استازیتوب، له خپلو هیوادوالو سره ژمنه کوم او ډاډ ورکوم چي په خپل ټول توان سره به د خپل هیواد او خلکو خدمت کوو. زما یوازینی هیله داده، چي زموږ په هیواد کي تلپاتي سوله او امنیت تامین شي او زموږ هیوادوال د سولي او امن په فضا کي ژوند وکړي.

زه دخپلو هیوادوالو سره داژمنه کوم چي، دژوند تر وروستی سلگی پوري دخپل هیواد اوخلکو څخه دفاع کولو ته چمتویم.

دین محمد

د لوژستیک قوماندانی بریدمل

منسوبان با شهامت دفاعی و امنیتی کشور ما شب و روز بدون اندک تغافل در سنگر های نبرد در مقابل تروریستان و دهشت افگنانی که نه به دین باور دارند و نه به انسانیت ترحم و در تلاش هستند تا به هر قسمی که شده است، در وطن ما امنیت را مختل و زندگی هموطنان ما را اخلاص نمایند. که این آرزوی شوم آنها است.

ولی دشمنان صلح و ثبات باید بدانند که نیروهای دفاعی و امنیتی کشور بویژه منسوبان با شهامت و دلیر اردوی ملی تا داشتن یک قطره خون در وجود خویش از تمامیت ارضی، استقلال و حاکمیت ملی کشور عزیز مان افغانستان دفاع و حراست نموده و برای هیچ فرد، گروه و نهادی اجازه نخواهند داد تا دست به ویرانی و آشوبگری در وطن ما بزنند.

در اخیر پیام من برای مردم شریف و نجیب کشور ما اینست که با کمال راحت به زندگی شبانه روزی خویش ادامه داده زیرا منسوبان ایثارگر دفاعی و امنیتی کشور جلو هر گونه نابسامانی های تروریستان و دهشت افگنان را گرفته و آنها را تا نابودی کامل تعقیب نموده و در لانه های تروریستی و دهشت افگنانی شان آنها را از بین خواهند برد.

عزیز الدین «احمدی»

بریدمل قوماندانی لوژستیک

زندگی نامه شهید تورن نظر محمد « نظامی »

شهیدان نامه ای گنگون نوشتند
شهادتنامه را با خون نوشتند
بنام اینهمه ایمان و ایثار
بتاریخ جهان قانون نوشتند

شهید تورن نظر محمد نظامی در سال ۱۳۶۲ در یک خانواده متدین و روشنفکر قریه ملک جانخیل ولسوالی جبل السراج ولایت پروان چشم به جهان گشود و در سال ۱۳۶۹ دوره ابتدائیه را در مکتب عالی جهاد و دوره ثانوی را در مکتب لیه عالی ذکور جبل السراج بیابان ر سانی، موصوف در سال ۱۳۸۳ شامل پوهن خج ساینس پوهنتون پروان گردیده و در سال ۱۳۸۶ پوهنتون را موفقانه به اتمام رسانیده و در سال ۱۳۸۷ به مسلک مقدس معلمی رو آورد و نظر به علاقه مندیکه به نظام و خدمت عسکری داشت شامل کورس افسران جوان گردیده بعد از فراغت مدتی در مرکز تعلیمی نظامی کابل ایفای وظیفه نمود و بعداً به صفت معاون تولی ثقیله کندک ششم لوای دوم قول اردوی ۲۰۵ اتل تعیین و بعد از مدتی نظر به درایت و پشت کاریکه داشت به صفت قوماندان تولی تعیین گردید. موصوف یک شخص متدین، وظیفه شناس، اجتماعی و خوش اخلاق بود اما سرانجام به تاریخ ۱۳۹۲/۷/۲۰ ساعت ۸ صبح حین اجرای وظیفه توسط دشمنان سوگند خورده وطن عزیز ما افغانستان به درجه شهادت نایل آمد.

روحش شاد و یادش گرامی

« آشنا »

بیوگرافی بریدمل قهرمان خان محمد

خان محمد فرزند محمد عارف مسکونه ولایت تخار نسبت فقر اقتصاد تحصیلاتش را الی صنف ششم ابتدائیه در همان ولایت ادامه داد. بعداً نظر به علاقه ندی که به رشته نظامی و یونیفورم مقدس اردو داشت به صفوف اردوی ملی پیوست مسلک توپچی را انتخاب بعد از فراغت اش از مرکز تعلیمی نظامی

کابل بحیث بریدمل در مربوطات جزوتام های لوای اول فرقه ۱۱۱ پیاده کابل جهت دفاع از حاکمیت و ارزش های ملی شامل خدمت گردید. موصوف مدت ۱۲ سال و شش ماه در بخش های مختلف جزوتام های اردوی ملی وظایف خطیر را انجام داده، در جریان وظایف مفتخر به دریافت تقدیرنامه ها و تحسین نامه ها گردیده است. خان محمد یک بریدمل متواضع و دوست خوب سربازان جزوتامش بود که همسنگران و هم قطارانش همیشه از صمیمیت و فداکاری او خاطرات نیک و بیاد ماندنی دارند. بریدمل خان محمد چندین مرتبه حین اجرای وظایف محاروبی در کمین دشمن مواجه گردیده از خود و پرسونل جزوتام مربوطه اش با شجاعت و قهرمانی دفاع نموده دشمن را به فرار و شکست مواجه ساخته است. تا آنکه در سال ۱۳۹۵ حین اجرای وظیفه در اثر انفجار ماین که توسط دشمنان مردم افغانستان تعبیه شده بود پای چپ خود را از دست داده معلول گردید.

بریدمل قهرمان خان محمد نخستین و آخرین معلول اردوی ملی نیست که به بهای از دست دادن عضو وجود گرانبهایش از وطن و حاکمیت ملی کشور دفاع نموده و می نمایند. تاریخ درخشان افغانستان و اردوی ملی شاهد شجاعت و همت گماری بسا جوانان فداکار در این سرزمین بوده که با قیمت خون و از دست دادن اعضای وجود شان نهال آزادی کشور را آبیاری نموده است که امروز از نام نیک و کارنامه های خوب این ایثارگران با کمال تمجید یاد آوری میگردد.

مدیریت مجله اردو در آستانه صدمین سالگرد استرداد استقلال کشور عزیز ما افغانستان خلاصه زندگینامه قهرمان وطن شخصیت بی بدیل بریدمل خان محمد را پیشکش قافله سالاران دفاع از وطن و استقلال کشور می نماید. تا یکبار دیگر سیمای جسور و تصویر این قهرمانان در ذهن همسنگران و مردم متدین افغانستان جاویدانه و مانده گار باقی بماند.

د هیواد او خلکو په دفاع کې د افغان نجونو ونډه

ژوند لارې چارې برابرې، نوڅکه د ملي اردو منسوبینو اوس د خپلو هیوادوالو په زړونو کې ځای پیدا کړی او زموږ ولس اوس د ملي اردو منسوبین خپل رښتینې خدمتگاران او د هیواد رښتیوني ساتونکي بولي، موږ تل د خپلو وسله والو ځواکونو څخه ملاتړ کوو.

صالحه «مظفری»

د کاپیسا ولایت اصلی اوسیدونکې

مسرت دارم که امروز زمینه برای مساعد گردید تا پیرامون فرزندان قهرمان وطن که شب و روز با نهایت فداکاری و جانثاری از وطن محبوب شان دفاع می نمایند

طاهره «نظری» کارشناس

تهیه کننده: مونیکا سلطانی

دیدگاه خود را نسبت به منسوبان دلیرنهادهای دفاعی وامنیتی کشور مخصوصاً اردوی ملی ابراز نمایم.

البته در نتیجه ایثار و قربانی آنهاست که امروز دروازه های علم و معرفت مکاتب به روی شاگردان مکتب باز است و آنها میتوانند با فکر آرام درسهای خود را بخوانند.

من منحیث یک خواهر از قربانی ها و فداکاری نیروهای دفاعی وامنیتی کشور که برای ما امنیت، رفاه و آرامش را میسر ساخته اند سپاسگذاری و قدردانی می نمایم.

در اخیر از درگاه پروردگار یکتا برای نیروهای دفاعی و امنیتی کشور موفقیت و برای مردم و کشور عزیز ما صلح و امنیت سراسری استدعا می دارم.

بې له شکه چې د هیواد ټول امنيتي ځواکونه او په ځانگړی توگه د ملي اردو زړور منسوبین د هیواد رښتیني بچیان او په هر ډول شرایطو کې له دې خاوري څخه دفاع کوونکي دي، نو له همدې امله زموږ مسلمان او شریفو هیوادوالو ته ښایي چې د خپلې ملي اردو له ځواکونو سره د زړه له کومې مینه او له هغوی څخه په کلکه ننگه او ملاتړ وکړي.

د هیواد ملي اردو د هیواد د ملي خپلواکۍ، دیني او ملي ارزښتونو څخه د دفاع له پاره د هیواد په لپرو پرتو سیمو کې په خپلو سنگرونو کې ناست او د سرلوري هیواد افغانستان او خپلو شریفو هیوادوالو څخه دفاع کوي او خپلو گرانو هیوادوالو ته د سوکاله او آرام

کومانندو ها با داشتن ظرفیت های مسلکی از وطن و مردم تاپای جان حفاظت و حراست می نمایند

